

2013 דיבור

אסופת פרוזה ושירה
בוגרי 'מנשר'

העלילות, הסיפורים והשירים, הדמויות והמקומות
הם פרי דמיונם של הכותבים, וכל קשר בינם לבין המציאות
אם קיים, הינו מקרי בהחלט.

אין להעתיק, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן, להפיץ.
ספר זה, או חלקים ממנו בשום אמצעי אלקטרוני,
אינטרנטי, אופטי, מכני - או אחר
ללא רשות בכתב מ'מנשר לאמנות'
כל הזכויות שמורות ל'מנשר לאמנות בע"מ' (הל"צ 557)

עימוד: הלל אהרוני
דפוס: ע.ר.

מסת"ב: 1-2-91760-965-978

רח' דוד חכמי 18, תל-אביב 67778
03-688-7090
Office@minshar.org.il

על הסטודנטים והמחלקה

ארבעה עשר כותבים צעירים שקדו ארבע שנים על לימודי פרוזה, שירה, תסריטאות, מחזאות, עיתונאות, ביקורת תרבות, תולדות האמנות, פילוסופיה ועוד. התוצאות לפניכם.

הייחוד של 'מנשר' הוא לא רק בהיותו בית ספר לכל מקצועות הכתיבה, אלא גם בהכללתם של לימודים מעשיים מתחומים שונים: אמנות, צילום, קולנוע, אנימציה, משחק ועוד - התנסות המקנה כלים שאינם מבוססים רק על שפה וחשיבה מילולית של קריאה, הבנה וכתובת טקסטים - אלא גם תפישה חושית וחשיבה במונחים צורניים - תפיסה ששואלת מדפוסים שהתעצבו בשונה מהלשון והנרטיב המקובל, ועוסקת בייצוג של דימויים ורגישויות שקדמו לרכישת השפה, תפיסות של המציאות, היוצר, והשיח עם עולם האמנות והיצירה והחשיבה העכשווית של האמנויות השונות. במיוחד צילום, קולנוע ואמנות פלסטית. הכותב הצעיר הפועל במרחב העכשווי שלאחר משבר הייצוג הפוסט-מודרני והאמונה המתחדשת במילים ובפואטיקה, מתלבט בבעיות של מציאת שפה פרטית - לעיתים על סף האלם, מנסה לחשוף צופן פרטי בפואטיקה של כתיבתו, שואל שאלות על האני הכותב והמספר והאפשרות לביטוי של מה שנתפס כ'אני' בעידן של תמונות וטקסטים מרצדים וקולאזים של משמעויות.

הטקסטים בספר עוסקים במגוון רחב של נושאים: חוויית הגירה וגלות בתוך השפה, סיפורי חניכה, קינה ואבל, סיפורי נונסנס, ההווה הצבאית הישראלית, ספרות בדיונית אפוקליפטית, פוליטיקה וחברה, חריגים בחברה, יחסי הורים וילדים, תל-אביב והפריפריה, וכמובן סקס וחיפוש אחר הגדרה עצמית.

זו כתיבה שלוקחת סיכונים, קשה לעיכול, ספרות של אי-נחת עצמית, חברתית ופוליטית. גם אם הקול מחוספס לעיתים – ראוי שישאר כזה.

תודה למורי המחלקה: רינה ז'אן ברוך, בעז גאון, יעל גבירץ,
ענת זכריה, נורית זרחי, יעל חזן, הגר ינאי, עינת יקיר, אדמית פרא,
שירה סתיו, דביר צור, בר חיון, עדי שורק, עדו דרור, אורנה לוי,
ליאור נשר, עומר תדמור, ערן קולירין, ניצן כהן, גיורא יהלום,
יסמין ששון והגר בן אשר.
תודה לאדמית פרא, העורכת הלשונית.

תודה מיוחדת לגיל הראבן, מנחת סמינר הפרוזה ולערן צלגוב,
מנחה הסמינר לשירה.

רונית ידעיה, ראש מחלקת כתיבה, 'מנשר לאמנות'

תוכן עניינים

249 ,246 ,6	שני שחר
39 ,7	יובל באומהורן
71 ,66 ,12 ,11	אבירם ארד
169 ,166 ,162 ,19	ניר סננס
221 ,214 ,211 ,22	עינת שחק
143 ,137 ,131 ,28	מיכל זוהר
107 ,104 ,98 ,30	אסף וטאשסקי
202 ,200 ,194 ,34	עופר פינקל
127 ,120 ,115 ,80 ,79	יוחאי מיטל
93 ,90 ,87	אורן ברזילי
153 ,147	מתן שרון
192 ,191 ,182 ,180 ,178 ,175	סיוון שיקנאגי
234 ,231 ,227 ,225	שלומי נבון-פחימה
243 ,237	דן פדרגרין

שני שירים / שני שחר

רַגַע

יש תחושה שזה עלול להעלים כל רגע.
יש תחושה
היא עלולה להעלים
יש תחושה שזה עלול להעלים
נותנת עוד קצת זמן לרגע
לפני שנעלם
יש תחושה שזה עלול להעלים
כל רגע, יש תחושה.

לא דרמה

אני לא אוהבת דרמות
אני רוצה גשם פשוט
רביעי או חמישי
כזה שלא צריך לפתח או לסגור חלון
עבורו
כזה שמגלים בפקר שאחרי
אזיר מלכלך
טעם אבק
ולא עושים דרמה.

מערבון (פתיחה ל"מערבון יהודי") / יובל באומהורן

נשמעו צעדים, גרירת רגליים עצלה בחצץ. מדי פעם בפעם רקעה פרסת סוס באדמה הקשה. בתוך שני תריסר הצריפים עצרו בני המושבה את נשימתם והאזינו. בינות אלומות אור דקות שהציתו חלקיקי אבק, הם צמצמו עצמם במידת האפשר, משוועים להיעלם, דמומים, אינם מסוגלים להביא עצמם להביט זה בעיני זה. פני הגברים התאבנו כפסלים טרגיים, עיני הנשים לטשו בסהרוריות. התריסים נאטמו, הווילונות הוגפו, הדלתות ננעלו משכבר. צעדים בחוץ. אוויר היום, היבש, העומד, שימש כמגבר; דממת השממה המקיפה אותם הוליכה כל רחש, וכל סוליית מגף בכורכר חרקה בעור התוף. הפסלים האנושיים היו פזורים באפלולית: חלקם היו צמודים לקירות הפונים אל מרכז המושבה המתלהט בשמש, ראשם סמוך אל החלון, אך עיניהם עצומות במאומץ, והם אינם מסיטים את הווילון; חלקם היו ישובים בדממה אל השולחן, בפנים סטואיות, או מודאגות, מחזיקים ידיים, או מליטים את פניהם בן. כך בכל הצריפים, מלבד בזה של הזוג פריש; שם הייתה חנה-לאה מונפשת עד מאוד, מייבבת ובוועטת לאט על מחצלת הקש שבמרכז הצריף. דבורה צימר חיבקה אותה בזרועותיה, נאבקת ביפחותיה המטלטלות, מלטפת את צמותיה ומנסה כפי יכולתה להשקיט אותה.

בחוץ נשען סנטרו של מיכה פריש על האדמה הקשה. משפתיו היבשות התקלפו פתיתי עור כשכבי עץ. דם וזיעה נקוו בעיניו. כף יד מסוקסת לפתה את שיער ראשו, משכה אותו אחורנית; פרקי אצבעות גבנוניים וציפורניים כהות כפרסות מתהדקים באכזריות. לוע אקדח צרב ברקתו כאשר נהמה צרודה בקעה מעליו: "קדימה, מכובדי..." קול בס שרוף, זפת רותחת ומבעבעת, נשמע ממש מעל ומאחורי מיכה פריש. "נותרו לך, כמדומני, רק עוד שניים."

מיכה פריש התנשם בכבדות, פניו מכווצות כלפי מרכז הגבות, מכאב וממאמץ.

"כולם מחכים רק לך," הוסיף הקול.

מיכה אימץ את גרונו ואמר: "על אנשי בית הילל לנהוג..."
"יותר בקול!" קטע אותו קול חדש, צווחני וחסר סבלנות, אי-שם
מאחוריו.

"על אנשי בית הילל..." קרא בקול רם. "...לנהוג על פי מיטב...
האדיבות וההגינות... בכל אחד מאנשי בית שמאי המבקר במושבה.
הגיבורים האמיצים של... בית שמאי שומרים עלינו באומץ לב
מפני..."

הדקלום נעצר כאשר מיכה התאמץ לבלוע מעט רוק.
"מפני...!" הפציר הקול העמוק מאחוריו בטון מאיים, ניער מעט
את ראשו, ומיכה הוסיף: "מפני הארץ הקשה הזו..."
"ומפני הפראים!" נשמע קול נוסף.

"ומפני הפראים," הדהד מיכה והוסיף: "אילו יחפוץ... אחד
מגיבורי בית שמאי בדבר מה מהמושבה... יהיה זה אך הגיוני."
דבריו הדהדו בין הצריפים הדמומים.
"נכון מאוד!" קרא הקול הצווחני.

"נכון... נכון," פתח קול הבס מאחורי מיכה, בקול ברור כך שכל
בני המושבה המאובנים ישמעו. "האיך זה מחיר פשוט לשלם בעבור
הביטחון ממנו אתם נהנים במושבה הקטנה הזו שלכם? הרי החיים
מתקיימים כסדרם פה, בשממה, אמת?"
משיכה חדה בשיערו של מיכה שחררה מפיו: "אמת! אמת!" ומיד
אחר כך שיעול נבחני.

"אמת..." אמר הקול. "אבל, ובכן...איך מסתדרת עדותו של בבא
בן-בוטא?" קנה האקדח הנוקשה טפח מספר פעמים על גשר אפו
של מיכה.

"הוא ממזר טיפש, לא מכחיש את זה, אך חבר בית שמאי זה הופיע
שלשום, נסער ומגמגם במעונו. למרבה הפתעתי אמר לי בן-בוטא
כי נחסך ממנו מה שחפץ בו; אמר לי שלווה אל מחוץ לעיריה על
ידי המצביא הדגול פה, עם אקדח הסריסים האצבעוני הזה שלו..."
בצריף הסמוך ביותר להתרחשות, עיניו של פסל מקורזל וזקן
התנוצצו תחת גבות עבותות. הקולות השתקו פתאום. מיכה
הרגיש שהאחיזה רפתה מעט. על הקרקע מולו ראה צלליות
חבושות בכובעים רחבי שוליים; הייתה שם תנועה. היד הרפתה

מהשיער וירדה על הפנים של מיכה. האצבעות העבות נתחבו אל השפה העליונה; מיכה נאבק מעט, ללא הועיל. השפה הורמה מעלה, וקנה האקדח נקש בשיניים הקדמיות, פיצח אותן כמו קליפות ביצים. מיכה התפתל, רוקק דם, ילל.

"לא בן-בוטא מפריע לי," צעק קול הבס. "מה שעשיתם בחג, כלבים כפויי טובה, מפריע לי. תגיד, מכובדי... מהו הכלל האחרון שנשאר?"

מיכה ירק דם עם רוק ושברי שיניים. הוא עשה מאמץ עילאי לרצות את מעניו:

"המינ-א-ה!..." ניסה. "המיחחנה הוא ראה לחלב!"

"מה עם המקנה?" שאל הקול.

"ראא חלב..."

"רק חלב! נכון מאוד! המקנה, הוא רק לחלב," הוא היה מרוצה באופן תיאטרלי. "אבל אתם עשיתם פה הילולה! ידעתם שרק בית שמאי, הזקוקים לזה באמת, כדי שיהיה לנו כוח להגן פה עלינו, היהודים, שוחטים מזהבמות."

"לא! לאא ז'ה..." השתדל מיכה. שיערו המאובק נמשך שוב.

"כן! כן!" אמר הקול, אולם מיכה התעקש: "לכד!.. מת לכד!..."

השוו מת... "בתגובה סובבה היד את ראשו אחורנית, מכווניה אותו להביט בדמות אשר נשענה בגבה אל אחת המרפסות במרחק מה.

"אתה רואה את אליעזר שם?" אמר הקול בשקט. "אליעזר בן-הורקנוס. לבחור עיני נץ, והוא אינו שוכח דבר."

בשל סנוורי השמש, נראה האיש כמו מבעד לזכוכית שרופה. זקנו, יבש כקש, ירד עד החזה, ושפתו העליונה הייתה גלוחה. בשיניו נשך פומית אשר החזיקה סיגריה חומה מגולגלת. "זה זוכר את החור של אימא שלו מהיום בו נולד. אליעזר!" הלה פזל לעברם.

"האם נכון מה שאמר הנער ההוא? הם קברו שרידי בהמה? בחולות מדרום?" האיש תפס את הפומית בין האגודל לאצבע המורה ושלף אותה. הוא שרבב שפתיו, ירק ארצה, כיסה את היריקה בחול עם קדקוד המגף. אז שב והתבונן בהם. הוא הנהן לחיוב, פעם אחת, לאט. "יפה!" אמר הקול וצליל דריכת פטיש האקדח שלח צמרמורת במעלה גבם של הפסלים, מחייה אותם לרגע. הם

זזו, כולם, בכל הצריפים, בחדות; תנועה אחת חטופה, כמו קפיץ נמתח בגבם. רק מיכה עצמו התנתק פתאום, צמצם עיניו בהיסח-הדעת, נתפש לדבר-מה באופק: שם, בקץ המישור הנמתח ונמתח, ברצועה השקופה הדקה, המרצדת ללא הרף בין שמים לארץ, יכול היה להישבע שהופיע כתם כהה ועיקש אשר סירב להיכנע למריחה סביבו.

"אני אציע תיקון, אם כן," הרעים הקול העבה. "תיקון קל שבקלים: השלכה! מה תהיה ההשלכה של כפירה בכללים? מכובדי... נישת כבר?" מיכה היה שקוע במרחב הפתוח. הכתם הלך והתמצק במרחקים. "ובכן... נכון מאוד!" לוע האקדח שקע בקרקפתו של מיכה.

מן הדממה התפקע מפץ נורא, שולח נחשול הרף; הוא הרעיד כל קרש בצריפים, החריד אבק ממרבצו. מדפים נתרופפו, כלים התנפצו על הרצפה. וילונות התנופפו כדגלים ברוח ובני המושבה, כולם כאחד, נפלו על ברכיהם, השתטחו אפיים, כמו נפלו בשנתם, ומיעכו בכל כוחם את כפות ידיהם כלפי אוזניים הלומות. גלי ההדף הורגשו בגוף, וצליל גבוה, עמום ומונוטוני, הופיע באוזני כולם, סופג כל קול אחר.

גם אוזניו של סול הרופא צלצלו; גם הוא אחז באוזניו ואטם אותן בכל כוחו. משהצליח להתגבר על הכאב החד, נעמד חשוק שיניים באבק המתערבל, ורץ אל הדלת. הוא תלש אותה הצדה; בשל צלצול האוזניים לא יכול היה לשמוע את הלמות הפרסות – אנשי בית שמאי דהרו זה מכבר, מותירים ענן דחוס שהתרומם לאטו, מטיל צל שחור על מרכז המושבה. הרופא צעד אל הרחבה, מצמיד את פנים מרפקו אל אפו.

הענן האטום נסוג, מציג את מיכה פריש. עתה היה זה תורו להיות דומם. מראשו נשפך הדם כמו מחבית יין חלוצת פקק; אדמת הכורכר הצמאה שתתה בשקיקה.

אַבְרָם אָרְד

*

הַלֵּילָה עוֹרֵף אַבְרָם לְכָל הַרוּחֹת
וְהַשָּׂדִים חוֹגְגִים אֶת גּוֹפֵי הָעֶזוּב
בְּשִׁלְוָה
הָאוֹתִיּוֹת נִתְקוֹת זוּ מְזוּ זוּ מְזוּ
מִמְרִיאוֹת בְּבְרִיחָה
לְחַפְּשֵׁי כָּל אַחַת
לְחֵלוֹם אַחֵר.

בְּאִימַת הַבְּקָר
הַשָּׂדִים מַתְגַּרְשִׁים לְצַעַר
הַרוּחֹת שׁוֹבְקוֹת כְּמוֹ עָרוּפוֹת כְּנָף
הָאוֹתִיּוֹת נֶצְמְדוֹת זוּ לְזוּ זוּ לְזוּ
בְּסֵדֶר הַנְּכוֹן

שׁוֹב גּוֹף גְּעֻגוּעִים דְּחוּסִים
שׁוֹב עוֹר וְעֶצְמוֹת
שׁוֹב גְּדֵשׁ אֵיבָרִים
— וְשׁוֹב —

אַבְרָם.

אוגי, אחי וחיות אחרות / אבירם ארד

(קטעים מתוך קובץ "ילדות")

התאהבתי בהרבה כלבים במהלך חייי. אני יודע באיזה שעות אפשר להיתקל בהם ברחוב והיכן אפשר למצוא אותם וגם איפה הם גרים; אני יודע בדיוק את הרחוב ואת המיקוד ואת הקומה ואת הדלת שמחביאה אותם ממני, וזוכר אם היא קשה כמו פלדה או נעימה באצבעות כי עשויה מעץ, או מתקלפת כמו גזע של אקליפטוס. ואני יודע גם את נקודות הליטוף הרגישות שלהם, של כל כלב וכלב וכלבה. לכל אחד יש נקודה אחרת; יש את זה שאוהב שמלטפים פה ואת זה שאוהב שם, ואת זו שאוהבת שמגרדים לה בצד ימין של עצם הבריה וזוקפת את הראש לרקיע ועוצמת את עין שמאל, ויש את זה שאוהב שמדגדגים לו בבית השחי השמאלי, והרגל האחורית הימנית שלו מתחילה לבעוט מרוב עונג או אינסטינקט; ויש את זו שאוהבת מאחורי האוזן הימנית, אבל לא סתם, אלא בנקודה מסוימת מאוד מאחורי האוזן, ורק באצבע אחת, ואז היא מטה את הראש חזק ימינה לתוך האצבע; ויש את הפיטבול שאוהב שאני מגרד לו ביסודיות את שריר הירך ברגל האחורית, והגב שלו מצטמרר ומסתמרר. וכולם אוהבים ליטופים בבטן ובטוסיק; בטוסיק זה אומר בגב התחתון איפה שמתחבר הזנב; כולם חוץ מגורים – הם עדיין לא מעריכים ליטופים. ויש גם כלבים כמו לברדורים וגולדנים, שכל הנקודות שלהם רגישות, והם מיד אוהבים אותך בחזרה. לאברי המין, בכל אופן, אני לא מתקרב למרות שיש כלב אחד שתמיד מנסה להצמיד את הבולבול האדמוני שלו לרגל שלי, אבל אני מוריד אותו בתקיפות, והוא מתעקש שוב ושוב. לקח לו קצת זמן, אך מביקור לביקור הוא מפנים שאסור.

שתי אוגרות הובאו לבית, מתנת יום הולדת; אחת גדולה, שנייה קטנה. לקטנה קראתי אוגי, ולגדולה אני כבר לא זוכר; אולי לא

הספקתי לתת לה שם, אבל כן הספקתי לפחד ממנה. כעבור יום היא הוחזרה לחנות החיות, וזה היה אחרי שהיא ניסתה לחסל את אוגי הקטנה שלי. הדם מכף רגלה הקטנטנה של אוגי, שטפטף על הנסורת, לא הותיר ברירה.

האוגרות אז היו בזיל הזול, חמישה שקלים ליחידה, וכמו שאני מכיר את אימא שלי, היא בטח דרשה את הכסף בחזרה. זה לקח זמן מה - יום, אולי יומיים עד שנעשינו אני ואוגי חברים הכי טובים. הייתי בן ארבע או חמש, ושלוש שנות חייה היו, בלי שום צל ובלי שום ספק ובלי שום כלום, מהשנים הטובות בחיי. פעם בשלושה ימים הייתי מנקה את הנסורת מגללי הקקי הזעירים שלה ומחליף את המים במתקן השתייה החמוד שלה, והיא הייתה מלקלקת את הגולה הכסופה, עוצמת עיניים ושותה בהנאה, והפרצוף החמוד שתפס זווית עת היא שתתה היה נמתח לעברי כמו מפרש שרוצה לרקיע. ואוגי הייתה רצה בלי סוף בתוך הגלגל הצהוב שלה, דקות על גבי דקות; הייתה לה סיבולת לב בריאה כמו שלא הייתה לאף אוגרת בעולם מעולם; והיא הייתה אוגרת אוכל; אוכל לאוגרים - מן מקלונים קטנטנים ואפורים היא הייתה אוגרת בלחיים הרזות שלה, שתפחו ותפחו עד שהיו נפוחות ממש, ועיניה בלטו כמו בלוטים, והראש המפרשי שלה נראה כמו סירת הצלה עגלגלה. ולמרות שידעתי שהיא תצוף כמו ברווזון גומי אם אכניס אותה לאמבטיה, לא עשיתי זאת כי יש לה רגשות לאוגי, כמו לכולם, והיא לא אוהבת להתרחץ, זה מה שאח שלי אומר.

כמה צרחות היו אז בחדר; כמה צרחות וכמה צלילים בחדר המבולגן של אח שלי; ואח שלי נראה כמו כוכב רוק, והחדר שלו נראה כמו מאורת סמים; בגדים משתלשלים מהתקרה כנטיפים, גרביים זולגים מידיעות הארון, תחתונים מתחרדנים על התריסים, פוסטרים קרועים של 'איירון מיידן' מתקלפים מהקירות, וצלילים עומדים באוויר גם כשלא מנגנים. והצרחות האלה מתועדות על קסטה; אני נתתי את הופעת חיי, והממזר הזה הקליט הכול; צרחת

כמו שמעולם לא צרחתי ולעולם לא אצרח; ואח שלי ליווה אותי בגיטרה, חובט במיתרים כמו איזה מתאגרף, מטלטל את ראשו, ובקבוקיו השחורים מזנקים כנחשים מהקרקפת, מכישים לכל עבר בעוד אני קופץ על המיטה הקטנה שלו ומשחית את גרוני. אז עוד לא היינו ישנים באותו חדר; היה לו חדר משלו, ואני ישנתי באותו חדר עם אחותי. וכשאחותי קיבלה ציצי, התחלפנו, ואני קיבלתי את אח שלי.

ואח שלי חבט במיתרים בכל כוחו, ושניים כבר נקרעו, אבל זה לא עצר אותו, וכשהעור הרך בכל אצבעותי היכן שבוקעות הציפורניים, נפער – גם אז הוא לא חדל והמשיך לנגן ולדמם על הגיטרה כדי ללוות את הצרחות שלי, עד ששבקתי. “אתה יותר טוב מְפּוֹל דִּיאָנוּ”, הוא אמר כשחזר מהשירותים, ואצבעותיו מכורבלות בגליל נייר טואלט.

כמעט כל הכלבים שהייתי מאוהב בהם, מתו.

מדי פעם אימא הרשתה לי לתחוב לאוגי קצת חסה לכלוב, וגם כשהיא לא הרשתה, הייתי תוחב. “לא יותר מדי”, אח שלי אומר.

והיינו מבלים יחד, אני ואוגי; אהבתי להוציא אותה מהכלוב ולראות אתה טלוויזיה, והיא, ברגליה הוורדרדות, הרכות, שהיו כמו גבעולי פטרוזיליה קצרים, טופפה על גופי ודגדגה מכף רגל ועד כתפיים, ומתוך הכתפיים בקע לו ראש, ועליו לא נתתי לה לטופף שמא תחליק ותיפול. וכשהחזקתי אותה בשתי הידיים, היא טיפסה מתוכן כמו צמח מטפס ושוב התחילה לטופף. לקחתי אותה גם לחברים ולחברות מהגן, הייתי משחרר אותה בבית שלי ובבתים של אחרים, ויחד היינו משחקים מתבואים. אוגי השוכבה, והיפה והאמיצה אהבה במיוחד להתחבא מאחורי מקררים חשוכים ומפחידים ונוהמים; מקרר הוא נחמד וטעים מלפנים, אבל מאחור הוא יצר מפלצות, מתכתי ומפויח; הגב שלו שחור מְשָׁחור, ועמוד

השדרה שלו הוא בכלל עמודי שדרה רבים – צינורות פראיים שמסתעפים כמו ענפים מכושפים. לפעמים אוגי הייתה לוקחת את המשחק ברצינות רבה מדי וסירבה לצאת מהמחבוא למרות שראיתי אותה, ואני קצת נלחצתי ופיתיתי אותה בעלה של חסה. כמה שהיא אהבה חסה; היא אהבה אותי ואת החסה במידה שווה וידעה היטב שאם אין אני לה – אין חסה לה.

במורד הרצל, לקראת ההצטלבות עם בן גוריון, בבית פרטי ישן נושן, מתגוררת סימבה הכלבה. עוד לא מלאה לה שנה, אבל גם כשהשנה תתמלא לה, היא תישאר קטנה; "היא תישאר קטנה לעד", כך אומר האבא של סימבה – האבא הכמעט זקן של סימבה, שלא רוצה את סימבה; הוא רוצה להיפטר מסימבה, ואני לא רוצה שהוא יתפטר ממנה כי אם הוא יתפטר ממנה, אני לא אוכל לבוא לבקר אותה בחצר ולשחק אֶתה, וגם היא לא תוכל לשחק אתי, ולא בטוח שיהיה בכלל מי שישחק אתה כשהיא תפוטל לבית אחר. איך בכלל אפשר לרצות לפטר את סימבה? קטנה וזהובה, עם שיער כמו של ילדה, עיניים חומיות שאכלו הרבה דבש ואוזניים רכות שמתנפנפות מעלה-מטה-מעלה-מטה כמו כנפיים כשהיא רצה, והיא תמיד רצה. אולי בגלל שהוא איש כמעט זקן, והיא כל כך צעירה, אין לו כוח בשבילה במיוחד בגלל שהיא תישאר קטנה לעד מה שאומר שהיא תחיה לעד כי קטנים לא מתים; אבל זה לא באמת נכון, אני יודע שהיא לא תחיה לעד; כלבים מתים, וגם אוגרים, וגם אנשים ואפילו אימא ואבא; כולם מתים בסוף; "זה לא כיף חיים, והחיים הם לא פיקניק"; שמעתי את אבא אומר את זה כשהיינו בפיקניק משפחתי, וכולם סביבו צחקו, אז הצטרפתי גם והסתובבתי מאושר סביב עצמי. ויש גם כאלה שבקושי חיים – כמו הפרחים, וכמו הפרפרים וכמו הדשא שמאחורי הבית, שרק צומח וכבר מחליף הרבה צבעים כמו זיקית ומת.

גם לגן הבאתי את אוגי כמה וכמה פעמים. אבל בכל פעם שהבאתי אותה, כל הילדים התנפלו על הכלוב כאילו שמדובר בקוף או קופה, ואותי זה הלחיץ נורא. הכי אהבתי להיות אתה במקלט הקטן, שבו כלאה אותי הגננת כי סירבתי לישון; ובמקלט הייתי עושה לאוגי מבוכים מורכבים מנעליים, ומגרביים, ומלגו, ומקוביות, ומתחתונים ומכל דבר אחר שהיה בסביבה, והיא הייתה מפצחת את המבוך בלי מלח וטורפת אותו כאילו חסה מצפה לה בקצה, וזה למרות שבגן לא היו בכלל ירקות – עודדו אותנו לשניצלים ולנקניקיות. ולמרות שכבר אז התחילו הפרסומות של התינוק המצויר השקרן שמכריז ש"אין, אין, אין כמו במבה", אני ידעתי שהיחידה שאין, אין אין כמותה – זו אוגי שלי.

לאיש הכמעט זקן יש גם אישה כמעט זקנה כמותו. היא כל הזמן בבית שלהם הישן-נושן, מדי פעם פוקחת קצת את התריסים ומציצה. אולי גם היא לא רוצה את סימבה? סימבה הקטנה, זהובה וחמודה, משתוללת ושמחה, רצה סביבי במהירות מטורפת כמו מכונית על שלט. ואני מנסה לשכנע את אימא ואבא לבוא אתי לראות את סימבה; אנחנו גרים באותו רחוב; דקה הליכה; "בבקשה אימא! בבקשה אבא, בבקשה!" אז אנחנו הולכים לראות את סימבה, אני ואבא, וסימבה מבינה את גודל המעמד ומתנהגת מאוד יפה; יותר מדי יפה; והנה סימבה שלנו קשורה ברצועה, עולה אתי ועם אבא במעלה רחוב הרצל, ושלושתנו צועדים הביתה, לבית החדש. סימבה, אין לי חצר בשבילך, אבל אני מבטיח להוציא אותך כמה פעמים שתרצי, וגם יהיה לך הרבה יותר כיף אתי מאשר עם האיש הכמעט זקן ואשתו שכמעט זקנה כמותו.

אוגי מתה. אוגי האוגרת מתה. אוגי האוגרת שלי מתה. אוגי

האוגרת שלי שקיבלתי ליומולדת מתה. אוגי האוגרת שלי שקיבלתי ליומולדת מתה, ואין עוד אוגי, ולא תהיה עוד אוגי.

אנחנו עולים במעלית. סימבה נרגשת, הדלת של המעלית נפתחת, יוצאים, הדלת של הבית נפתחת, נכנסים ומשחררים לה את הרצועה; ובאותו רגע ממש, כמו מכונית צעצוע משוגעת שנדפק לה השלט, סימבה מתחילה להתרוצץ בכל הבית, חורשת את הרצפות, עושה סיבובים סביב השולחן כאילו היא עדיין בחצר של האיש הכמעט זקן וקופצת על הספות. ואימא מסתכלת על אבא, ואבא מסתכל על אימא, ושניהם לא מסתכלים עליי, אבל אני יודע שהספות קדושות, והם אומרים שאי אפשר, שאין ברירה, סימבה יקרה לי, יקרה.

ובמקום אוגי יש עכשיו בוני, אוגרת קטנה אחוזת פלצות, ולמרות הפלצות ולמרות שהיא מסרבת לליטופים שלי ולא נותנת לי לנגוע בה, אני אוהב אותה ומחליף לה את האוכל ואת הנסורת, ואת הקקי הגמדי החמוד שלה אני זורק לפח, וכשההורים לא בבית, אני משליך אותו יחד עם הנסורת המלוכלכת דרך החלון כי קקי כזה חמוד מקומו לא בפח; עם קקי כזה צריך לדשן את האדמה ולגדל עצי קקי כדי שיניבו פרות קקי, וכשפרות הקקי יבשילו, אני אמתין עד שהעץ ישחרר, וכשהעץ ירפה אני אאסוף את הקקי ואפזר אותו בחניות של כל הבניינים ברחוב הרצל עד הצומת; את הכביש אסור לי לחצות, אבל יגיע יום וגם אותו אני אחצה בלי רשות. וכל גלגלי המכוניות יתמרחו בפרות הקקי מזרעי הקקי של בוני, האוגרת שלי, שמישהו גרם לה לפחד מליטופים, ואותו אדם ועוד רבים אחרים ישלמו על כך. אבל זה לא יהיה תשלום כואב, זה יהיה תשלום מחנך כי הקקי שלה כל כך חמוד, וכולם יבינו שאם הקקי חמוד, אז גם האוגרים חמודים, ואסור להתעלל באוגרים ובטח

שלא באוגרות. ובטח שבטח אסור להתעלל בכוני שלי ולגרום לה שלא תהיה מוכנה שאלטף אותה; ולמרות שהיא מפחדת פחד מוות מכפות הידיים שלי ורוטטת בכל פעם שאני נותן לה אוכל ומחליף לה מים, בכל זאת אני משאיר אותה אצלי ולא כופה עליה את הליטופים שלי, ואני מטפל בה, וכך זה יימשך עד שהיא תמות. ובינתיים היחידה שמתה זו אוגי; אוגי האוגרת שלי מתה. ומי שבישר לי שהיא מתה היה אח שלי. כשבוני תמות, בטח גם אז זה יהיה אחי שיבשר לי, וגם אז כמו עכשיו, אני בטח אהיה עצוב במידה מסוימת, אבל בלי דמעות.

ואני ואח שלי הולכים לקבור את אוגי ביער אוסישקין, היער האהוב עלינו. והעננים מטפטפים והחולות בוציים כי לא מזמן השמיים ממש זלפו, וגם עכשיו עדיין קצת, ואנחנו הולכים ושוקעים בבוץ עד הברכיים, וגם אוגי אתנו, סגורה בתוך שתי שקיות ניילון שקופות של סנדוויץ' לגן. ואחי מסביר שזה בסדר ככה כי היא כבר לא צריכה לנשום, ושתכף נשחרר אותה, והיא תקבל כמה אוויר שהיא צריכה שיספיק לה להרבה זמן מתחת לאדמה, ואני צוחק הרבה; והרגליים שלנו קבורות בבוץ, וזהו – גם אוגי קבורה; ואחי מוצא מוט ברזל חלוד ותוקע אותו על הקבר של אוגי כדי שנוכל לאתר כשנבוא לבקר; והמוט הזה נראה כמו צלב, ואולי בגלל הצלב הזה אלוהים בעתיד ירדוף את אח שלי ולא ירפה, ואח שלי ירדוף אותו, ואלוהים ירדוף אחריו, ושניהם ירדפו אחד אחרי השני כמו זנב של כלב שרודף אחרי כלב, והכלב משתגע ומתחיל גם הוא לרדוף אחרי הזנב שלו, ושניהם, הכלב והזנב, לא מבינים שהם בעצם אחד, וגם אחי לא יבין, והוא ואלוהים ירדפו וירדפו ולא ימצאו, ירדפו עוד ועוד ולא ימצאו ולא ימצאו ולא ימצאו, עד שבסוף אח שלי – ישתגע.

חמישה שירים / ניר סנס

התקומה

על התפר בין התחיה לתקומה
בְּרָחוּב הַמְקָבִיל לְשָׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל
מֵאַחֲזָרֵי דָלֶת יִרְקָה
נולד בְּחֶרֶף שְׁמוֹנִים וְשָׁלוֹשׁ
סִיִּים תִּיכוֹן בְּמִמְצָע שְׁבָעִים וְשְׁמוֹנֶה
הַשְׁתַּחֲרָר מִצָּבָא הָעַם בְּאוֹגוֹסְט אֲלֵפִים וְחֲמֵשׁ
יֵשׁ לוֹ זוג הוֹרִים, שְׁלוֹשָׁה אַחִים, חֲמֵשׁ אַחֲזָנִיּוֹת
חֲמֵשִׁים חֲבָרִים וְכָלֵב אֶחָד
וְהוּא רְחוֹק מֵהַמְּלִיּוֹן הָרֵאשׁוֹן
מְלִיּוֹן, שְׁלוֹשִׁים שָׁנִים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת
עֲשָׂרִים וְשִׁבְעָה שָׁקָלִים חֲדָשִׁים בְּלֶבֶד.

מֵאַחֲזָרֵי הַגֶּדֶר

מֵאַחֲזָרֵי הַגֶּדֶר
הָאֶלְקָטְרוֹנִית
מֵעֶבֶר לְחוּטֵי הַחֲשֵׁמֶל
הָאֲלֶגְנָטִיִּים
וְשִׁבְלֵי הַחֶצֶץ
הַמְסַמְנִים בְּקַפִּידָה
אֶל מוֹל הַתְּצַפִּיּוֹת
וְהַבְּזוּקֵי הַמְצָלָמָה
עֲצֵי הַזֵּית הַזְקֵנִים
מֵתִים כָּל בֶּקָר
מבוֹשָׁה.

יעל

עָנַן סָגַל
כָּתַר לְרֵאשִׁיךְ
חוט דק של זהב
מסתתר על צוּאֲרֵךְ
הַלְבֵן
הבוהק הָזוּה.

בלילה
קול פְּסִיעוֹתֶיךָ
מנגינת הצרְצָרִים
איני רואה דְבָר
מלבד פְּרָקֵי גֵדֶיךָ
החשופים.

כתנה

כְּשֵׁאמָא שְׁלִי תפגש אותך
בפעם הראשונה
עיניך יצמיחו שְׁדוֹת כְּתָנָה
ופְּנִיָּה ינצצו
היא תנשק לך את הראש
פְּעַמִּים
ותגיד בקול שאת יפה
כמו הַדְּרָכִים מחויץ לעיר
היא תשיר בְּמְרוֹקָאִית
לְעֵרוֹק דָּל מְחָבָא פֶּל קֶלֶב
שְׁרָשִׁי הָאֲהָבָה נמצאים בלב
ותמזג מְרָק יְרָקוֹת
לצלחת עֲמֻקָּה.

מְרַצְפוֹת

צִירְתִּי חֲלוֹן גָּדוֹל בְּבֵית
דָּרְכּוֹ תּוֹכְלִי לְרֵאוֹת
אוֹתִי
תּוֹלֵה בְּגָדִים עַל הַכֶּסֶּא
מְדַלֵּק סִיגָרָה
עוֹבֵר עִם מְטָאָטָא
בְּיָדָם רְטֻבוֹת
מְסַדֵּר אֶת הַמְקַרֵּר
וְהַכֵּיזוֹר מְלֵא.

צִירְתִּי חֲלוֹן גָּדוֹל בְּחֶדֶר
דָּרְכּוֹ נוֹכַח לְרֵאוֹת
שְׂדֵה זוֹהָר בַּחֲשֵׁךְ
כּוֹכָבִים וְאַנִּיּוֹת
סְרָטִים זָרִים
הַצָּגוֹת אֶחְרוֹנוֹת
שְׂבִילֵי אוֹפְנִים
וְאַבְנֵים מִתְגַּלְגְּלוֹת.

צִירְתִּי חֲלוֹן גָּדוֹל בְּבֵית
דָּרְכּוֹ חוֹדֵר אוֹר
שׁוֹפֵךְ אֶת צֵל גּוֹפֵךְ
עַל הַמְרַצְפוֹת
הַדְּהוּיּוֹת.

חנה קוסמטיקה לכול / עינת שחק

אני יושבת אצל חנה בסלון. איך היא יודעת לטפל, כאילו כולנו מינימום מלכות תאילנד. עוברת שם ילדונת עם בז'זים ענבים מוזגת לכולן קאוות קטנות כאלה חמודות. כולן טועמות בנימוס ואני מעמיסה, מה 'כפת לי. כולן גבוהות וחלקות ועוד מעט גם אני אהיה. חנה מנהלת את כל מה שקורה בחדר, מחלקת לכולן עקצוצים: "את קוף על כל הפנים, דחוף וואקס, "זאת, המילה הכי גסה אצלה זה לייזר." לירדנה היא עשתה שעווה ברזילאית במתנה אחרי שהיא התעלפה מבעלה החתיך. חנה היא הקוסמטיקאית הכי עסוקה בסביבה. כל הנשים הכי יפות וגם המקרים הכי קשים, עולים אליה לרגל לקבל חותמת.

אני יושבת עם כל הדבות, מחכה לתורי, מרגישה את הגבות שלי צומחות בינתיים כמו אשת זאב. כל המבטים ננעצים בי, אבל אני מתעלמת. אולי הגזמתי עם הרוז' בלחיים. בא לי לצעוק לכל המנושיות האלה שזה לא קל להסתיר זיפים ושילכו לאונן בחשכת יגונן על מר בעלן לפני שהן טורפות אותי, קנאיות. הדבר הכי מעניין שקרה להן מאז הבת מצווה זו אני. אז אני קוברת את העיניים בז'ורנל לשחרר את המורעבות ממני. איך שאני בוחנת את עצמי האם אני משקיענית במיטה אני שומעת צרחה, מה צרחה, כמעט השארתי את הנשמה שלי בחדר ההמתנה המפונפן של "חנה קוסמטיקה לכול". ואז חנה באה. שלוש שנים אני אצלה קבוע, רביעי באחת עשרה, בחיים לא ראיתי אותה ככה מאבדת פאסון, התלבקנה מכף רגל ועד ראש. אז כולן חשות אליה, "מה קרה חנה, מה יש את חיוורת?" וחנה עקץ לה נחש את הלשון לא מוציאה מילה. אז אני אומרת "יש פה ריח של עוף. מה חנה? תקעת קצת קלוריות?" וחנה מצליפה עליי בעיניים שלה כמו שוט. "אני רק אומרת" התנצלתי, ונענעתי את קבקב הפלטפורמה שלי בעצבים. אז אני שומעת דלת נפתחת ומי אם לא גלדיולה הר-אדם יוצאת משם בחלוק, שרופה ומרוטה כמו הודו של טנקס גיבינג. וחנה שבחיים שלה לא נופלת בשביל אף אחד, זורקת את כל המאה חמישים קילואיות שלה על הרגליים של גלדיולה ומתחננת עם

דמעות, "גלדים סליחה, סליחה גלדים עשרים שנה אני בביזנס, בחיים זה לא קרה לי." וגלדיולה עומדת שם הכי גברית בלי נוצות ובלי איפור, עם שיער גוזז, מינימום טכנאי מזגנים. אני מנסה לא לבהות כי זה כואב בעיניים כמו רימל זול. ואז החמודות בלי הבז'זים, אלוהים נתן לה שכל במקום שדיים, רצה לתוך חדר הטיפולים ואחרי רגע יוצאת עם ביעות על הפנים. היא אומרת שמישהו שיחק בתוכנה של המחשב של המכונת אפילציה שגרמה שהטמפרטורה תעלה, ושלגלדיולה יש מזל שהיא לא מתה. אז גלדיולה שלא מתרשמת בכלל מלמות אומרת בבס גרוגרות "מזל זו פקידת שומה בביטוח לאומי, וגם היא הייתה פעם גבר", והיא ניגשת לדלת, נועלת, ודוחפת את המפתח ללונז'ורי. היא נעמדת מול כל היבשיות ואומרת "מישהי כאן שיחקה עם המכונת אפילציה, למה לפני יצאה אמדורסקי כל ריס במקום."

מאז שהייתי חרדון עלוב בחטיבה עם אף ג'חונן וזקפת התרגשות מכדורסל בשיעורי ספורט, הייתי הולכת קבוע ברביעי בחצות ל"פרסיליה" לראות מה אני רוצה להיות כשאהיה גדולה. וכל יום רביעי הייתה עולה גלדיולה הר-אדם עם שתי רצועות פאלוסים קטנטנים, מאירים, בהצלב על החזה וחצאית כמו תחת של פלמינגו. שמונה שנים שהיא נותנת את השואו הכי טוב בעיר, ואני נזכרת שבסדר וכדאי להיות בדיוק ככה- זוהרת. טוב, היום אני כבר גדולה, וכמובן שמוכרנית עלובה ורופסת בבוטיק מעצבים זניח. ומה שלא ידעתי, שהגרוע מכל עוד היה לפני: הגברת הראשונה של מופעי הקברט בגוש דן והסביבה עמדה בפעם הראשונה בשמונה שנים לחזור אחורה בזמן, לימים הנוראים בהם עוד פנו אליה כניסים בטיטו.

אז הקובבה לידי מתחילה לשאול מה ומי. חנה ישר מתנפלת עליה, "מה את צריכה כתוביות בגוף הטקסט? מישהו חיבל במכונת אפילציה כדי שגלדים לא תוכל להופיע היום בערב. גלדים, סליחה, אם לא היית נועלת הייתי מעיפה אותה מכאן." ואז במקום להעלב על החיים שלה, הקובבה מצביעה עליי ואומרת "הוא היה בשירותים עכשיו שעה." אמרתי לה שתנוח, שלפני שהיא מנופפת בלק מתקלף שתדחוף עוד ערגלית למה באמת חסרה לה ירך. ואז

גלדיס המאלפת ראתה בחוכמת המופעים שלה מתח בקהל, מיד כיבתה את האש והכריזה שצריך לגלות מי עשתה את זה. "יש כאן שש נשים" הודיעה, ואני, הקובכה, גלדיס עצמה, בזזים קטנים, חנה, ועוד פשוטה אחת שלא הוציאה הגה אבל נראתה כמו חימצון של עופרה, הסתכלנו זו על זו וכשגלדיס ראתה שכולנו בחשדנות אחת על השנייה, הוסיפה בדרמטיות "וטרויסטית אחת". אז אני עם כל הנעילה והחום ישר שולפת את המניפה שלי שהאקס שלח לי אחרי שנשטש אותי ליפן. אני מתחילה לנפנף בתנועת רחבות שלא יימס לי האיפור מהחום ואני אראה פתאום כמו איזה בטיטו. אז הקובכה לידי נדלקת ומתחילה לצעוק "אתם רואים? זה הוא, תראו איך הוא מזיע" וגלדיס החליטה שהיא יורדת אל הקהל. "איך קוראים לך חמודה?" היא שואלת אותי, מרימה לי ברכות את הסנטר. "יקי" אני מגמגם חרדוני. ופתאום חנה המכשפה הזו מתהפכת על החיים שלה, מסתכלת לי בעיניים ומצביעה בבניית ציפורניים שלה "זה מיליון אחוז את. את מתה לרשת אותה." והיא פוזלת מכוער לראות אם גלדיס בעננים ממנה, וגלדיס מה'כפת לה חנה. עכשיו גלדיס מסתכלת עליי ככה טוב טוב, ארוכות ארוכות, ואני רואה אותה בולעת אותי במבט שלה ואומרת בסוף, בשיא הזלזול: "ממש". ומאותו רגע הן יורדות לי מהצורה כאילו אני בכלל לא שם, ואני שאני מתה להסתיר את הדמעות, סותמת ורק מתחבאת מאחורי המניפה.

והן עוברות ונעמדות מול בלי-בזזים מקיפות אותה משני הצדדים, וגלדיס שואלת "איך קוראים לקטנטונת הזאת?" וחנה ממהרת לענות "שירן" ומסתכלת עליה רגע למדוד אם היא יכולה להפיל את גלדיולה הר-אדם, ואחריה גלדיס מסתכלת עליה ממלוא המטר שמונים של ניסים בטיטו לפני פלטפורמות ומשתעממת. גלדיס קובעת בשביל חנה ששירן לא אשמה כי היא עלתה על זה שניסו להרוג אותה. ואני מאחורי המניפה, פתאום מתחילים לי הרחמים על בזזי- ענב כי אם מישהו הסתכל על השטוחה הזאת אי פעם בחיים שלה זה היה ברגע הזה, והוא נמוג כשגלדיס וחנה התקדמו יחד לחשודה הבאה. באותו הרגע נפתח לי הסכר של הדמעות עליה ואני רק מסווה שלא יתפסו אותי חלילה וחס בקלקלת איפורי.

הן עוברות יחד לחשודה קובה סלק, גלדיס שולטת בכיפה וחנה מלקקת לה את האוויר שהיא נושמת. גלדיס ישר דוחפת לסתומה יד לשיער דפנה דקל שלה, לראות אם זה אמיתי השומן טראנס, ומהגועל מורחת לה על השרוול של החולצה אובר אובר סיזי. היא מכווצת את העיניים, והריסים הענקיים שלה כמעט נדבקים, ואז היא תופסת לה את הלחיים בשתי ידי הצבתות שלה ומזיזה לה את הראש הצידה. "מה זה?" צועקת גלדיס. וקובכית סלק באה לפתוח את השפתיים שלה וגלדיס מדביקה לה את האצבע וסותמת לה. והקובה דובה מנסה לדבר וגלדיס קוטעת אותה ב"ששש. לא את צריכה לתת פה דין וחשבון" וחנה שידעה שהיא אחראית לג'ונגל שהלך לקובה על הלסת, מיד התנצלה שהן עובדות על השיערות האלה כבר הרבה זמן ושהיא הייתה צריכה לראות את הצמר פלדה שהיה לה כשהן רק התחילו. וגלדיס שלא היה לה נעים כי ברור שאלוהים כבר העניש את הקובה רק ביקשה מחנה לתחקר איפה הסלק הייתה כשקרה האסון, וחנה ענתה בשבילה "זאתי? כולה לילך". ולילך ענתה "ניצן". וחנה תיקנה "ניצן ישבה פה, לא?" ואני ישר הייתי עם הפה הגדול שלי צריכה להתערב "בטח פה, לאן תלך? שעתיים אנחנו מחכות, לא טלפון לא הודעה. האדמה יכולה לבלוע אותה ולאף אחד לא היה 'כפת' ואני, הבעיה שלי שכשאני אומרת משהו מצחיק אני לא יכולה לסתום, אני ישר נקרעת מעצמי. אבל איך שאני מתחילה לחייך באה סלק, שופכת לי לק חציל על החיוך. אז אני בלי חשבון ישר תופסת לה בשיערות של הסנטר ומתחילה למשוך, צורחת עליה "מה קרה יא קובכה קשה לך לראות אישה במלוא תפארתה? מה קרה התבאסת שיש צבעים חוץ מבז?" והקובה- ימח שמה וזכרה- חזקה, ישר כמו בולדוג נתפסת לי לגרוגרת. וגלדיולה שלא חדש לה מכות הצליחה להבחין מבין הצרחות והשריטות שיש לי טיעון חשוב ושמיסיו קובה, שהתלבשה באוהל מילואים של בעלה, לא יודעת לפרגן. ואז גלדיס שלא מסתכלת עליי אבל רואים שמה שאני אומרת נכנס לה לנשמה, כמו שהיא, היא דוחפת את הקובכה לכיסא, נעמדת מעליה ושואלת אותה: "מה יש לך נגדי?" והקובכה מתחילה לגמגם אז ישר אני קולטת את ההזדמנות ודוחקת את גלדיס,

נעמדת בעצמי מעליה ומנפנת במניפה שלי מההתרגשות ושואלת, "מה יש לך שאת נגד אושר?" והצלחתי להבחין שמאחורי הגב שלי חנה וגלדיולה החליפו מבטי התפעמות.

ואז הפשוטה שישבה כל הזמן בצד ועשתה את עצמה שכל זה ממנה והלאה, פתאום התערבה. ואיך שהיא פותחת את הפה, אני רואה שיש לה שיערות בשחי א- לה שמונים וארבע והיא גם הכי רגילה משעממת עוד רגע נרדמתי מכל הברה שהיא הוציאה מהפה האפלטוני שלה. כבר התרגשנו, רבנו, נרגענו פתאום זו תוקעת אותנו באיזה לרלור מתמשך על המכשירי אפילציה שהם לא בטיחותיים, ושבודקים אותם על בעלי חיים ושזה פוגע בנו, ובנשיות שלנו ומשהו מתיש על הסביבה. ואחרי שהיא מסיימת את הנאום גלולת שינה שלה גלדיס צועקת עליה "סטופ! תוריד את הכובע עאלק ג'אז שלך, אני לא מצליחה לשמוע ככה!" וגלדיס תופסת לה את הכובע, חושפת שורשים מה זנוחים, קורעת אותו לשניים וזורקת לפח של הרצועות שעווה עם השיערות. והפשוטה לא מתרשמת, רק ממשיכה יבשושית א-מינית, שאין שום צורך לבדוק את המכשירים על ארנבות ושהתוצאה יוצאת דומה למה שקרה לגלדיס פה. וחנה כמו שהיא שומעת את זה מורידה ג'אז-זנח שתי סטירות עם הצד המעליב. "נבלה! הצלת כמה ארנבות אז את חושבת שאת צדיקה גדולה? את הרגת את גלדיס!" והיבשה רגע הייתה בהלם אבל מיד חזרה לנאום העבש שלה והמשיכה בול מאיפה שהפסיקה שהיא לא מסכימה אידאולוגית עם המכונות האלה, אבל שהיא ממש לא אחת שתחבל בהן כדי לפגוע במישהו ובוודאי שלא במישהי אחרת. כאן חזרתי לנמנם אבל בחצי אוזן עוד שמעתי אותה קורחת על זה שאין יותר גרוע מנשים שכופות את תפיסת הנשיות שלהן על אחיותיהן. וגלדיס, שכנראה יש לה לב רגיש מתחת לכל הסוודר קשמיר על החזה, התחילה לבכות. והיא מייבבת בוכייה שלאף יצור חי לא מגיע להרגיש כמו שהיא, ופתאום היא מקוננת על החולדות והחפרפרות, ונוזל לה כל האיפור והיא מלאת כוויות ואני מתערבת ואומרת לה "די! תשתלטי על עצמך את אישיות ציבורית." והיא בוכה עם נזלת שהכול נהרס, ושנמאס לה, ואולי הכול קרה לטובה, ואני כבר מאבדת את

הסבלנות לשמוע געיות של גבר, ואז היא חושבת בקול רם שאולי אין שום דבר נורא אם פעם בעשור היא לא תופיע ברביעי בלילה. ואז אני באה, חרדונית, ואת כל המטר שמונים של ניסים בטיטו אני מושיבה על הכיסא של הפדיקור וקוראת לחנה, הצבועה המתהפכת, "תגיעי." ואני מגייסת את המפקד בתותחנים הרדום שבי ומתחילה לחלק להן הוראות, "צריך לתקן את הכויות, לאפר מחדש, לארגן פאה זזה", ותוך כדי שאני מתעצמת, נשית, גלדיס קוטעת אותי ואומרת שאין סיכוי. שאת הפאה היא מזמינה בייבוא אישי בהתאמה לקרקפת שלה מהולנד, ושמה אני בכלל חושבת, לא סתם היא נראית כל כך טוב. ואני עומדת שם, מנופפת בעצבים במניפה שלי, לא יכולה לשמוע את התועבה הזו, וכל הזמן הזה גלדיס לא מורידה ממני את המבט. ואני קולטת את העיניים שלה מצטעפות כמו אחרי שורה יפה של קוקה, ופתאום חוזרת לה כל החיוניות לנקבוביות. והיא מסתכלת על חנה ואומרת לה "יקי... יקי..." ופתאום היא צועקת לחנה, "יקירה אונו!" וחנה נפתחות לה העיניים, וגלדיס שואלת אותה "את עוד בכושר לפול באדיוואקס?" וחנה כבר תכננה להיעלב כשמיז סלק קפצה על המציאה "אני אעזור! ככיף!" ואני רואה לה את הדם בעיניים. ולפני שהספקתי להגיד טלולה בונט אני עומדת במרכז המכון, כלה ביום כלולתי, על כל גפה אישה, ואחת גלדיס יושבת לי על האיפור. הן מסירות לי את כל השיערות, בולעות את החיטוב הגבעולי שלי, ואני מתפנקת, מתרפקת על כל פיסות נשיות.

אני חלקלקה ומתוקתקת. אני הכי יפה שהייתי בחיי. אני יקירה אונו, בנאמבר הפותח "תמיד אישה" ב"פרסיליה". מאחור בקהל אני קולטת מישהי מתחבאת בבורקה. אני שרה, הקהל מתעלף. אני מסתכלת שוב על הבורקה. ניסים בטיטו קורץ לי ואף אחד לא מזהה אותו בחשכת האנונימיות. אני קורצת קריצה גדולה חזרה, ומחליטה שאת האצטון שבטעות נשפך לי על הלוח בקרה של המכונת האפילציה, אני לוקחת לקבר.

הקופאָתרי / מיכל זוהר

את הקופאָתרי ניתן למצוא עומד מאחורי כתב שטח האוחז בידו מיקרופון. הוא יעמוד שם תמיד, צעד וחצי או אולי שניים אחריו. אפו של הקופאָתרי שווה ערך לאפו של איש ביוני ובו שוכנים תאים אולֶפֶקטוֹרִים. אלה חשים את השינויים בריכוז האוויר כשמתחולל אירוע תקשורתי, ומעבירים את הנתונים למוח בצורת דחף עצבני. הדחף העצבני מעביר את הפקודה לרגליים ואלה מתחילות לנוע בקצב אחיד אך מהיר למקום התרחשות האירוע.

לקופאָתרי נדרשות ראייה תקינה ואוזן אחת פעילה לפחות; שני משתנים אלה הכרחיים להמשך ההתפתחות האבולוציונית שלו. הקופאָתרי הינו בעל חיים ממשפחת האנתרופואידים ובתנאים רגילים הוא חי בלהקה, אולם בעת התרחש אירוע, נוטה הקופאָתרי להתייחדות. הוא עוטה על פניו הבעה סתומה ובידו האחת מצמיד את מכשיר הסלולר האישי שלו לתנוך אוזנו. בהתחלה הוא מתגנב אט אט אל מאחורי מקום עומדו של הכתב, בהסננות, כמו בודק את השטח, אחר כך נוטע רגליו בקרקע. אולם לפני כל זאת, הוא בוחן היטב את זווית המצלמה ומאתר בעזרת קואורדינאטה A וקואורדינאטה B את המיקום המדויק עליו יעמוד.

מעברו השני של קו הטלפון הצמוד לאזנו, מול מרקע טלוויזיה, אי שם, תמתין לו אמו הגאה או בן משפחה אחר, או חבר שיבקש אותו "תרים את יד ימין", או "תגרד בראש", או "עכשיו תנופף", והקופאָתרי יגרד באזור חלציו וירים את יד שמאל ולבסוף יעשה בוגי בוגי.

בעבר, הנחיל הקופאָתרי אופנת ריקודים חדשנית, שכמו אש בשדה קוצים פשטה בכל רחבי הארץ. הוא הפליא בצעדים ובתנועות שכמוהם לא נראו עד אז על מרקע הטלוויזיה ובכלל. לא היה אירוע רב משתתפים שלא נרקד בו הריקוד ולא נותר איזור אחד בארץ שבו לא נלמדו צעדיו. בעקבות כך, הוזמן הקופאָתרי להשתתף בתכניות אירוח ובשעשועונים ואפילו הוצעו לו מסעות פרסום מהם התפרנס בכבוד ואף למעלה מזה. הריקוד הקנה לו תהילה ולא היה מפורסם ממנו. עד אשר החלו שמועות בדבר גניבת זכויות יוצרים. איש אחד מרחובות, תימני, טען שאלה הם הצעדים שלו ואישה

אחת, מראש העין, תימנייה גם היא, טענה שאלה הם הצעדים שלה. לא עזרו כל ההכחות שלו והאיומים כי יתבע את מפיצי השמועות על הוצאת דיבה. לא עזרו כל הדמעות והניסיונות להביא הוכחות מתוך קלטות וידיאו ומתמונות משפחתיות ישנות. עוד לפני שהספיק להגיד "קופאחריבנאדם" הפך הקופאָחרי להיות רלוונטי "כשלג דאשתקד". לאט, לאט, הוא נדחק אל מחוץ לעולם הזוהר וכל שנשאר לו הם הזיכרונות וכמה כתבות בעיתון. כל זמן שהקופאָחרי עומד לכדו מאחורי כתב השטח או הכתבת, הוא ישמור על השקט ויסתפק בפנטומימה ובהחלפת הבעות קופיות. אולם ככל שיתאגרו בסביבה בני מינו, כך יגבר כוחו וגם כוחם, וביחד ייצרו קולות מחרישי אוזניים אשר יצליחו לגרום לכתב להגיד: "כפי שבוודאי אתם רואים, אני לא שומע כלום, אז אני נאלץ להחזיר את השידור לאולפן."

אחרי שהמצלמה תכבה, יותר הקופאָחרי עוד זמן מה בסביבה. רק אחרי שיוודא כי המצלמה לא תופעל שוב בזמן הקרוב, יכניס את מכשיר הסלולר שלו לכיס מכנסיו ויסתלק אט, אט, מהמקום. כשיחזור לביתו, יתקבל הקופאָחרי בתשואות ובברכות "הנה הגבר שלנו", או "איזה כוכב." והוא יעמוד שם בחולצת ה-Nautica שלו ויזכר איך יום אחד כשהיה קטן, עמד עם אבא שלו מאחורי "מה שמו, ההוא מערוץ 1 המבוגר עם השיער השחור", כשכולם צעקו: "הוא הא מי זה בא, ראש הממשלה הבא".

טיול בגן / אסף וטאשסקי

בזמן האחרון, הפנים של סבתא מחליפות צבעים כל כמה ימים. בהתחלה חשבתי שזה בגלל הכדורים. באותה תקופה בדיוק הרופאה רשמה לסבתא כדורים בצבע כחול. יום-יומיים אחר כך, היא נראתה כמו דרדסבתא. לאחר מכן, היא עברה לכדור כתום שיצר מין שילוב מוזר בין הומר סימפסון וכיפה אדומה. בוקר אחד כשסבתא קמה עם פנים ירוקות, החלטתי שזה מספיק ולקחתי אותה לקופת החולים. בתור ישבו עוד כמה סבתות, לכל אחת פנים בצבע משלה. שטחתי בפני הרופאה את תיאוריית הצבעים שלי. היא הביטה בי באותו מבט שנתנה לי כשביקשתי ממנה לרשום לסבתא מריחואנה רפואית. הרופאה טענה שלסבתא חסרים כל מיני ויטמינים בנוסף לברייחת הסידן שיש לה ורשמה לה עוד כמה תרופות. היא הפנתה גם את תשומת לבי לפצעי לחץ שנוצרו אצל סבתא עקב ישיבה מרובה על הספה. שאלתי אותה מה ניתן לעשות. היא אמרה שצריך להוציא אותה לטייל יותר. אמרתי לה שסבתא לא יכולה ללכת יותר מעשרה צעדים. היא אמרה לי לקחת אותה לגן הציבורי ושתשב על הספסל. שאלתי איך המעבר מהספה לספסל העץ יעזור לפצעי הלחץ וגם אם יש מתקן כלשהו שיכול לעזור לי להרים אותה כשהיא נופלת. הלך לי הגב. הרופאה שוב נתנה בי את אותו מבט, אז ביקשתי ממנה שוב אם תוכל לרשום איזה מרשם. לקחתי את סבתא והושבתי אותה בבית המרקחת. קניתי עבורה את הוויטמינים ושאר הכימיקלים שאמורים לסדר לה את הראש. כשעמדתי בתור, הבחנתי בסבתא מתווכחת עם סבתא אחרת לגבי ההליכון. הסבתא השנייה התבלבלה וחשבה שההליכון של סבתא שייך לה. או אז, הגיעה הבת של סבתא ב' שהסבירה לקשישה המסכנה שאין לה בכלל הליכון, כי אין לה רגליים, ובגלל זה היא על כיסא גלגלים. סבתא ב' התנצלה וסבתא א' ענתה לה בפנים סגולות. השבוע התקבלתי לעבודה בחברה המתחרה של מקום העבודה הקודם. השכר אותו השכר, השעות אותן השעות והעובדים הם

אותם אידיוטים. סבתא נראתה בכושר שיא וכמעט לא נפלה השבוע. נראה שהוויטמינים באמת עוזרים. היא הסתובבה בגאווה ברחבי הבית, בפנים בצבע תכלת.

בכל פעם שהחיים נראים מעט פחות קודרים, אני נוטה יותר להקשיב לעצותיהם של הרופאים המטפלים בסבתא. באותו יום, נחה עליי רוח המצב רוח. לקחתי את סבתא למסע ארוך ומפרך של כמאה וחמישים מטרים עד לגן הציבורי בקרבת הבית. השעה הייתה שעת צהריים והגן היה שומם. תפסנו ספסל שהלם את פצעי הלחץ של סבתא והתיישבנו. בזווית העין הצלחתי לקלוט עוד שתי סבתות יושבות על ספסל בקצהו השני של הגן. השמש עוד סנוורה וקשה היה לקבוע מה צבע פניהן.

"קר לך?" שאלתי לצאת ידי חובה.

"לא," ענתה.

"נוח לך?"

"מה?"

"נוח," עצרתי. "לך?"

"בסדר."

"הספסל, לא יותר מדי קשה?"

"הכול בסדר."

לאחר שקיבלתי אישור, הוצאתי מכיסי ג'וינט ארוך ועבה. הדלקתי אותו. סבתא הסתכלה עלי בפליאה.

"אתה מעשן?"

סימנתי עם היד תנועה המרמזת שאני מעשן הרבה זמן. "עוד שהיו לנו חיים."

חייכתי חיוך שהפך לצחקוק. סבתא בהתה בי בפנים חתומות. הגן התמלא בילדים, הורים וחיות. סבתא שמה עין על הכלב של הילדה המתולתלת. בכל פעם שהכלב התקרב לרדיוס שנתפס אצל סבתא כמסוכן, פלטה "אלוהים אדירים". כל פעם בשפה אחרת. הדלקתי מחדש את הג'וינט שנכבה ולקחתי שאיפה הגונה. חלק מההורים היו מספיק חדים בשביל להבין שהם לא מריחים טבק. הם שלחו לעברי מבטים חוששים, כאילו מתכננים תכנית פעולה כלשהי. אני הרמתי את ידי וסימנתי להם לבוא ולעשן קצת.

סבתא נלחצה יותר ויותר מהכלב. הילדים מצדם חששו גם הם ממנה. הם שיחקו משחק בינם לבין עצמם, לפיו סבתא היא "המכשפה עם הפנים האדומות." לא אמרתי כלום, כי היה נראה שסבתא לא שמה לב, אבל סבתא יודעת כשצוחקים עליה. גם כשלא צוחקים עליה.

כשאפו של הכלב נגע כבר בשמלתה, היא החליטה לפעול.
"של מי הכלב הזה?" צווחה.

הילדה המתולתלת התקרבה ופנתה דווקא אליי.
"בת כמה היא?" שאלה הילדה בלי לעשות כלום בנוגע לכלב.
"את לא רוצה לדעת. קחי בבקשה את הכלב, את רואה שהיא מפחדת."

"היא מכשפה?" שאלה והטתה את ראשה, כאילו מחכה לתשובה מנומקת.

"היא אישה זקנה, שעם השנים המוח שלה התנוון, ועכשיו היא צדה כלבים וילדים."

הילדה השמיעה אנחה כאילו אינה מאמינה.

"את רואה את הצבעים על הפנים שלה? ראית פעם דבר כזה?"
הפניתי אותה לפניה הצבעוניות של סבתא. "היא יודעת שזה לא בסדר לאכול כלבים, היא נלחמת בזה. בגלל זה את צריכה לקחת את הכלב ולברוח."

הבעת פניה של המתולתלת הקשקשנית השתנתה בבת אחת.
סבתא בדיוק נקלעה לרצף שיעולים מסחרר, מה שתרם עוד יותר לפאניקה. הילדה תפסה את הכלב ורצה לעבר הוריה מבלי להביט לאחור. ההורים הסתכלו עליי בזעם. הם עדכנו את שאר המבוגרים ויצרו קנוניה הורית. לאחר התייעצות, התקבצו כמה מההורים ועשו עלייה לספסל שלנו.

"תגידי לי, אתה איימת על הבת שלי עכשיו?" אמר האב שנראה צעיר מבין כל השאר
"לא בדיוק," השבתי.

"מה זה לא בדיוק? כן או לא?!"
"אתם יושבים שם ולא מעניין אותכם," הסברתי. "אבל סבתא שלי ביקשה לקחת את הכלב. לא הקשבתם."

נראה שהאב רצה להעלות הילוך בכל נושא העצבים, אבל אב מבוגר יותר לקח את המושכות.
"תראה, תסתכל," פנה אליי. "בלי קשר ילדה או לא. תראה איך אתה נראה. בן כמה אתה? יושב פה עם סבתא שלך ומעשן סמים. אתה חושב שלא שמנו לב?"
"הוא גר איתה, למה לו לעבוד?" אמרה שכנה שמעולם לא אמרתי לה שלום.

הקנוניה ההורית הצטברה סביב הספסל שלי. חברי ועד ההורים טענו שוב ושוב שאני מבזבז את חיי ומתעלק על סבתא. הם הניחו שאין לי עבודה וקראו לי טפיל. גם הילדים התקבצו שם. הבעות הפנים שלהם שילבו סקרנות וצמא לדם.
בינתיים, אף אחד לא השגיח על הכלב. כשהבין שהוא חופשי, הצטרף גם הוא להמולה. סבתא הבחינה בו וקמה בבהלה מהספסל. היא נסה על נפשה בצעדים לא יציבים והכי קרוב למהירים שיכלה. לאחר כמה מטרים הסתובבה ומעדה לרצפה. חצאיתה עלתה מעל לקו המותניים ופצעי הלחץ הקשים נגלו לעיני כל.
ההורים נזעקו לעזור, אך אני סירבתי לקבל את עזרתם. ניגשתי לסבתא ושלחתי לעברם את המבט הקר ביותר שיכולתי לשלוף.
גם על הכלב הארור לא פסחתי. הפכתי את סבתא על הגב והרמתי אותה דרך השכמות. הצבעתי על ההליכון, ואחת האימהות העבירה לי אותו, תוך כדי שנמנעה להביט בעיניי. הנחתי את ידיה של סבתא על ההליכון. היא הביטה בכל באי הגן בפנים לבנות כשגלג. לאחר מכן, הסתובבנו והלכנו הביתה.

מוסקט / עופר פינקל

דודה פניה התקשרה ואחריה דוד יצחק ואחר-כך גם דודה ריפקה, כולם בישרו בצער שאימא נכנסה שוב למיון בבית-החולים "העמק" בעפולה. אחרי שהתקשר בתורו לשמעון ורומן ואהרון, נכנס אהוד למטבח, מדד קמח סוכר ותבלינים והחל לערבבם לעיסת בצק. הוא לש בצק, ערבב בצק, חבט בצק ועצר מדי פעם רק כדי לקנח את אגלי הזיעה ממצחו. במהלך הלילה, נגדשו משטחי המטבח שלו בבצקים מקומחים במצבי המתנה שונים. לאחר שאזל כל מקום פנוי במטבח, החל אהוד פולש בהדרגה לסלון ולאחר מכן גם לחדר השינה ולמרפסת, בכל מקום פיזר קמח ואז זרה קמצוץ מלח וקמצוץ סוכר כמו שלימדה אותו, כי ככה גם החיים. לפנות בוקר אסף את כול הבצקים בשקיות, סידר את הדירה ונסע למושב. הוא הגיע עם הזריחה, השמש צפה עמומה על אדי הבוקר ונראתה לו כזקוקה לקפה. הוא נכנס אל הבית והחל לפרוש את הבצקים שהכין במטבח של אימא. מטבחה של אימא פנינה הכיל בקלות את מה שדירתו התל-אביבית החזיקה בקושי. לאחר שפרש הכול, החל להכין מילויים שונים, גרגרי פרג שחור ממותקים ומבושלים בחמאה, תערובת של תפוחי עץ וקינמון, צימוקים מתובלים בציפורן. הוא טיפס בסולם המדרגות הקטן שלה והוריד את תבניות העוגיות שמעל המקרר. הוא שטף את התבניות והחל ליצור כוכבי שמים לרוב, חבצלות פורחות ודגים מעופפים. מגש אחרי מגש של עוגיות הכניס והוציא מהתנור, כמו שנהגה אימא לאפות לימי-ההולדת שלהם כשהיו ילדים. ניחוח האפייה התעצם עוד ועוד במטבח, הוא נשם אותו עמוק לתוכו עד שלא היה הבדל בין הבל נשימתו וניחוח נשיקתה המתוקה של האפייה. ריח האפייה גלש מן המטבח אל הסלון, מן הסלון אל החצר, מן החצר אל הגינה ומן הגינה אל שאר היישוב. אט אט התפתל ועלה בפתינות מתוקה סביב הברושים של שדירת הראשונים, מעלה מעלה טיפס ועלה, נוגע בו-זמנית בחוטמיהן הלחים של פרות המשק שגעו לקראתו בשמחה, ושילידי הגן שניסו לתפסו בידיהם הקטנות. סמין ואורירי המשיך להתפשט הניחוח באוויר הבוקר, עד שמשב רוח

חופז אחז בו ונשא אותו עמו בדרכו לעבר בית החולים "העמק".
ליד אחד מחלונות בית החולים ארב ניחוח האפייה להזדמנות
שהגיעה מהר, כשאחות סוררת פתחה חלון כדי לנסות ולטשטש
את ריחה של סיגרית. הניחוח חמק ועבר לו פנימה לעבר מסדרון
ההמתנה, פנה הנה והנה, עינג לרגע קט עוברים ושבים, עד שנשאב
ודגדג סופסוף את בלוטות הריח באפה של אימא פנינה בחדרה.
שיעולה של החולה פסק, היא הזדקפה מעט והחלה לרחרח באוויר,
ניחוח קל של אגוזים מטוגנים בקינמון ודבש הורגש בחדר, היא
עצמה את עיניה ושאפה עמוק פנימה.
"חסר אגוז מוסקט מגורר," פסקה.
"מה את אומרת נשמה?" שאלה דודה פניה.
"לא להוסיף, רק לשים על הידיים כשמכינים את העוגיות."
"אל תתאמצי חמודה, אל תדברי, להביא לך מים?"
"קצת לימון," לחשה אימא פנינה וחזרה לשכב.
"אני אראה מה אני יכולה למצוא," אמרה דודה פניה והלכה.
"קצת קליפת לימון מגורר." אימא פנינה לקחה עוד שאיפה עמוקה,
ניחוח האפייה הניס מלפניו את ריחו המעיק של בית החולים,
הוא חדר עמוק לריאותיה ופשט לכל עבר בגופה החולה, מקל
על כאביה. הוא לא הסתפק בכך ויצא לטיול בשאר המחלקות,
נושא עמו מזור לכל עבר, הוא חלף במחלקת התינוקות ליטף את
ראשיהם הרכים והרגיע, הוא החדיר אומץ בלבם של המתמחים
הצעירים במחלקה האורתופדית החדשה, ואף עודד אחיות עייפות
שישבו באין רואים ועיסו את עקבי רגליהן הדואבות.
אהוד עשה הפסקה קצרה באפייה ויצא לחצר, באזור המוצל של
הבית היה קריר וטיפות הטל דבקו עדיין לדשא, הוא התיישב על
הנדנדה שליד חבלי הכביסה ושאף את אוויר המושב לריאותיו,
אוויר העיר משחרר כך אומרים, אבל הוא לא נעים כמו כאן
במושב, כאן האוויר כה טהור, נקי וכשמתווסף אליו גם ריח
האפייה של העוגיות, הוא עצם את עיניו ושאף אוויר ניחוחי מלוא
נחיריו וריאותיו, הוא רחרח, רחרח שוב ואז הזדקף. "משהו חסר",
אמר ונכנס בריצה חזרה למטבח, הוא הביט סביב, מנה באצבעותיו
ובדק, חזר בראשו על הפרטים ואז בהחלטה נחושה, סגר את תנור

האפייה, התפרץ בדלת ושעט בפיג'ו הקטנה לעבר בית החולים. אימא פנינה הרגישה את כוחה אוזל ונוזל מתוכה, מרחוק רחוק שמעה את ציוצו של המוניטור וחשבה על הציפור המזרה שמצייצת כך בהפסקות קצובות, היא צריכה לצאת החוצה לבדוק איזו ציפור זו, לפתות אותה בגרעינים ולהתחבא מאחורי דלת המטבח.

"נו, לפחות היא תלך בשקט נכון?! " קולה של האחות נישא אל אימא פנינה ממרחקים. הלוואי ויכלה לחזור למטבח שלה, מאחורי הכיריים יש מקום שרצתה לנקות, מצטבר שם שומן אחרי הבישולים, הציפור הלכה והתרחקה ממנה, עוד מעט ותצא לעוף לה לדרכה, כמו הלהקות שחולפות לעתים מעל העמק, בדרכן לאפריקה. "יש אישור, נחתם על ידי המשפחה," ענתה האחות לשאלה נוספת שאימא פנינה לא שמעה.

אהוד החנה את הרכב ולא התעכב כדי לנעול, הוא רץ דרך מסדרונות בית-החולים, כבר מכיר את המקום מפעמים קודמות, נחשול ניחוח מתוק ומגרה נישא לפניו כמו צונאמי. "איפה אימא?" שאל את דודה פניה שמחזיקה כוס מים עם לימון.

"אותו מקום שאז," שמע אותה קוראת אחריו.

כעת שמעה פנינה את הציפור רק לעתים רחוקות וקולות אחרים נמרצים נשמעו: "דופק חלש,"

"להמשיך בהחייאה." הדלת נפתחה בתנופה וגל ריח אדיר התפרץ אל החדר, ריחות מתערבלים של חמאה חרוכה בסוכר מותך עם קינמון וציפורן והל, מזכירים דובשניות מתוקות וכרוכיות פעמון טבולות במי ורדים, במרכז הגל ניצב אהוד והביט במתרחש בפנים מתוחות, לרגע קט שקטה כל פעילות וכולם הביטו בו בהשתאות ושאפו את ניחוח האפייה המחייה, ואז נשמע קולו של המוניטור המצפצף ושיעול, "מוסקט" לחשה אימא פנינה.

"מה זה?" שאלה רופאה נדהמת וגחנה אליה.

"חסר... מוסקט, תגידי לו," לחשה אימא פנינה. הרופאה פנתה אל אהוד שניצב בפתח.

"...חסר...מוסקט?" אמרה בגבות מורמות, קולו של המוניטור הלך והתחזק.

"מוסקט", חזר אחריה אהוד והתקרב אל המיטה. "לגרר, לשים על הידיים אבל לא להוסיף."
פנינה הושיטה יד רועדת אל לחיו המקומחת. "מתוק שלי, אמרה. "בלי דמעות בעוגיות."
"ולא רק מוסקט חסר," אמרה בעוד אהוד מנגב את פניו.
"קצת קליפת לימון מגורר."
"יפה," שיבחה. "זכרת."

"אהוד," לחשה אימא פנינה והוא התקרב ואחז בידה. "תעשה לי טובה, מאחורי הכיריים, יש מקום שלא מתנקה." אהוד חייך ואימא פנינה המשיכה, "אפשר שם רק עם אקונומיקה עדינה, יש בבית, תחפש בארונית מתחת לכיור, כל פעם מחדש מתמלא לי שם בשומן אחרי הבישולים, אני מאוד מבקשת שתנקה, גש עכשיו, אל תדאג, לפני שתרגישו כבר אהיה חזרה בבית."
אהוד הביט ברופאה בשאלה. "אימא שלך צריכה להישאר כאן להשגחה," ענתה הרופאה.

"אני כבר יותר טוב," אמרה אימא פנינה מכחכחת בגרונה בהזדקפה במיטה. "תקשיב לי אהוד," האקונומיקה הזו מתחת לכיור, היא חריפה מדי," קולה הלך והתחזק כשדיברה. "אסור שתשתמש בה ישר על הפורמייקה שלי, תיקח כוס זכוכית ותשים שליש אקונומיקה, שליש חומץ, יש בקבוק על מכונית הכביסה, את השאר תמלא במים, תרטיב את המשטח עם זה ותן לזה לשבת, בינתיים תעשה משהו אחר, אתה יודע מה, תנקה את המחסן, כל כך הרבה זמן אני רוצה לעשות שם סדר, תביא את שמעון שיעזור לך ויחד תוציאו את כל העצים ותעשו מקום לכלים של אבא, של הגינה, ובגינה אם כבר עכשיו נזכרתי, מתי תבוא שנשתול את הרימונים. ומה? לא הבאת בכלל עוגיות לכבד את כולם, תראה איך כולם פה מורעבים רק מהריח, רצת עד לפה ולא הבאת כיבוד, איפה דודה פניה? לפני שעה היא הלכה להביא כוס מים, תבדוק אם היא במסדרון ושלח אותה אליי ואתה גש הביתה," היא נתנה לחיצה חזקה לידו והרפתה ממנה. "גש, גש, תביא מגש יפה של עוגיות שיהיה לחלק לכולם, עוד מעט גם אבא ודוד אהרון יבואו לפה."
אימא פנינה נשענה לאחור ועצמה את עיניה.

”אז אני הולך?” אמר אהוד.

”גש, גש, חזרה אימא פנינה. אהוד הפנה שוב מבט שאלה לרופאה, אך היא כבר פנתה ויצאה מן החדר. דודה פניה נכנסה לחדר ושילבה את ידה בידה של אימא. אהוד יצא, לאחר צעדים מספר במסדרון חזר שוב לחדר והציץ, עיניה של אימא נותרו עצומות ובחדר נשמע ציוצו הקצבי של המוניטור. ברמקול של בית-החולים נקרא בעל פיג'ו לבנה להזיז את רכבו, אהוד ניתק מן הדלת וזירז את צעדיו במסדרון.

שָׁאֵר רוּחַ / יוֹבֵל בְּאוֹמֵהוֹרֶן

הלחיים שלי היו קהות, נוקשות מהקור. הקרקפת עקצצה תחת כובע הגרב. היה מוקדם מאוד בבוקר מסנוור; אספלט רטוב, אוויר צלול, שמים בהירים. הרכבתי משקפי שמש בתוך הדיינר, מחמם את כפות הידיים על כוס חורקת מקלקר, מלאה בקפה מעניק חיים. הטרידו אותי הפנים הגדולות של מקס, כפי שנצרכו בזיכרוני; שיער שמנוני ומדובלל כשל פרא אדם, זקן צפוף, עיניים כחולות ולטושות; גאון מטורף אולי, מי יודע? למה היה לו כל כך חשוב לפגוש אותי דווקא באותו הבוקר, דווקא בשעה ההיא, ובמקום ההוא? הרי זה לא שהיינו חברים; לעזאזל, לא ידעתי עליו כלום, בקושי חודשיים הכרנו. טיפוס תמוה. הדיינר היה ריק, מלבד איזה זקן משכים קום. השמש קנטרה אותי מבעד לשמשה הגדולה: נדמה היה שהיא מטילה עליי, כמו זרקור, חרוט של אור מעוור. כמו בחקירה משטרתית. איכשהו היא הצליחה שלא לחמם אותי ולו במעט. תכסים נבזה. והנה, הבחנתי במקס בחוץ, ממתין כמו ילד טוב שיתחלף האור במעבר החציה, למרות שהכביש היה שומם בשעה מוקדמת כל כך. כמה מאסיבי ומגושם נראה הגוף שלו, עטוף מעיל עצום, שחור ומוכתם; פיו מעלה אד. והעיניים, כמו תמיד, רושפות. הוא פנה אליי, מקס הזה, בבריקה בה שנינו שחינו בימי ראשון. ערך היכרות בחוץ, בדשא. הביע עניין גלוי. אני שוחה עוד מהילדות, אבל מקס היה בליגה אחרת לגמרי: כל חתירה פילחה את המים באופן מושלם, הגוף התגמש בקשתות חלקות. הרמוניה מושלמת, אבל במים בלבד: היה בו כל כך הרבה חן עד השלב בו היה מושה את הצלם הנוקשה שלו החוצה, נאבק בשפת הבריקה; מתקדם לאט, מטפטף כולו, על המרפקים. אז היה מתרומם כמו דוב על רגליו האחוריות ומדרה החוצה אל השמש. היינו מתייבשים שם בחוץ ומנהלים את השיחות שלנו. בתחילה היה מבקש רשות, מבויש, להתיישב לצדי. אחרי מספר פעמים היה פשוט מקרב אליי כיסא בדממה. הוא היה חידה בעיניי; בשמש ראיתי על גופו הרטוב והשעיר אינספור צלקות, כמו קיר ייאוש מהלך, וחבורות בכל צבעי הקשת. בעל לסת גדולה וגבות סבוכות, הוא היה מוזנח וגס למראה.

הנה בדיוק הסיבה שההליכות המעודנות שלו, שבאו בסתירה גמורה עם המוטוריקה המגושמת, היו מפליאות כל כך. אחרי שהיה קורס אל כיסא הפלסטיק בחבטה, היה הגוף שלו מתעדן פתאום אל מין ישיבה חניננית. הצחוק החרישי שלו והמחוות האציליות היו מבלבלים אותי בכל פעם מחדש. טוב, הוא הקסים אותי. מעולם לא למדנו דבר של ממש אודות האחר, כלומר, על חייו האישיים. דיברנו אקטואליה, התמודדנו עם ניתוח גישה אמנותית זו או אחרת, פירשנו יצירות ספרותיות; חלקנו את ידיעותינו במדע הפופולרי, ובעיקר, בעיקר, עסקנו בפילוסופיה. התיימרנו לעמוד על טיבו של היקום, וזה היה נפלא. כל זאת, ומעולם לא חשבנו אפילו לשאול אחד את השני מה גילו, או איפה הוא גר. זו הייתה אחת ממערכות היחסים האלו, אינטלקטואלית בלבד. עמד בינינו חוק לא כתוב, אלו היו הכללים שנוסחו מאליהם, וכיבדנו אותם. למדתי ממקס המון; הטיפוס הזה העשיר אותי בחודשיים כמו שאף אדם אחר לא העשיר אותי מעולם. לא קל לי להודות בזה, אבל הוא היה הרבה-הרבה יותר חכם ממני. מי היה מאמין. לפני שפנה אליי הייתי משוכנע שהוא אידיוט מוחלט. הפנים המטופשות שלו היו הוכחה ניצחת לכך שמראה נבון לא בהכרח מעיד על תבונה של ממש, ולהפך. עד שהכרתי את מקס הייתי משוכנע שאפשר לאמוד מנת משכל של מישהו על-פי המראה שלו לבד; שעל פי המבט אפשר לדעת.

זוג צעיר נכנס לדיינר ומקס בעקבותיהם. הוא הזדרז, תפס את הדלת לפני שנסגרה ונדחק פנימה. נעליים גדולות כאלו. אולי ביקש לצאת מהארון? זה מה שכל כך היה חשוב לו לספר? העניין שלו בי היה באמת חריג: הוא לא ויתר אפילו פעם אחת על הישיבה המשותפת שלנו; כל יום ראשון, בלי יוצא מהכלל. והמבטים האלה שלו... הבהייה. מעבר לזה, הבריון המגודל הזה הקריין כל כך הרבה רוך ונועם; נטיות הומוסקסואליות פשוט התיישבו עם הצירוף הזה. ובאמת, היו לו גינונים נשיים ממש. עתה ניגש אליי. הזוג הצעיר התיישב אי-שם. כמו בכל מפגש, מקס בירך אותי בכך ששחרר מין נהמה צרודה, מעומק החזה, והניח כפה כבדה על הכתף שלי; זו נשארה שם פרק זמן שהיה מביך את רוב האנשים, אבל לי לא

היה אכפת במיוחד. "תודה שבאת," אמר אחרי השתהות מסוימת, והתיישב. הוא הביט מהחלון. אני הבטתי בו. "שמים שקופים," אמר. "יותר מהרגיל, אני מתכוון. זה כמו ריק שם למעלה." "כן, הם צלולים, וקפואים, וריקים." הוספתי. "כמו ואקום..." אמר מקס בשקט, מהורהר. "על מזג האוויר רצית שנדבר?" צחקתי. "בשביל זה קמתי?" הוא נאנח בחיוך קלוש. "אני פשוט אגיד את מה שיש לי להגיד," הוא הוריד את המעיל. "אזרוק את זה לאוויר; אתה בכל מקרה לא תאמין בהתחלה." אישה מבוגרת נכנסה, התיישבה על הבר. המלצרית לקחה הזמנה מהזוג הצעיר. "טוב," הציג טון הצהרתי. "אני יכול לעבור לגוף של אנשים אחרים. יכול לעזוב את הגוף הזה, ולהיכנס לגוף אחר." הוא עצר, בחן את פניי. אני מניח שלא זו בהן שריר. לא מצמצתי, בזה אני בטוח. "יש לי יכולת להעתיק את התודעה שלי, את העצמי שלי," המשיך, "לכל גוף אנושי אחר. כל אחד מהאנשים שכאן, לצורך העניין, בתנאי שנוצר בינינו קשר-עין." "אממ-הממ..." לגמתי מהמשקה והמתנתי שימשיך תוך חוסר אמון מוחלט. המלצרית עברה לקשקש עם האישה המבוגרת על הבר.

"אני מעוניין לדלג על השלב בו אתה מטיל ספק בשפיות שלי, אז נערוך הדגמה פשוטה. אני לא מאוד מרוצה מזה, אבל אין לנו המון זמן; אני מעדיף לסיים עם זה, שנראה עין בעין." "על מה חשבת?" שאלתי, סקרן וספקן. "זה די פשוט," השיב. "אני אכנס אליך ואעבור לשבת פה, במושב שלידי."

הנחתי את הכוס. "אני מוכן כשאתה מוכן," אמרתי בחיוך. מקס כידר את המעיל השחור והניח אותו על השולחן. הוא הניח עליו את הסנטר והביט בעיניי בריכוז. "תישיר אליי מבט, בבקשה." עשיתי כן. רגע מצחיק, משונה. עיניו החלו להיעצם, והכול התהפך פתאום: פניתי אל הכיוון ההפוך. ככה, כמו כלום. הדיינר התהפך כולו. ישבתי לצדו של מקס עם לב הולם בחזי; הפעילות לא גברו בהדרגה, נדמה היה שבאחת הופיע דופק מהיר בהרבה. קפצתי לעמידה. "מה היה פה עכשיו?" הרמתי את קולי. מעט האנשים

הסתובבו לראות על מה המהומה.

"שב בבקשה. אני אסביר." אמר.

הסתכלתי סביב. "תראה, איך גרמת לי עכשיו ל... מה שלא היה פה. מה זה??" הבחנתי בחולצה שלי תחובה במכנסיים, להבדיל מקודם.

"כן, הכנסתי לך את החולצה." נופפתי אצבע בפניו, התכוונתי לומר דבר מה, והתחרטתי. לקחתי צעד אחורנית. "אני אסביר לך. בוא." אמר. רגע עמדתי ואז התיישבתי נסער. הידיים רעדו. מקס הביט בי כמו לא אירע דבר, שלו ומנומס. "מה שקורה," אמר לבסוף. "הוא שהתודעה של האדם שאני עובר אליו לא נמצאת במצב מעולף. היא לא רדומה, או משהו בדומה לזה, היא פשוט איננה." הוא הוריד את המעיל מהשולחן. "בזמן שהייתי בפנים, אתה חדלת מלהתקיים, כלומר, רק לאותו פרק זמן. ולכן הקפיצה לכאורה בזמן: לא יכולת לאמור את אותו פרק זמן בו הייתי, בו נכנסתי, מפני שלא היית." אז בעצם, חוויית ג'אמפ קאט, זה מה שמקס אומר.

"מקס... תסביר לי." ציוויתי, מיטלטל כולי.

"אסביר הכול. אתחיל מההתחלה. גיליתי את התופעה הזאת

במקרה; זה פשוט קרה לי לילה אחד כש..."

"פשוט נכנסת לגוף של מישהו?" התפרצתי אל דבריו בקול צווחני.

"פשוט חשבת – 'הו, זה יהיה מעניין לבדוק אם אני מסוגל להיכנס

לתוך גוף אחר!' "מקס הביט בי בסבלנות. הוא המתין שאירגע.

לקחתי נשימה הגונה. גירד לי הראש. חבט לי הלב. הורדתי את

כובע הגרב וסידרתי את השיער. "אני מקשיב," אמרתי.

"זה התחיל ברכבת. הייתי אז סטודנט," אמר לאט, ברוע. "היה

לי מסלול לימודים די מפרך; קרעתי את עצמי. הייתי חוזר הביתה

ברכבת כמה פעמים בשבוע, וכמעט בלי יוצא מן הכלל, בלילות. זה

היה דווקא חלק שאהבתי; נהניתי מאוד מהנסיעות הליליות האלו.

החלונות ברכבת, שמשקפים את פנים הקרון המואר, כמו בראי.

זה תמיד נתן לי מין תחושה אינטימית, גם אם קצת סטרילית. ככה

זה בקרון ריק, בכל אופן, ובלילה ההוא, כלומר, הלילה בו חווייתי

מעבר גוף שכזה בפעם הראשונה, באמת היה הקרון בו נסעתי

ריק. הצמדתי את הראש לחלון, מניח לעצמי לאבד מיקוד, נותן לתודעה שלי לנדוד. אחרי נסיעה די ממושכת עצרה הרכבת אי-שם בחשיכה, ביישוב קטן ומבודד. היא הספיקה לצאת שוב לדרך כשעלה לקומה שלי בחור ג'ינג'י במעיל עור חום. בחור יפה. חיוך יפה. הוא השתהה זמן מסוים במעבר ואז התיישב באלכסון אליי, עם הפנים כלפיי, בטור המושבים הנגדי. הישיבה שם לא הייתה מקרית – משם ראה אותי מצוין. הוא רצה ליצור קשר עין. בהמשך, הוא הביט בי ללא הרף; ניכר עליו שמצאתי חן בעיניו, וגם הוא מצא חן בעיניי, מאוד מצא חן אפילו. אבל פחדתי להביט חזרה ובחנתי את ההשתקפות שלו בחלון. אפילו לבבואה החיוורת שלו בער השיער באדום. בסופו של דבר אזרתי את האומץ: התכוונתי להעניק לו מין מבט מלא הבעה, כזה שלא ישתמע לשני פנים, ויאלץ שיחה. נפניתי אליו, סובבתי את הראש, ו... הוא הסתובב פתאום הרבה יותר מדי, ובאחת. הכול התהפך והתבלגן: כמו החליפו שקופית בעיניים שלי. סידור המושבים השתנה, כיוון הנסיעה התהפך, והלב נמחץ. מצאתי את עצמי מביט בדמות כל כך מוכרת, וזרה לחלוטין, יושבת במלוכסן לי; ראיתי את עצמי. הייתה מין התנפחות בחזה, מגע של אריג זר וריח של סיגריות. הבטתי מטה בגבן של שתי ידיים מנומשות. בהלה נוראית אחזה בי. איך? איך זה? בגוף שלי, היושב שם מולי מעולף, החלו העיניים להתגלגל מעלה; הראש התנדנד ונשמט הצידה, ואז הלחי נמרחה על החלון. מובן שלא הבנתי עד הסוף מה קרה, האינטואיציה שלנו הרי לא מכילה סיטואציות כאלו, אבל הדחף החזק לחזור, לתקן את הסטייה שהתרחשה, להשיב את המצב לקדמותו, הניע אותי מוכנית לשחזר את הפעולה האחרונה שנעשתה. אז הבטתי בעיניים המתגלגלות האלו, ופשוט, התכוונתי. חשבתי בכוח על כניסה חזרה לגוף שלי, וזה הצליח. שוב היפוך.

המלצרית קטעה אותי, שאלה אם אנחנו רוצים להזמין משהו. שבת לדיינר פתאום. לעצמי. "לא. תודה!" קטעתי אותה, מבולבל וכעוס. כמעט צעקתי. "תמשיך!" מקס המשיך באותו טון נמוך. הרגשתי שהתודעה שלי עצמי נעתקת, מחליפה גוף, שאני מתמוסס אל תוך העיניים הגדולות האלו שלו.

”מה אני אגיד לך... מגע הגוף שלי היה הקלה עצומה, אבל לא היה לי הזמן לעכל בכלל את מה שאירע, או להבין כמה מזל היה לי. מיששתי את הפנים שלי. הבטתי בחלון, אבל הבכואה הקלושה לא סיפקה אותי; רצתי רועד אל השירותים בקרון סמוך, הבטתי במראה, נוגע בפניי תוך תחושת רוחה גדולה. חזרתי נסער, ומצאתי את אותו ג'ינג'י כשראשו נתון בין ברכיו, מתאמץ שלא להקיא את הנשמה שהרגע שבה אליו.” מקס השתק. אני בכלל הוכיתי אלם. הדיינר התמלא מעט, סכו”ם נקש על צלחות.

”בהתחלה חשבתי שלא רק שלעולם לא אחקור את זה, להפך, אעשה הכול כדי שהתאונה הזו לא תישנה... זו חוויה קשה.” הוא כחך בגרונו, משך באפו הגדול. ”בסוף הרגשתי כורה, שזו תופעה גדולה ממני, המשנה סדרי עולם; שאני מוכרח לחקור כדי להבין יותר. תהייה קיומית גברה על אימה; אף פעם לא הייתי מוצלח בהדחקה. עכשיו, דבר אחד היה ברור לי, גם כשכבר הייתי עמוק בעניין: לא אשתף איזשהם אנשי מחקר, או גוף ממשלתי כלשהו, או מה שלא יהיה. ככל שחשבתי על זה יותר, כך הפחדתי את עצמי. החשש הגדול מאובדן הזהות שליווה אותי, ושאלות על טבעה של זהות, היו די והותר; להוסיף עליהם גם חשיפה, או את התחושה שאני תופעה, שלא לדבר על פרנויות שהיו בהכרח עולות משיתופי פעולה כאלו... לא. חשיפה לא היתה אפשרות מההתחלה. טוב, בשלב ההוא עוד לא חשבתי על כל זה לעומק; הייתי נתון במאבק עם עצמי באשר לחקר הפלא, לעומת בריחה ממנו. הוספתי להופיע ללימודים, בגופי; ברוחי בחנתי חלונות של גופים סביבי, מציץ פנימה, אחוז קיבעון, מרסן את עצמי בקושי שלא להיכנס. תוך כדי שיגרה מלאכותית כבר התחלתי להתארגן, כמו בהיסח הדעת, לקראת גיחה לאדם אחר. פשוט רימייתי את עצמי, משכנע ללא הרף לזנוח הכול, ובכל זאת מכין את השטח. כשהצלחתי לארגן את המחשבות שלי, כבר מצאתי סביבה מתאימה ומושא ראשון. הקפדתי מאוד שהגוף שלי יהיה שרוע על קרקע רכה, שלא ייפול וייחבט בזמן המעבר. דאגתי גם שיישמר קשר עין. בפעמים הראשונות פחדתי נורא: הייתי נכנס מסוחרר לאדם אחר, מתחלחל מתחושת השונות של הגוף הזר, נתקף פאניקה, ומנסה לשוב לגוף

שלי כמה שיותר מהר, מחפש אחוז תזזית אחר העיניים הפעורות. לא פעם הקאתי בסמוך למעבר, לפעמים עם הגוף שלהם. אני מעריך שהגיחות הראשוניות הללו לא ארכו יותר מכמה שניות. "הרגשתי חצוף. פלשתי לקודש הקודשים של אותם אנשים. אבל הכול התבטל, כל ההיסוסים והתחושות הרעות, אל נוכח השאלות הגדולות. כל הלחץ והחששות לא יכלו לסקרנות הזו שהנפישו אותי. בכמה שניות התקבל רק מושג קלוש לגבי חוויית המעבר בין הגופים, אבל באותם ניסיונות ראשונים הבחנתי בדברים: היה גוף של אישה מבוגרת אחת, בספרייה העירונית, השיניים בלסת שלה לא נסגרו עד הסוף, לא כמו שהייתי רגיל, התבנית של השיניים החותכות לא הסתדרה. המנשך העקום הזה הרגיש לא נעים. כשחזרתי לגוף שלי, נקשתי בשיניי בין מדפי הספרים, והבנתי שגם מבנה שיניי נסגר באופן חלקי וא-סימטרי, פשוט שלתבנית המסוימת שלי הייתי רגיל עד כדי שכחה."

מקס חייך פתאום, חיוך גדול במיוחד. "מה יש?" שאלתי. "הסנטר שלך זו." אמר. "אתה בוחן איך השיניים שלך מסתדרות, נכון?" "כן..." הנהנתי לאט לחיוב, אבל התקשיתי לחייך; הייתי מוכרח לשמוע עוד. "זה רק מקרה מייצג, עניין השיניים," המשיך. "בכל גוף היו הפגמים המובחנים שלו, שבעיניי היו בלתי נסבלים, אבל אני משוכנע שברוב המקרים בעל הגוף היה אדיש להם, או אף כה מורגל אליהם עד שלא הבחין בהם אלא אם היית מכווין אותו במפורש להתייחס לאותו אזור בגוף, ולהתרכז בתיאורו את התחושות שם. חלקם..." מקס נעצר. הוא הבחין בשינוי בהבעת הפנים שלי. "מה?" שאל. התאמצתי לחבר משפט: "כשהיית אצלי..." התחלתי לגבש מחשבה תוך כדי דיבור, אבל מקס השיג אותי, אמר מיד: "אני מבטיח לך שלא בחנתי את הגוף שלך. מיד קמתי, עברתי לצד השני של השולחן, הכנסתי את החולצה למכנסיים, והתיישבתי." "לא, אני לא דאגתי," מיהרתי להגיד. "רק תהיתי מה הם הפגמים... של הגוף שלי." מקס האדים. הוא לא ענה. שתקנו. "אני יודע שזה מאוד פולשני." אמר לבסוף, והשתתק שוב. אז המשיך: "אני לא בטוח איך לשתף את זה. למען האמת, אני לא מדבר על זה בכלל." "רגע, אתה לא שיתפת אף אחד?"

תמהתי. "רצייתי מאוד לשתף, לשפוך הכול בפני חברים, משפחה, אבל דחיתי את זה כל הזמן. נסחפתי לגמרי במסתורין. רצייתי להבין קצת יותר לפני שאני מנחית את המהלומה הזו על אחרים. תראה, התכוונתי לספר, חד-משמעית. זו הייתה התכנית. אבל מהר מאוד הכול כבר השתנה לחלוטין באופן בלתי-הפיך."

מקס נעשה פתאום חמור הרבה יותר. קודר. "צברתי אומץ, אמר. "ערב יום שישי אחד גמרתי אומר לבדוק גוף כראוי. יצאתי אל הפארק בזמן השקיעה וחיפשתי אדם לבדו. התכנית הייתה לנהל שיחה קצרה לפני הכניסה. אי-שם בלב הפארק, במרחק מה מהנהר וגשרי העץ, ישב לו אדם מבוגר על מדרון ירוק, והאזין לטרנזיסטור. אדם גדול וקירח. השמים הלכו והתמעמו, צמרות העצים השחירו. את השבילים המתפתלים כבר קשה היה לזהות. התקרבותי אליו עם חיוך, אבל הוא הפנה אליי את הגב בגסות. רצה שאניח לו. אז ישבתי במרחק מה, נכנס לתנוחה נוחה, והמתנתי שישתובב. לאחר כמה דקות של טרנזיסטור מקרקש, הוא הסתובב לראות אם הסתלקתי. לא פספסתי את ההזדמנות; מיד עברתי אל הגוף שלו, מביט בגוף שלי משתרע בעדינות על הדשא, עם עיניים פקוחות; נח שם. העמדתי את הגוף הזר הזה. זו כבר הייתה חוויה אחרת לחלוטין. הייתי שקוע כולי בתחושת הגוף; ועוד איזה גוף! לא דומה לשום דבר שחוויתי עד אז: ברכיים חורקות, סחוסיות, מתפוקקות; בית-חזה עצום ומרשרש. העור בפנים כף היד שלו הרגיש כמו נייר זכוכית! יכולתי להרגיש צינה קלה בקרקפת. מיששתי שם; הופתעתי מהמגע הזה, היא לא הייתה חלקה, כמו שציפיתי; היא הייתה מתוחה, אבל גבשושית. פסעתי הנה והנה עם הרגליים הארוכות, דמויות הקביים, מתרגש, מתאמץ שלא ליפול. צחקתי בקול, קול עבה ומוזר. אז הבחנתי בגוף שלי, הזרוק שם, ונבהלתי פתאום. כל כך נסחפתי שלא השגחתי בזמן החולף, וזה פתאום נדמה כל כך בלתי הולם; הרגשתי חוסר אחריות מוחלט להפקיר ככה את הגוף שלי. אז הושבתי את הגוף המבוגר בישיבה מזרחית, עדיין מצחקק. התכוונתי לחזור, וממש ברגע האחרון החלטתי שזה לא ראוי לגרום לאדם הזה להתעורר בישיבה מזרחית דווקא. נשכבתי. כך יותר מכובד; לא ייכנסו לו

מחשבות משונות לראש. מגוף שכוב אחד הבטתי אל גוף שכוב שני, והתכוונתי. והתכוונתי. והתכוונתי ביתר שאת. השענתי את הגוף הזר הזה על מרפק, הבטתי במלוא הריכוז בעיניים הפעורות של הראש שהוא שלי, וחשבתי במובהק על שיבה. משונה מאוד; המעבר היה עד עכשיו פשוט כמו להזיז אצבע; פקודה פשוטה של המחשבה. השתדלתי להישאר רגוע. נעמדתי והתחלתי להתקרב לגוף שלי. פחד התחיל לחלחל בי; זה היה נורא לראות אותך ככה. גהרתי מעליו. אחזתי בעדינות בפנים האלו שלי, וקירבתי את הראש הגדול והזר אליהן. מצדי נתפכח זה בפרצופו של זה, העיקר לשוב כבר. האישונים שלנו כמעט נגעו זה בזה, ואני חשבתי וחשבתי, אולי שכחתי איך עוברים? התכוונתי וניסיתי וההבנה של המתרחש דוהרת באלימות כלפיי. אולי אבדה לי היכולת? שיקרתי לעצמי בייאוש. כפות הידיים הנוכריות החלו לרעוד והפנים שלי נשמטו. קירבתי את האוזן הבשרנית, המקומטת, של הגוף הזר, אל השפתיים העדינות, הפתוחות מעט של הפנים השייכות לי. לא עלה מהן אף הבל קל שבקלים. בבעתה איומה אחזתי בחולצה שעל הגוף, הפשלתי אותה עד מעל קו החזה. הצמדתי אוזן אל הצלעות. דממה. נעמדתי. אותו רגע ידעתי שנגזרה עליי גלות כפויה ובלתי הפיכה מהגוף שלי. להבדיל מהגופים האחרים שהייתי יוצא מהם, זה שלי היה מרוקן לחלוטין בהיעדרי; לא הייתה לו חלופה. נראה שאפילו המערכות האוטונומיות שובקות חיים בלי יישות שתנפיש אותם. התנודדתי שם, גופי המת תחתיי. השמים המחשיכים היו כאין וכאפס לעומת האפלה ששכנה בנפשי."

כתפיו של מקס התכנסו מעוצמת הזיכרון. הפנים הטרגיות שלו קרעו אותי לגזרים. איבדתי אנשים שהיו קרובים ללב שלי, היו פרידות מאהובות, מיתות ואבל, אבל דבר כזה? איך אפשר... "מה אתה עושה עם הגופה של עצמך?" קרא בכאב. אלוהים אדירים, אני לא יודע. "זה אתה, לא כן?" המשך. "זה אתה מת מולך, אבל אתה עדיין קיים, עדיין מודע וחושב. זה אני, זה הגוף שלי, היקר לי. נפלתי על הברכיים החלולות, הלא רצויות, של הגוף המבוגר, ותקעתי את הפנים הגסות, הזיפיות, בכטני-לשעבר. חיבקתי את עצמי המת ויפחות גדולות טלטלו את שני הגופים."

”שכבתי לצדו עד שהחשיך. סידרתי את השיער שלראשו, סילקתי חיפושית תועה משרוול החולצה שעליו, חולצה שלבשתי אותו בוקר, חולצה שאהבתי. זו הייתה נחמה משונה, לדעת שדווקא החולצה הזאת עליו עכשיו. האוויר היה דומם; העצים עמדו דום, כמו עצרו את נשימתם. תפשתי את עצמי בידיים, התעשתתי. ביטלתי זה מכבר כל מיני מחשבות נחפזות על שמירת הגוף, ועל קבורה עצמאית. הסכנתי עם הרעיון שהדבר ההולם ביותר לעשות היה להיפרד מהגוף שלי, לתת אותו לאיזה אמבולנס או משהו, שיעבור את התהליך שעובר אדם מת. נעמדתי על קבי רגליים זרות, משכתי את הגוף הקר מעלה. נשאתי את הגוף המתקרר שלי על הידיים, והתחלתי להתקדם במעלה המדשאות הגדולות. בשעת ערב מאוחרת זו של יום שישי היה הפארק כולו שומם. בכחול הכהה, הכמעט שחור כבר של השמים, נצנצו כבר כמה עשרות כוכבים. ירח גדול, כתום מעט נתלה מעל צמרות העצים. צרצרים צרצרו. מדי פעם, בעודי צועד, הבטתי בגוף שבו גדלתי, שהיה איתי כל חי. גוף שהתגלגלתי בו בדשא כשעוד היה קטן, ופוצצתי פצעונים על מצחו בגיל ההתבגרות. גוף שחוויתי דרכו עונג, ועכשיו התנדנד, פעור לסת, לאור הירח.”

כמה צער הכיל מקס. הלב שלי יצא אליו. שלחתי את כף היד ונגעתי קלות באצבעותיו. הוא הרכין את ראשו ופלט אנחה עמוקה. רגע חלף. אצבעותיו היו חמות ומחוספסות, והבנתי פתאום, את מה שהתקשיתי להבין מפני שהיה כה מופרך. ”אז רגע... זה לא הגוף המקורי שלך!” אמרתי, אצבעותיי נוגעות עוד. ”ממש לא.” השיב, וכף היד שלי נסוגה מאלוה. הוא הרים את העיניים האלו אליי; עמקי נשמתו הפגועים ניבטו מהן, אם נולד איתן ואם לא. התחרטתי על הרתיעה הבוטה בו ברגע. לקחתי נשימה עמוקה. הזדקפתי נחרצות. הושטתי יד יציבה, לאט, וריחפתי רגע, נוגע לא נוגע. אז הנחתי בעדינות את כל כף היד שלי על הכפה הגדולה של מקס. מיששתי את הצלקות שנפרסו שתי וערב על העור העבה. קצת חייכתי. ”כל אלו היו שם קודם?” שאלתי בשקט. מקס חייך גם הוא מעט, חיוך נעלם; רק זוויות הפה נעו. הוא הניד בראשו לשלילה. אמר: ”תופתע כמה פחות זהיר אתה נעשה כשלא מדובר בגוף

שלך. "החצנתי במודע מבט מהורהר. "כמו רכב חברה..." אמרתי,
ועל פניו הופיע חיוך של ממש. וכך נשארנו זמן מה.

בחוץ הפשיר. בפנים הדיינר התמלא קצת: הבר, בעיתונים ועניבות;
השולחנות, בזוגות מנומסים. משפחה אחת קירבה במרחק מה
כיסא גלגלים אל אחד השולחנות והתיישרה. מקס הביט בהם.
בחנתי את פניו לעומק. בשלב מסוים פחדתי שאביך אותו, וצודדתי
מבט אל הרחוב. בדיוק אז התחיל לדבר: "אתה מקבל את זה יפה,"
החזרתי אליו מיד את המבט. הוא הוסיף להביט במשפחה ההיא,
ובכיסא הגלגלים. דיבר בלי לפנות אליי: "...זה גורם לי הרבה
נחת. מההיכרות שלי איתך כבר למדתי שאתה אדם מפותח, עם
פרספקטיבה רחבה." לא ידעתי מה להשיב. "כן, אבל..." ניסיתי.
"אני לא יכול, אתה יודע, להגיד שאני באמת... אני לא יודע אם
אני מביין." הוא חזר להביט בי. אמר: "זה הרבה לבקש, אני יודע."
"תמשיך. תספר לי עוד." אמרתי אני. "מה עשית אותו לילה? לאן
הלכת אחר כך?" מקס הציץ במשפחה פעם נוספת. אז השיב לי:
"מה יכולתי לעשות? הולכתי את הגוף הזר לדירה שלי."
"על מפתן הדלת היסטתי פתאום. להכניס את הגוף הזה פנימה
הפריע לי; רציתי לחלוץ אותו כמו מגף מלוכלך ולהשאיר אותו
בחדר המדרגות. בעל כורחי הכנסתי אותו פנימה, משתדל שלא
ייגע בכלום. סגירת הדלת מאחוריי הייתה השלמה צורמת. עמדתי
שם בחושך; אפילו לחיצה על מתג האור הטרידה אותי. נשכבתי
על המיטה, מעל המצעים, לא מעז לפשוט אפילו את הג'קט. הגפתי
את העפעפיים הכבדים, מייחל לשינה, הפסקה כלשהי שתיתן לי
קצת כוח; לא הייתה לי היכולת להתמודד אותו הזמן. אבל בדיוק
הניסיון הזה לצמצם את התודעה גרם לרחשי הגוף להתגבר עשרות
מונים, ומצאתי את עצמי למרבה האימה, חש בגוף הזה במלוא
העוצמות."
"...החלו זרמים מבפנים החוצה, דגדוג כואב בקצות האצבעות,
בעורף. הגוף הזה כולו פעם וטרטר, כמו התניעו אותו. היה צקצוק

בעור התוף, חשתי סחף בגפיים. איברים פרפרו מתחת לכרס ומצאתי את עצמי מקשיב: ההימעכות שלהם זה בזה, הם רקקו, השמיעו התפקעויות עמומות. נתפסתי לא מוכן; הכוח והפתאומיות של המודעות המוגברת הזו שיתקו אותי לחלוטין. יכולתי רק לשכב שם, קבור בתוך האורגניזם הסוער הזה.

"דימיתי דם עיסתי, מקריש, נסחב בתעלות הגוף, " העיניים של מקס הזדגגו. הוא בהה אי-שם מבעד לעיניים שלי. "משאבת הלב יונקת שם מהרסק. הגפיים הכבדות שקעו אל המיטה: ידיים עטופות בכפפות של בשר עבש, שרוולי עור מעובד. בחיך המחוספס פשטה מרירות, טעם חומצתי, רירי. המעיים התפתלו..." הקול שלו נעשה חלול והפנים הכבדיות פשוט פלטו בלי רסן את כל הגרפיקה המורבידית הזאת. זה כבר היה יותר מדי. סימנתי לו שיעצור, אך הוא לא הבחין בי והמשיך: "...העור סמר אז, ותחת הפרצוף ההוא, מסיכת חמר, התקשקשו אלחושים; ומאחור שם, אני: אותו פעפוע של התודעה מתממש כל הזמן. אולי בחשיכה חלק ממני יימלט דרך נקובוביות..." הכיתי בשולחן. מקס התנער מיד. שוב משכנו אלינו תשומת לב. "סליחה." אמר כשהדעת חוזרת אל אישוניו בהדרגה. הוא שלף מטלית נייר ממתקן האלומיניום המלבני, ניגב את פיו ואת סנטרו. "אותו לילה סעדתי מבפנים את הגוף הזה כמו היה ישיש גוסס, ואחסוך ממך את השלבים הנוגעים לתפוקת הגוף, ולניקי השאריות."

"בסופו של דבר אזרתי כוחות. התיישבתי בתנופה, וזה עזר פלאים; את רוב ההפרעות כמו הותרתי מאחור, מרותקות אל המיטה. הרעשים הנותרים והתנועות הפנימיות נחלשו. נותרו רק שרידים: לחישות וקרקורים רכים. זו הייתה הקלה גדולה; הייתי מוכרח להמשיך, להסיח את הדעת מהגוף. נעמדתי בחושך. ניגשתי אל הדימר; סובבתי אותו והאור גבר ברגישות ודיוק. נורת הניאון הוברגה במרכז צלחת, ואת הצלחת החזיקה זרוע מתכת דקה שירדה מהתקרה. האור הטיל על רצפת הצלחת מופע צלליות מוכר שהדחקתי: רבבות עשים מתפוררים נערמו עם הזמן, ומתוך גועל אף-פעם לא הייתי מוכן אפילו לשלוח את קצה צינור שואב האבק לגשש שם. עתה הרמתי את פח האשפה הקטן מתחת לשולחן

הכתיבה, גררתי כיסא, ועליתי לרוקן אותה. עצרתי להתבונן: תל אפרפר ועבש, מנוקד ראשים קטנים. ניסיתי להטות את הצלחת אל הפח, אבל התנועה שלה הייתה מוגבלת. טמנתי את כף היד בתערובת הזאת, והתחלתי לרוקן חופנים מאובקים אל הפח. זה לא היה מגעיל. גוף מתועב. הרגשתי שאני מעניש אותו.

"לבכות עם העיניים האלה הרגיש יותר ויותר מטופש, כמו כפירה בעיקר, לבכות דרך מישהו אחר. הגעגועים לגוף שלי עינו אותי: רציתי לגעת בפנים שלי, בתנוך האוזן, למשש את החזה, להמהם לעצמי בקול מוכר מאז ומעולם; למצוא את המשפחה שלי, את ההורים, האחים, משתקפים בי; להרגיש שייך. ברגע שהתאוששתי קצת, יצאתי להיפטר מהגוף הזה לטובת אחד בעל דמיון כלשהו לגוף שהיה לי."

"בכל מקרה זה יהיה גוף זר, אבל הייתי משוכנע שהפער לא מוכרח להיות עד כדי כך גדול. גוף צעיר ובריא לבטח יזעף פחות. הוא יהיה פחות בוגדני. משיצאתי מחדר המדרגות אל אור הבוקר, נפטר מהלילה המסויט, הבחנתי בכמה נערים ונערות שחיוו יחד בתחנת האוטובוס. לא בררתי; אפילו לא טרחתי להושיב את הגוף הזה. עברתי מיד לאחד הגופים הצעירים, מספיק לראות את הנבלה הזאת צונחת ונחבטת במדרכה. כולם מיד רצו אליו, ואני התחלתי ללכת בכיוון ההפוך בצעדים קלים. עד שהמצפון השיג אותי ונעצרת. ידעתי שיש לי אחריות על אותו אדם, ושעשיתי לו עוול; הקושי והאימה של הלילה לא היוו תירוץ הולם."

"משהגעתי אל ההתקהלות, מישהו סטר לו, אבל הוא מיאן להתעורר. נלחצתי. הרגשתי נורא. פתאום ירדו האישונים שלו והופיעו; הוא מצמץ סביב, נייער מתרדמת. הרגשתי משיכה אלימה בזרוע; הגוף החדש נדמה קל כמו קרטון. אחד הנערים צעק משהו בפניי. הם כולם רצו פתאום אל האוטובוס. ניסיתי להשיב משהו עם מיתרי הקול הכחושים שבגרוגרת הצעירה הזו, אבל הקול נשבר ולא הצלחתי להשתמש בלוע הזה; היה בו גוף זר, ריבועים בשיניים, או משהו. הנער שמשך בזרועי קילל בעודו הולך אחורנית, פונה אליי עוד. היה פגוע, או מלגלג, או צירוף של השניים; בכל אופן, רץ אל האוטובוס בלעדיי. עזרו לאיש

המבוגר ששב לגוף הארור הזה לעמוד על רגליו. הוא חקר אודות טרנזיסטור. אני הלכתי משם. המון צעדים קטנים, גוף נטול מסה. העולם היה דל, כמו שאבו ממנו את רוב הגוון. נכנסתי לעיוור צבעים.

"ולא סיפרת שום דבר מכל זה? לאף אחד? איך לא???" תמהתי. "תקשיב," ענה מקס בכובד ראש. "תפיסת המציאות שלי עברה תמורות... סדרי העדיפויות משתנים. היה דבר יותר חשוב מעצמי. לא יכולתי לעשות כלום לפני שאני פותר את הבעיה הבהולה, המידית... "איך אתה לא מתייעץ עם מישהו? משהו???" שאלתי. "תפסתי לנפש אחרת את הגוף שלה!" קרא, מנופף בידי. נרתעתי מעולם לא נופף בידי. הנחתי לו לדבר. "הגוף הצעיר היה שייך למישהו אחר! תקשיב... אחרי שהתרוצצתי כמו סהרורי, מנסה לעכל, להתכונן לבאות, נעצרתי ליד איזה רכב חונה. מהחלונות הכהים השתקפו פנים צעירות שהחרמתי בכוח. ואני הוא שאחראי לזה! עיניים חומות, חתימת שפם, עגיל באוזן. ואיפה הוא כשאני בגוף שלו? אילו יכולתי, הייתי יוצא אז מהאוזן כנדף, בו ברגע, בחיי. לגוף המבוגר, האיום, מהלילה, נקלעתי במקרה; זו, הייתה תאונה. באשר לגוף הצעיר הזה, הרגשתי אחראי יותר. כשעברה אישה שמנמנת הנחתי לאותו גוף לנפשו, באופן מילולי."

"עכשיו... אני יודע איך נראים הדברים: נדמה שלא עשיתי בזה מאום; הרי החלפתי התנחלות אחת באחרת. אבל ההיגיון הרצוף של אותו הזמן לא יכל לאינסטינקטים שנכנסו לפעולה. ולמבוכה. בחלוף חמש דקות בערך החלפתי גוף שוב, כי לא יכולתי להישאר בגוף האישה ההיא - הרגשתי מבוכה גדולה: מתחת לשיפולי הבטן של הגוף שלה, ממש מעל המפשעה, הופיע גירוי עז. לא נראה לי, איך לומר, נאות... לגרד. והזיעה בגב... אז החלפתי. וכעבור לא יותר מעשר דקות הרגשתי אשם ורציתי רק להניח לילד שתפסתי, אז החלפתי פעם נוספת, וכך, חוזר חלילה, אגב ניסיון קדחתני לתכנן מהלך הולם ויעיל יותר. פעל שם דבר-מה מעבר לאי-נעימות: כוח לא מוסבר הניע אותי בכל תוקף מלהישאר בגוף אחד לפרק זמן ארוך. היה גם פחד כללי, אולי שאתפס? אולי פחדתי לשבור משהו, לקלקל. אז זגזגתי: הייתי מושיב גוף חם ומתנשף של

מישהי שעשתה ג'וגינג תחת עץ גדול, מעתיק את עצמי אל אישה מבוגרת, צוננת, שתלתה את כבסיה ממרפסת בכותונת הלילה שלה; אחרי הושבת הישבן החשוף שלה בקושי מה על המרצפות הקרות, הייתי עובר אל נוסע מאריך שיער באחד האוטובוסים החולפים, תולש מיד את האוזניות שלו שירו לי מטאל פאגאני באוזניים שלו; ממנו עובר אל נהג מונית שקרא עיתון כמושב הנהג בעודו ממתין לנוסעים. לאורך כל הזמן הזה הייתי מגבש שברי מחשבה לכדי החלטות מעשיות. וניסיתי גם להבין את עצמי, למצוא היגיון באופן בו פעלתי ללא הרף וכמעט נגד רצוני: שכנעתי את עצמי שכך משהו בי מבקש שלא להכביד על אותם 'נשאים'. ביקשתי להאמין כי מבלי דעת גמלה בי ההחלטה להטיל את הנטל על רבים. אגזול רק מעט מזמנו ופרטיותו של כל אחד מהם, ובכך אמזער את הנזק. מקס השתתק. בראשי חלפו כל האנשים אותם רדף כרוח. איך חש את גופם, כזו אינטימיות, בלא ידיעתם והם אנוסים לכך; אינם יודעים דבר. הוא הביט בי, ממתין. פתאום נראה עצוב ואשם; הביט בציפייה ונזכרתי שאני הראשון שיידע. זיכיתי אותו מיד: "לא היה לך לאן לברוח, מה? רק לעוד גוף." "בדיוק כך! אז הייתי מדלג מגוף לגוף, נווד של תודעה." "תופס טרמפים." "חיזקתי אותו. ומה יכל לעשות באמת? "כמה זמן?" שאלתי. "לא יותר מכמה ימים. אבל היה לי בדל תכנית להיאחז בו... וקראו לו דומיניק."

"לא התעורר בי צורך פיזי למנוחה; הרי יכולתי להחליף גוף עייף באחד רענן בכל עת. זה היה מתעתע כי הרוח בהחלט נלאתה; נחלשה יותר ויותר. האחיזה שלי במציאות הייתה מקוטעת ובלתי יציבה, ואז, למרות תחושות הבטן העיקשות שניסו למנוע ממני לעשות כן, החלטתי שאני בכל-זאת מוכרח לנוח מעט אם אני רוצה למצוא פתרון כלשהו. למשהו זמני, דומיניק היה מושלם: רווק הולל, בוהמיני מוכר ומעורה, המסתובב בגלריות והמועדונים בצווארוני גולף, או צעיפים כרוכים בלולאה. בעל שיער מוקפד, כסוף; פניו צחות, מגולחות תמיד למשעי. למי שלא הכיר אותו

נדמה ודאי כמלוקק ויהיר, אבל אלו שהכירו אותו ידעו שהוא אדם מעניק, קשוב; אדם גלוי ומקסים. ואני הכרתי אותו טוב מאוד. היינו ביחסים אינטימיים תקופה, בעיקר בכיוון מיני. הכרתי טוב את החיים שלו, הכרתי טוב את הדירה שלו; הכי חשוב הוא שהכרתי את הגוף שלו, לעומק... "לא אשקר; המשפט האחרון של מקס גרם לי אי-נוחות מסוימת. האופן בו הטעים את המילה 'לעומק'. הוא המשיך: "...בתור פרטנר מיני הוא מצא חן בעיניי מאוד. גוף עדין אבל חשוב. מטופח. והרי, אותם ימים הזדמן לי 'למדוד' המוני גופים. מהבחינה הזאת, ידעתי מה אני מחפש; איפה אוכל להרגיש שלווח יחסית, ולאסוף את עצמי. מלבד זה, הוא היה אדם שלי, אפילו קל-דעת; האמנתי שיתמודד יפה יחסית עם אובדן כמה ימים, אתו גם יהיה לי קל יותר על המצפון. כשעלה בידי לגבור על הקולות הפנימיים, המפצירים בי כל העת להמשיך, להחליף, שמתי פעמי אל דומיניק."

"בשעת אחר-צהריים, דפקתי על דלת דירת הסטודיו שלו, באחת הקומות העליונות של בניין מגורים יוקרתי, בעל לובי מפואר, וכל היתר. התיישבתי על המדרגות שממול לדלת; הרגליים שלי היו חלשות. הגעתי אליו דווקא בגוף של זקן קטן וכמוש, מכל הגופים האפשריים; ברנש זעיר, בעל ריאות שורקות; מנומר מזיקנה. הדלת נפתחה. כמה נעים היה לראות פנים מוכרות; דומיניק הופיע מחייך, מפגן דנטלי מרהיב. הוא היה הדור, כהרגלו, אבל אני לא הייתי במקום בו יכולתי להתעכב על הפרטים הללו, או להתחיל שיחה; התשישות לא אפשרה לי. ברגע שעברתי אל הגוף של דומיניק, הרמתי את הזקן מהמדרגות, והכנסתי אותו לדירה. הוא שקל מעט; דימיתי שאני מרים ערימת בגטים עטופה בד. השכבתי אותו על הספה. חייגתי אל פקיד הלובי, כפי שעשיתי עשרות פעמים בעבר. הודעתי לבחור שם שזקן תועה התעלף במסדרון הקומה שלי, ושיזמין לו מונית על חשבוני. הזקן החל להתאושש, מפוחד. ניגשתי למזוג לו כוס מים, אבל עד שפניתי להגיש לו אותה כבר הופיעו בדלת שני גברים אדיבים. הם סיעו לו, ליוו אותו החוצה תוך התחשבות גדולה, ואף הודו לי. מקום ברמה."

"עמדתי לבדי בדירה המוכרת. דירת סטודיו לבנה, מעוצבת. פרקט

מבהיק, גלריה, עציצים גדולים; כמויות של אור; מרפסת עמוסה
אדנית, צבעונית מפרחים. לקחתי נשימה עמוקה בגוף, אותה
הכרתי עד עכשיו רק מבחוץ. הוא היה גמיש וחזק; דומיניק היה
עושה יוגה כל בוקר.

”סוף סוף זכיתי לרגיעה. שקעתי אל הכורסה ונשמתי עמוק: פנימה
והחוצה, פנימה והחוצה. כדי להחזיר לעצמי את הרגליים לקרקע,
התרכזתי כל כולי בחוויות גופניות. מזגתי לי כוס יין. אכלתי
לראשונה מאז התנתקתי מהגוף שלי, שכן עד עתה החלפתי גופים
בקצב שלא הצריך מאכל. טבלתי באמבט; זה היה נפלא. הסתובבתי
בדירה בחלוק, קשוב כולי לגוף, מתעלם לחלוטין מהמצב הבעייתי;
מתמרד. סוף סוף היה לי עוגן כלשהו, וזה היה ממכר. וסוף-סוף
זכיתי להפסקה: הצלחתי לנמנם על המיטה הגדולה שבגלריה.”
מקס התעודד, בפירוש. תוך כדי תיאור השעות בדירה ובגוף של
דומיניק, הוא גלש אחורנית אל המושב, פיסק את הרגליים, והביט
מעלה בסיפוק. ”הרוח צריכה מנוחה לא פחות מהגוף”, אמר. ”לא
צריך את החוויה הייחודית שלי כדי לדעת את זה. אותו נמנום
היה חיוני לי, ולא הזיק שהגוף התענג על מגע מצעי הסאטן. רוגע
עילאי, עד שמהלומות נוראיות בדלת טלטלו אותי עד עמקי נשמתי;
מישהו ממש הטיח את אגרופו בדלת. קיוויתי שילך, מי שלא יהיה;
ישבתי למעלה, מתחת לסדינים, והמתנתי. אבל המתקפה הזו על
הדלת רק גברה; נדמה היה שמנגחים אותה, שהיא תינתק מציריה.
ירדתי מהגלריה, זורק עליי חלוק בדרך. איך שנפתחה הדלת, חמקה
פנימה דמות עצומה. 'מה יש לך, דום, אתה סתום?' אמר הנפיל
הזה. 'כמה זמן לוקח לך לפתוח?? אוננת או משהו??' לא יכולתי
אלא לגמגם לעומתו. הוא היה פרא, ורחב כמו ארון. משב רוח
פתאומי שהשתחל מבעד לדלת הפתוחה גרם פתאום לכל החלונות
להיפתח. אחת התמונות צנחה אל הרצפה. הוא נחפז להשיב
אותה אל מקומה על המסמר שלה, מפזר רגבי אדמה כהים בכל
הדירה; אלו התרופפו כל הזמן מבין החריצים בסוליות נעלי ההרים
הגדולות שלו. הוא ניגש אל הדלת, וטרק אותה. 'זהו, חייך אליי.
'הכול כמו שהיה!' התמונה התנדדה עוד במעוקם על המסמר. הוא
השליך מעיל שחור, גדול כמו אוהל, על הספה. 'נו, מה עושים?

מה עושים? אמר, פורש את זרועותיו לצדדים. לפתע עטף אותי בחיבוק דוב, קורא: 'דום, דום! אחחח... מה שלומך, קוקסינל!' ועמוד השדרה האומלל של דומיניק התפצפץ כמו נייר בועות-פלסטיק.

"מהרגע בו התפרץ אל הדירה, לא היה לי סיכוי קל שבקלים להיפטר ממנו. למרות שבכל הביקורים שלי אצל דומיניק לא ראיתי אותו אף פעם אחת, ניכר עליו שהיה מאוד קרוב אל דומיניק, ושאהב אותו מאוד. הוא נזף בי על דברים שדומיניק הקל בהם ראש לאחורונה; התעניין וחקר. בעל לב ענק, ושכל זעיר; הוא היה מין גבר אינפנטילי מוקצן. מגרביץ באלימות, מתלהב משטויות, לופת את הראש שלך ומשפשף עם פרקי האצבעות. אידיוט אמיתי, אבל מאוד מעורר סימפתייה. כמו כלב גדול ושמח שקופץ עליך ושורט אותך בלי להתכוון בכל הגוף."

"אבל אני הייתי זקוק לשקט, והוא לא הניח לי; מטריד נורא. לא הבנתי בתחילה מה חיבר בינו לבין דומיניק. איך היו חברים? הטמבל הזה לא הבחין שאדם זר מצוי בתוך חבר שלו, למרות שהאינטונציה השתנתה, ונושאי השיחה; ההליכות, הצחוק, שפת הגוף. הוא לא שם לב לכלום, זה היה מדהים; כמו הריח את הריח המוכר לו, וזה היה די לו, הוא לא צריך היה לבדוק מעבר לזה. רק שאל פעם או פעמיים מה יש לי ולמה אני שקט מהרגיל. דיבר ללא הרף, על זיונים וספורט וחרא. הוא היה לא מזיק, ואפילו התחבב עליי במובן מסוים, אבל אחרי כמה שעות אינטנסיביות כאלו לא יכולתי עוד, ואמרתי לו במפורש, מפני שרמיזות ניתזו מהגולגולת הדחוסה שלו, שאני מעוניין להישאר לבד, ובו במקום, אם לא אכפת לו. הוא דמם. נעמד, השפיל ראשו. 'אין בעיה דום...' אמר, מחייך בעצב. נו באמת. בחיי, הוא היה כמו ילד! הוא קם לאטו, אסף את המעיל, ונעמד בכניסה מביט בי. דקה שלמה, מביט בי. 'טוב...' אמר בשקט. 'אני הולך. יש לי כל מיני סידורים. ביי דום.' יצא סוף-סוף, סוגר את הדלת, בשקט הפעם."

"השקט חזר, ואתו דופק לב סביר. בחוץ כבר החשיך מזמן. מזגתי לי שוב יין, ושמתי מוסיקת רקע לילית, עשנה. הלכתי הנה והנה, נמנע ממחשבות. הזמן נדמה סמיך. החשכתי את הדירה וישבתי

שם לבדי, צופה במופע האור קולי שהרחוב הקרין על התקרה. יצאתי אל המרפסת, מביט בעיר פרושה לפניי, מנצנצת באורות מלאכותיים; רבבות הבהובים זעירים. מטוסים שייטו לאטם על סף האטמוספירה, ככוכבי-שביט. שעה ארוכה עמדתי שם. חשבתי על הטיפוס הגס הזה; איזה מין חבר מצא לו דומיניק. בשולי התודעה כבר החל המצפון לשלוח גרורות; הן נשפו בעורפי. מה אני עושה פה? מה אעשה הלאה? ודומיניק הושם בהמתנה, אי-שם בתוהו. צמרמורת חלפה בגוף; נשענתי על מעקה המרפסת. פתאום הבחנתי בכתם שחור ברחוב למטה, בכניסה לבניין. הוא הרים ראש אליי; זה היה הטיפוס המגודל הזה! החבר הנאמן הזה של דומיניק, ממתין כמו דביל בקור. סימנתי לו בתנועות גדולות שיעלה. איזה בן-אדם מצחיק. רגע הוא היסס, לא רוצה לשגות בפרשנותו את מחוותי; אז רץ אל תוך הבניין. ניגשתי אל הדלת מצפה לבואו. במהירה שמעתי שעטה גוברת במסדרון, ובטרם הספקתי לפתוח את הדלת, הוא התחיל להלום בה כמקודם. 'רגע! רגע! וואו... אני פותח!' צחקתי. כמה שהוא שמח... שוב העניק לי חיבוק מרסק עצמות. 'אתה עצוב, דום, אני רואה.' אמר. 'אסור לך להיות לבד במצב הזה.' ואת הימים הבאים העברנו יחד.

"הוא הנעים עליי את הימים הקשים האלה; עד כמה שאפשר היה, במסגרת הנסיבות. הוא היה סימפתי וחם, ובאמת דאג לי. במרבית הזמן הייתי מהרהר; מביט מהחלון, או בוחה באיזה קיר, והוא היה בשלו, עסוק באיזו שטות. היה אומר: 'היי, דום...' בזמן שניסיתי להתרכז. 'דום, אתה רעב?' בעודו שרוע על הרצפה, זורק כדור מעלה מטה. 'דום...' 'לא', הייתי אומר, אבל תרגיש חופשי להכין לך משהו.' 'מממ... לא אני לא רעב.' היה חושב מעט, וממשיך: 'אבל, נניח, אם היית רעב, מה היית רוצה להכין?' וסופו של דבר הוא שהייתי קם ומכין לו משהו. אבל קרה גם שהייתי מוצא את עצמי שופך את הלב; בעקיפין אומנם, ברמיזות וסמלים, אבל הוא הקשיב כל הזמן, לא מבין את התוכן כלל, אך מתאמץ לספוג את רוח הדברים. הוא היה חוקר ומדובב אותי, ופתאום הייתי מחובק איתו, בוכה אל תוך החזה הרחב. הוא קיבל על עצמו באופן נחרץ שותפות גורל איתי, ויהי-מה. ידעתי שדומיניק הוא החבר שלו,

ולא אני, אבל הרגשתי שזה לא שינה לו, שהיה אוהב ככה כל אחד. ואולי, רק אולי, הרגיש שמשוהו אכן שונה, אפילו אם רק באופן לא מודע, ובכל זאת שיתף פעולה.”

”כך עברו כמה ימים. כשהיה יוצא לעבודה הייתי מחכה לשובו בקוצר-רוח, אבל ידעתי שהזמן שלי אוזל. הגיע יום בו לא יכולתי עוד לשאת את ייסורי המצפון; הגיע הזמן שאניח לדומיניק לגופו. כל-כך התענגתי בגוף הזה ובדירה הזו שהפרזתי. גזלתי ממנו יותר מדי. שלחתי את החבר הגדול עם רשימת מצרכים, והתקנתי סירים ומחבתות על האש. הכנתי לנו ארוחה גדולה ומושקעת. סעדנו ושתינו; העברנו ערב נעים. אז ביקשתי ממנו שישב על הכורסה. הוא התיישב, מופתע מהרשמיות הפתאומית. ישבתי מולו. פצחתי במין מונולוג, מודה לו על הימים האחרונים; זה הביך אותו: 'דום... אמר. 'אתה יודע שאני תמיד כאן בשבילך!' למעשה נפרדתי ממנו; עוד מספר דקות אכנס אליו, ומערכת היחסים המיוחדת שנוצרה בימים האחרונים ביני, בגופו של דומיניק, לבינו, תגיע לסיומה. הוא חש בטון המסכם שלי; אמר: 'טוב... זה היה ברור שיימאס לך בסופו של דבר. אתה רוצה שאני אתן לך זמן לבד?' 'לא, לא... פשוט רציתי שתדע כמה נעמת לי בימים האחרונים.' אמרתי. 'אוו... דום; גם אתה נעמת, גם אתה נעמת.' חייך אליי. 'מבחינתי זכיתי: נתת לי להישאר פה בסביבה. ובכלל, סוף-סוף אתה נפתחת אליי; זה מה שהכי חשוב!' 'רגע... אמרתי. 'אתה אומר שבדרך-כלל אני לא משתף אותך?' הוא חקר אותי ארוכות במבטו. 'למה אתה מתכוון?' תמה. אמרתי: 'לא... זאת-אומרת; אתה יודע... זה ככה בדרך-כלל, לא? כמו שהיינו בימים האחרונים.' 'משהו באמת עובר עליך, דום!' צחק. 'ממתי אתה מספר לי משהו בכלל? אתה מסלק אותי מפה לפני שאפשר להבין משהו ממך!' 'לא האמנתי למשמע אוזניי; פרצתי בצחוק. גם הוא צחק, מתוך מימיקה, או אולי שמחה. מששכך הצחוק, השתררה בינינו שתיקה מחויכת. 'תודה לך.' אמרתי בחום. 'מה שרק תרצה.' השיב בכנות, ונכנסתי אליו.”

”ואיך קראו לו, לחבר הגדול עם המעיל השחור?” שאלתי את מקס, משלב את ידיי ומחייך. “ובכן; מקסי. קראו לו מקס.” “אמממ...”

זקרתי גבות. "כבר הבנת שזה הגוף שלו, אני מניח?" אמר והחווה כלפי עצמו. "כן. ודאי." אמרתי. "אני רק לא מצליח להבין למה לקחת גם את השם; למה לא נשארת עם השם שלך?" "השם שלי לא התאים לגוף הזה." פסק. מה זה בכלל אומר? "אז איך אני אמור לקרוא לך?" שאלתי. "מקס!" השיב בפשטות. נאנחתי; שפשפתי את עיניי. אז אלו לא הגוף המקורי שלו, ולא השם המקורי; מקס ריצד מולי, מסרב להתגבש.

הדיינר המה עתה אדם. זאטוטים זבי קטשופ, אימהות רוויות סודה, ומתבגרים קרניבוריים ישבו בצוותא. האנשים צופפו את הגופים שלהם יחדיו, בתוך המבנה, מתחממים; ומה הפלא? בחוץ המתינה בשמים שמש חסרת תועלת; שרפה זמן עד שתיגמר המשמרת שלה. אבל בפנים היה חם ונעים. מקס הביט במשפחה עם כיסא הגלגלים; אנשים באו והלכו, אבל נראה שהמשפחה הקטנה הזו השתקעה שם. ניסיתי להיזכר במקס כפי שראיתי אותו עד אותו הבוקר; הרהרתי בו רבות בשבועות האחרונים, ובדיעבד, לניסיונות היומרניים שלי להגדיר את הדמות המסתורית שלו, לא היה שביב סיכוי אפילו לחפוף את האמת. למעשה, מידת העיסוק שלי בו טרם הפגישה גרמה לי אותה תקופה לאי-נוחות מסוימת. בחנתי עתה את צדודית פניו הבוטה, תוהה מה יעלה בגורל מקס המקורי הממתין בלימבו, מחוץ לזמן. "טוב; אז אני מכיר אותך חודשיים, פחות או יותר," אמרתי. "ככה שאני יודע שלפחות בפרק הזמן האמור אתה בגוף הזה." "אני בגוף הזה יותר משנתיים." אמר. "יותר משנתיים?!" הדהרתי. "בסביבות שנתיים וחצי." אמר, ונפנה אליי; הוא העניק לי מין מבט חודר. שמת לי לב שהוא עובר במבטו על מבנה פניי, כמו לומד את התווים השונים. פתאום נדרכת; שאלתי את עצמי אם מטרת הפגישה הזו הייתה בקשת אישור להיכנס אל הגוף שלי לזמן מה. אבל הנחתי את המחשבה הזו בצד באותו שלב והמשכתי לחקור אודות מקס המקורי. "אז איך קרה שאתה עדיין בגוף שלו?" שאלתי, מוכן כבר לכל. "אותו

ערב נעים, בו נכנסתי אל מקס, "פתח. "נשאר לי כמה דברים לארגן בעודי מחכה לדומיניק שישוב להכרה. רציתי להותיר לו את הדירה במצב סביר, להיפרד ממנו בתור מקס כשהוא עוד מטושטש, ולהימלט משם בטרם יבין שימים שלמים נחתכו מרצף חייו. אבל מבפנים, הגוף של מקס נדמה גדול בעשרות מונים; הוא היה כביר ממש. הרגשתי כאילו צימקו את הדירה. על כל צעד הייתי צריך לחשוב היטב; ממש פחדתי להתהפך וליפול. והאצבעות התפוחות האלו; הרגשתי כאילו כל אחת מהאצבעות שלי תחובה בתוך קנניק סלמי. ניסיתי לשווא לטאטא את הפרקט, שלא לדבר על הצלחות ששברתי כשניסיתי לשטוף כלים. "פיל בחנות חרסינה." הצעתי. "ממש כך." אמר מקס. "לפחות את המיטה לא היה צורך להציע," המשיך. "אחרי הכול, זה היה הגוף שלו עצמו שישן בה. התמלאתי פתאום הערכה למקסי שהפליא לשלוט בגוף הזה; בהתחשב בנסיבות, לא היה מגושם כלל. טוב, היו לו חיים שלמים ללמוד; אני רק נכנסתי..." "אתה עדיין מאוד מגושם, אם אתה שואל אותי." צחקתי. "טוב, נו..." אמר. "עכשיו זה כבר לא ישנה." עוד פעם פיזר מסתורין. אבל אני התמקדתי: "מה אמרת לדומיניק כשהתעורר?" "דומיניק לא התעורר." ענה, תופס אותי לא מוכן פעם נוספת. מקס דיבר מהר, מתוך כעס גדול על עצמו: "הפעם זיהיתי את המוות בלי להתבלבל. הייתי מפוכח לחלוטין; הכול הובן לי. כך הוא: שהות ממושכת בגוף של אחר דוחקת את התודעה המקורית, ולבסוף ממיטה אותה. ככל שהתעכבתי יותר בתוך אחד הגופים, כך לקח לבעלים שלו זמן ממושך יותר להתאושש כשעזבתי, וכעבור פרק זמן מסוים, אם אני לא מניח לגוף, מתנדפת הנשמה שלו כליל; נופלת מהעגלה. נשכחת. הגוף היפה של דומיניק נח אז על הספה, מולי; שינה הגדרה מ'חי', ל'דומם'. חשקתי את שיני הפר של מקסי, ואגרפתי בתיעוב עצמי את הכפות שלו. זאת, וזאת לבדה, הסיבה שדילגתי ללא הרף בין גופים. השלתי את עצמי; אין קמצוץ אמת באותם הבלים אודות פיזור הנטל על אנשים רבים. כל העת חשדתי, למן אותו לילה ברכבת בו מעדתי אל תוך הבחור הג'ינג'י, שהתופעה הזאת, אותה איני מבין כלל ועיקר, עשויה להיות הרסנית; שאני לבטח מסכן אנשים בכך שאני רודף אותם כדיבוק.

כמה מביש לחשוב על כך שעשיתי ניסויים, והתפנקתי בגוף של דומיניק! וכפי שקרה כשחזיתי בכיבוי האורות של הגוף שלי, גם הפעם הנכיחה עצמה הכרה חד-משמעית לגבי העתיד: לא אעבור עוד מגוף לגוף; לא אקח עוד סיכונים. כפי שהמתתי את דומיניק, עכשיו ימות מקסי המסכן, שכן לא אצא עוד מהגוף; השוטטות חסרת האחריות שלי בגוף אחרים הגיע לסיומה. היה עליי לקבל את הדין עוד אז, כשנתקעתי בגוף המבוגר, הנוראי ההוא, של הקירח עם הטרנזיסטור, ולא לשאול עוד שאלות, ולא לבדוק דבר. אבל לא היו לי הכוחות לזה, ברחתי בלי להתעסק בהשלכות, מרוויח זמן, משקף לעצמי."

הוא התייסר ממש; הפנים שלו התקמטו בזעף כלפי מרכז הגבות, והלסת התהדקה. "בסדר, מקס, תניח לעצמך; זאת הייתה תאוונה!" אמרתי לו. "התוצאות טרגיות, אבל מה היה יכול להכין אותך למצב כזה?" "ישנם אנשים חזקים ממני, אני משוכנע, שהיו מתמודדים עם המצב אחרת; מגלים גדלות נפש." השיב לי. "אז מה? אז גילית חולשה! מפריע לך שלא התמודדת כמו גבר?" התעקשתי. "אני מבטיח לך," אמר. "שלא בגבריות שלי מסתכם העניין." נאנחתי במופגן. "טוב," אמרתי. "ומאז אתה בגוף המגושם הזה; בעיניי זה אצילי מצדך." "כן," אמר. "מאז אני בגוף הזה; אבל זו לא הייתה איזו גזירה אכזרית. מעבר לזה שלא היה סיכוי שאסתכן שוב במעבר, להישאר בגוף של מקסי הרגיש נכון. בכמה ימים ההם, למדתי לאהוב ממש את הטמבל הזה; הוא היה יקר ללבי. בתור מי שאיבד את הגוף שלו, ידעתי כמה רב ערכו, והאמנתי שמקסי היה שמח שלפחות הגוף עודנו פעיל, ולא נרקב באדמה, ואפילו שמבחינתו הגוף היה מצוי ב'ידיים טובות'. לכן גם שמרתי את השם; מתוך אהבה וכבוד. זה מצחיק... לכאורה, היית חושב שהייתי מעדיף להיתקע בגוף של דומיניק. טוב, מהרבה בחינות זו האמת, אבל בשורה התחתונה... אני גאה שחייתי בגוף הזה דווקא." "ועכשיו," אמר בעודו ממשש את עצם החזה. "עכשיו מוזר לי להיפרד מהגוף הזה; גם מפני שזו פרידה סופית ומוחלטת ממקסי ומזכרו הפיזי, אבל בעיקר מפני שעברתי אתו הרבה. הוא גדל עליי; טוב, בפועל נראה שדווקא השלתי כמה קילוגרמים, אבל התרגלתי

אליו, בכל-אופן. כמה שנאתי אותו לפעמים... בתחילה, הוא תבע כל-כך הרבה יחס! הקיבה שלו געשה כל הזמן, ופרצי מרץ פתאומיים היו דוחפים אותי לצאת החוצה ולשחרר אנרגיה. אם לא הייתי מעסיק אותו הוא היה מוציא אותי מדעתי, ממש כמו מקס עצמו! עם הזמן מיתנתי אותו; מצאנו הרמוניה. אבל היה לי קשה לחיות בגוף גס כל-כך, מעבר לזה שהייתי משוכנע אז שאעביר בו את שארית חיי. אז לקחתי על עצמי פרויקט, להפוך את הבהמה הזו לגוף-אדם אסתטי פחות או יותר. הסתפרתי, התגלחתי והסרתתי שיער; קרצפתי ושייפתי, פילינג, ומסיכות פנים, ומה לא... אחרי ימים של מאמץ הבטתי בעצמי בראי; ניאנדרטל מטרוסקסואל. צחקתי בקול למשמע ההגדרה הזו. "אני חושב שהמראה המוזנח כבר עדיף." אמרתי, צוחק עוד. "כן..." מקס צחק חרישית, מתאושש עוד מנאום ההכאה על חטא של מקודם. "טוב, זנחתי את הרעיון הזה אחרי כמה זמן. הגוף הזה דרש יותר מדי תחזוקה שוטפת; התפקודים הבסיסיים שלו הם לבדם מטלה סייזיפית. היה יהיר מצדי לנסות לדחוק את הגוף הזה לתוך שבלונה." "אבל, אני מוכרח להגיד," אמרתי. "איכשהו אתה שוחה אתו פשוט מדהים." "תודה." אמר. "גיליתי שבמים המסה משנה הרבה פחות. דווקא לפני כל הבלגן הזה הייתי שחיין די בינוני, אבל ההקלה הגדולה שחשתי בכל פעם שנכנסתי למים, כל המשקל הזה שירד לי מהגפיים, גרמו לי להתמכר לשחייה." הוא עצר; לקח נשימה עמוקה. "טוב," אמר פתאום, והניח את כפות הידיים על השולחן. "אז הנה אנחנו פה."

והנה, היינו שם. "אתה כבר רוצה לדעת לשם מה התכנסנו..." מקס יותר פסק משאל. הטון שלו נעשה ענייני. שתקתי, ממתין שימשיך. "מה הקשר שלך לכל העניין..." אמר ושלף מעטפה שמנה וחומה מכיס פנימי במעילו. הוא הניח אותה על השולחן; פזלתי לעברה, פניי פונות אליו עוד. "זה בעניין הגוף," אמר. "אני צריך את עזרתך עם כל עניין הגוף..." פתאום גבר קצב נשימתו. נדמה היה שעמד לדמוע, אבל זה לא קרה; כפי שהוא עצמו אמר, לבכות עם עיניים לא שלו הרגיש לו מטופש. "אני זקוק לעזרתך עם הגוף של מקסי." אמר. "מגיעה לו קבורה הולמת. ובאשר למשפחה שלו; אני הרי

חטפתי להם אותו ונעלמתי. להם מגיעה סגירה. וגם פיצויי מגיע להם; כל שאעשה יהיה בלתי מספק, אני יודע, אבל זה משהו. לכפר באמת אני לא אוכל. "הוא הרים את המעטפה ונופף בה. "כאן יש את כל מה שתצטרך: סידורי קבורה, כתובות, חשבונות בנק; יש כאן פננים הוראות מדויקות איך לפעול." "רגע, מקס..." ניסיתי לומר משהו, אבל הוא המשיך, חדור מטר. "לכל דאגתי כבר. כל מה שנשאר הוא שמישהו ישגיח שהכול פועל כשורה; מרגע שאצא מהגוף הזה, לא אוכל יותר לפקח על העניין." "אבל מקס, מה יהיה אתך..." אמרתי, אך מקס עצר אותי; סימן לי להמתין: "אני פונה אליך; מבקש בכל לשון של בקשה שתסייע לי. חשוב מאוד שזכרו של מקס יכובד; זה מגיע לו, הוא היה אדם טוב..." "מקס, אני אעזור לך; אתה יכול להיות רגוע!" נכנסתי לדבריו; הוא אכן נרגע מעט. "זה חשוב גם מפני..." היסס. "זה חשוב לי גם מפני שאת הגוף המת של דומיניק פשוט השארתי שם, בדירה. ברחתי משם. המוות של הגוף שלי היה טרי עוד בזיכרון, והשתקף בו. עד היום אני לא יודע איך התגלגלו הדברים אחרי שיצאתי ממנו; כמה זמן לקח עד שגילו את הגופה, וכל זה."

ביקשתי להסיח את דעתו מהזיכרונות הכואבים; אמרתי: "אז גם אני הייתי רק בורג בתכנית הזאת שלך..." "הייתי צריך משהו בנישה הזאת, זה נכון," אמר. "אבל אתה יקר לי יותר ממה שאתה חושב. נעמה לי החברה שלך, מאוד. תראה, אני אהיה גלוי, אני גם נמשכתי אליך בתור אדם, בלי קשר. אתה... מוצא חן בעיניי, אני מניח שהבחנת בזה." לא עניתי. לא זזתי, לא מחווה לא כלום; כל העסק היה מבלבל הרבה יותר מדי, ולא ידעתי מה לעשות עם המידע הזה. הבטן התהפכה לי. "אז אתה תעזור עם הגופה, בבקשה?" אמר. "מקס," חייכתי. "אני נותן לך את המילה שלי, אעשה כל מה שצריך. הסר דאגה מלבך." פניו התרככו. הוא הושיט את ידו, התכופף קדימה, ואחז ברוך בזרועי; עיניו הכחולות, הגדולות קרבו אליי. יכולתי ממש לראות את האישונים מתרחבים. הגוף שלי נדרך מעצמו, אז הרפיתי אותו. חיכיתי. אבל דבר לא קרה.

"אממ... אז מה תעשה?" אמרתי לבסוף. "מה הלאה?" מקס

החווה בידו, מסמך משהו בין השולחנות העמוסים. "אתה רואה את כיסא הגלגלים שם?" התכופתי קדימה כדי להיטיב לראות. ישבה בו נערה בלונדינית בעלת שיתוק מוחין קשה, או שמא פיגור כבד מאוד. "מה אתו?" שאלתי. "ישבו בו גוף ריק, הלכה למעשה. המשפחה הזאת מכנה אותו אֵלֶה, אבל מעולם לא שכנה שם רוח שתענה לשם הזה." אמר. בחנתי את הנערה שוב: פיה היה פעור, אישוניה שוטטו בחוסר תיאום; נטיף של ריר נתלה מהסנטר. "נתקלתי בגוף הזה בבית-חולים סמוך, ולא במקרה." אמר. "המשפחה הזאת באה הנה באופן קבוע, אחת לשבוע. בכל יתר הזמן, הגוף הזה נתון תחת השגחה, פיקוח מלא, בבית-החולים. אבל הגוף לא נולד עם פגמים מולדים; הגוף נולד בריא לחלוטין. בעיקרון, אין סיבה שאחרי שיקום ארוך ופיזיותרפיה הוא לא יתפקד." זה חלחל לי להכרה בעיקוב מה, אבל לבסוף האסימון ירד. הוכיח תדהמה. "אתה הולך להיכנס אליה!" אמרתי שמוט לסת. הוא המשיך לדבר באותו הטון, מאשר בכך את דבריי: "מהתיקים הרפואיים עולה שאין בגוף הזה תודעה כלל; ההבדל בין אלה לבין צמח הוא סמנטי, תת-הגדרה. כל ההווה מצומצמת לאינסטינקטים; כאמור, גוף בלבד." "אבל..." ניסיתי לדבר, אבל הוא המשיך בנחישות. "אני אגדל בגוף הזה; אף אחד לא ייפגע עוד, ואני אחיה חיים מלאים. אני מתכוון למות אתו: כשהוא יתכלה, גם אני אתכלה." "אבל איך זה לא מפריע לך..." קראתי. הוא התפרץ פתאום: "למה מפריע? מה? תראה את זה!" הוא הצביע עליה, באופן בוטה. "אם בכלל יש שם משהו בפנים, הוא סובל נוראות..." "מקס! מקס!" קראתי, תופס את ידו המצביעה ומושך אותה אליי. "זה בכלל לא מה שאני מתכוון..." החזקתי את היד שלו בשתי כפות הידיים שלי. "אני חושב שהפתרון שלך כשר." "אז מה לא בסדר?" שאל. "מדובר בגוף..." חיפשתי את המילים. "נקבי... זאת אישה. למה דווקא היא? איך זה לא מפריע לך?" "זה מה שמטריד אותך??" ניכר עליו שהוקל לו מאוד; הוא ממש חייך מאוזן לאוזן למשמע השאלה האחרונה. "בוודאי שזה לא מפריע לי: אני הרי נולדתי בגוף אישה!" מצמצתי כמה פעמים; נתקפתי טמטום. כף יד עצומה נחה, כבדה, בין שתי כפות ידיי.

"רגע..." אמרתי בקול חלוש, ממשש את היד הזו. "רגע, רגע!" התחזקתי: "אתה הרי מדבר בלשון זכר!" אבל הוא צחק, "ברגע שעוברים מגוף לגוף," אמר, מביט בי בחיבה. "עניין המגדר נעשה פתאום כל-כך זניח..." עיסיתי את עיניי ארוכות בידי השמאלית; ניסיתי לדבר, לעלעתי משהו בשקט. "אז... אז אתה באמת הולך להיכנס אל האלה הזאת." אמרתי לבסוף, מעסה עוד את העיניים. "אני נראיתי הרבה יותר כמו אלה מאשר כמו מקס!" אמר. הרמתי את עיניי והבטתי בפנים האלו, בדמות הגדולה, מבעד לקלידוסקופ הרפה שנגרם עקב שפשוף העפעפיים. דמיינתי בלרינה נאוה טמונה בגוף של דוב.

שתקנו. ניסיתי לעכל. "זהו, זה זמן טוב," אמר פתאום, החל להתרומם; הוא, או היא, או מה... "זה זמן טוב. אולי עוד ניפגש יום אחד!" "רגע, רגע!" אמרתי. הוא דחף לעברי את המעטפה. "הכול מוכן; זה זמן מוצלח לזה." אמר, ונעמד על הרגליים. "לא, לא; רגע!" קראתי. הגוף הגדול הקיף את השולחן לאטו ונעמד לצדי; התכופף. הבלרינה קירבה אליי את פני הדוב; חשתי בנשימות הכבדות כנגד צד הפנים שלי. השפתיים הגדולות נצמדו ללחי שלי, ונשאר שם זמן מה. אז ניתקו לאט. הגוף לקח צעדים אחדים אחורה, והזדקף מלוא קומתו; חזהו של מקסי התנפח בגאון. אז הביט הצידה וקrs לרצפה בחבטה.

המולה גדולה פרצה מיד; אני נותרתי לשבת, הלום. דמויות מטושטשות רצו הנה והנה, גפיים התנופפו; הכול נדמה כל-כך מרוחק פתאום; הכול הדהד. מישהי צעקה שיקראו לאמבולנס; מישהו צרח והצביע עליי. תהודה משונה ומריחות צבע. אבל אז, בדיוק מול פניי, נפער בהמולה צוהר ארעי, בין מרפקים, שולחנות ובתי חזה, וזכיתי לראות בעדו רגע מוזר ויפה: בכיסא הגלגלים, עלה פרק יד חיוור והתרומם מעט, ובתנועה עדינה מאין כמוה, מחה את הרוק מהסנטר.

שישה שירים / אבירם ארד

*

לְהִקּוֹת שֶׁל מְלִים נוֹדְדוֹת מִתְנַשְׁקוֹת בְּרוּחוֹת אֶטְמוֹסְפֵרוֹת הָרוֹת
נוֹבְעוֹת אֶט עָטוֹת כְּמוֹמְטְרִמְטְרִלָּלוֹת

אֵין תְּלוּיּוֹת בְּחֻשְׁקֵהֶסֶד שְׁפָתַיִם
אֵין הֵן בְּלוּמוֹת בְּעֶסֶת לְשִׁלְשׁוֹן
מִתְפָּרְכְּבוֹת בְּסֶדֶר לֹא סֶדֶר לֹא סֶדֶר
מִתְחַרְזוֹת פְּרִצוֹנְעָנָן
מְצִיִּפְצִיפְצִיפּוֹת כְּאוֹת שִׁירְצִיפְצָן
חֹבְטוֹת פְּרִשְׁנִינּוֹת בְּחֹבֹט כְּנִפְנִפְשָן

גִיעוּגִיעוּגִיעוּ ?
עֶפְעָפוֹת עֶפְעָפוֹת ?

מֵאֵין הִגִיעוּ
לְאֵן הֵן עָפוֹת

מִקוֹרֵן שֶׁל מְלִים נוֹדְדוֹת
מִתְנַדְנֹדְדוֹת הֵד הֵד ? הֵד הֵד הֵד הֵד הֵד הֵד הֵד
בְּמִשְׁבֵּר רֵף חֲמָה.

*

רַךְ רוּחְךָ
גִּלְגוּלֵי גִלְגוּלֶיךָ
עֵץ גּוֹפֶךָ מִתּוֹךְ
בֵּין אֲדָמָה לְשָׁמַיִם

אֶת אֵינְךָ עֲבָדוֹת דַּעְתְּךָ
אֶת אֵינְךָ חֲשׂוֹבֵי מַחְשְׁבוֹת
רִפְיוֹן חֲרוּץ תּוֹכְנָה עִם גּוֹף
מִתְגַּמְשֵׁת כְּמוֹ עוֹנוֹת
אֶת יִשְׁנֶךָ וְאֵינְךָ
בְּרַת מְשׁוּשׁ
וְחִמְקֵמְקָה לְהַכְּאִיב.

*

הַנְּכוּנִים	הַכְּאֲבִים	אֶת כֹּל	לְדַקֵּר
הַפְּמֵאִירָה	אֶת דַּעְתִּי	מִמַּח הַשְּׂרָשִׁים	לְעַקֵּר
לְהַנְמִיד	תּוֹכְחוֹת תּוֹכִי	אֶל	לְהַכְנִיס עֲצָמֵי
הַמְתַּלְהֵמִים בְּדָם	אֶת יְלָלוֹת הַצְּחוּקִים		וּלְהַגְבִּיר
לְהַרְפוֹת	לְעוֹלָם	הַחוּצָה	לְשַׁחֵרֵר
שְׂאֲנִי	מִי	כֹּל	אֶת
			לֹא

ממריא או נוחת

בְּמִטְתְּךָ
לֹא מִצְלִיחַ לְהֵרֵדִים
יְתוֹשׁ מְזֻמָּזִים
וְאֵת נוֹחֶת־חֶרֶשׁ
מְטוֹס בְּשָׁמַיִם מְמַלֵּא אֶת הַחֶדֶר

הַפִּינְיָן פְּתֹאוֹם נוֹסֵק בְּעֵקֶוּל גּוֹפֵךְ מִתְחַכְּךָ
אֵךְ אֵת דְּבִקָּה בְּחִלּוּמֶךָ
לֹא מִתְעוֹרֶרֶת
מְדֻלֵּיק אֶת הָאוֹר בְּחֶדֶר
צוֹפֶה בְּךָ נוֹחֶת־
וְהֵיתוֹשׁ מְזֻמָּזִים –

מְחִיאֵת כֶּף ! דָּם וְשִׁקֵּט
אֵת מְפֹשְׁקֵת עֵינַי
אֲנִי וְהַפִּינְיָן קוֹרְצִים אֵלֶיךָ
מְמַהֵר לְפִיּוֹר לְשִׁטְף יָדַיִם

חֹזֵר
וְאֵינְי אֹר בְּחֶדֶר
שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ נוֹחֶת־חֶרֶשׁ
שׁוֹב מְטוֹס מְמַלֵּא אֶת הַחֶדֶר
מְמַרְיָא אוֹ נוֹחֵת, שׁוֹקֵעַ בְּמִטָּה
הַפִּינְיָן בּוֹהֶה אֶל הַתְּקָרָה
וְאֲנִי כְּמוֹ דּוֹאָה בֵּין הַגּוֹף לְבֵין שָׁמַיִם
נוֹשֵׁב עַל עוֹרֶךָ
וְסוֹפֵר
אֶת נְחִירוֹתֶיךָ.

*

גָּזַע הַגּוֹף יָשׁוּב עַל הָאֵזֶן
קָלִי־יָדַי רַגְלַיִם חוֹשְׁקוֹת לְהִנָּתֵק
מִמְשִׁיכָהּ
זְרוּעוֹת מְעַנְפוֹת שׁוֹלְחוֹת כַּפּוֹת
אֶל הַיָּדַיִם
אֲצַבְעוֹת שְׁתוּיּוֹת דָּם וּפְרִי הַצָּפְרָנִים

הָרֹאשׁ מִסְתַּלְסֵל בְּסִלְסוּלֵי סִלְסוּלִים
כִּישׁוֹת נִפְרָדֶת מִפְּנֵי עֲצָמָהּ

הָרֹאשׁ מִתְעַרְסֵל בְּעַרְסוּלֵי עַרְסוּלִים
כְּאִישׁוֹת מִפְּרָדֶת עַל פְּנֵי הַתּוֹדָעָה
וּסְבָךְ חִלְקֵיהָ.

.1

הַעֵינִים שֶׁלְךָ לֹא רוֹאוֹת אוֹתִי
הַעֵינִים שֶׁלְךָ לֹא רְאִי לְנִשְׁמָה
לֹא רְאִי לְנֶפֶשׁ וְלֹא רְאִי לְכֹלֹם
שְׁתֵּי נוֹרוֹת שְׂרוּפוֹת הַעֵינִים שֶׁלְךָ
וְאִי אֶפְשָׁר לְהַחֲלִיף.

.2

חֹלֶם שְׁיוֹם אֶחָד תִּתְעוֹרֵר
וּבְעֵרוּגוֹתֶיךָ יִפְרָחוּ
זוּג עֵינַיִם חֲדָשׁוֹת
כְּמוֹ אֵלוֹ שֶׁלְפָנַי

אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאַתָּה רוֹצֶה

וְתוֹכֵל לְרְאוֹת אֶת רַחֵל וְהִלְדִּים
וְאֵת לֵד שֶׁהִשְׁתַּנְּתָה

וְאֲנִי אֲתִישֵׁב בְּמוֹשָׁב לְצִדְךָ
וּכְשֶׁתִּלְחֹץ בְּעַדִּינּוֹת עַל הַגֹּז
סוּף סוּף אֲתָרוּחַ
וְאֶעְצֵם עֵינַיִם.

כבד / אבירים ארד

אבא'לה, אבא'לה; כשהייתי תינוק, בכל בוקר היה מרים אותי, מניף באוויר ומקפיץ גבוה אל לב התקרה; זה היה החימום שלו לפני שהיה נכנס לרכב ונוסע שעתיים לעבודה ומקלל בפקקים. ולא ידעתי אז שיש תקרה, ושהגולגולת הרכה שלי יכולה לחטוף חבטה הגונה ולהתפוצץ כמו אבטיח. ולו זה היה קורה, ברנדי הכלבה הייתה באה אז ומרחרחת, חוככת בדעתה החשדנית כמו שהיא עושה כשמניחים לפניו איזה מלפפון או פלפל צהוב, ולבסוף מבצבצת לשון הססנית, מלקקת ליקוק אחד, אולי שניים, ואימא הייתה מגיחה נרגנת, מחזיקה מטאטא ויעה: "קישטה ברנדי"; וברנדי הייתה קופצת צעד או שניים לאחור כדי לא לחטוף מהמטאטא ומנסה שוב להתקרב, לאט, לזירת האירוע.

"תראה מה עשית!" הייתה אימא במקרה כזה נוזפת באבא ואת הקליפות שלי מיד גורפת לאשפה, "מיליון פעם אמרתי לך לא להקפיץ תינוק בבית, איזה צורה יש לזה?"

ולמרות שלא ידעתי אז שהתקרה מאיימת על ראשי מדי בוקר, בכיתי עד מחנק, עד שנעשיתי כחול ומחמת הטלטול וההיסטריה הצפתי את החיתול בכל תכולת קיבתי ושלפוחיתי, ואבא היה מאושר.

"פחד גבהים תעשה לילד, אחר כך שיהיה גדול, לעלות על כיסא להחליף נורה הוא ירעד כמו ג'לי, ומי יחליף נורה כשאתה תהיה זקן, אני אחליף נורה!"

אחר כך, אחרי שאבא היה נוסע לעבודה, הייתה מגיעה מזל, שהדבר היחיד שהייתה עושה טוב זה לשטוף את הרצפות; אבק תמיד נותר בתחתית הספות, ועל רגלי המזנון ובתחת של הטלוויזיה, ושערות מקורזלות בכוס הניקוז של האמבטיה, ומיני חפצים ופריטי לבוש פשוט נדרו למקומות אחרים.

וכשאבא חוזר מהעבודה, דבר ראשון הוא חולץ נעליים בכניסה ודוחף בתוכן את הגרביים, ואז גידופים חמים מתלהטים ומלהטטים מתחת לשפמו הצפוף: "בת זונה, בת שרמוטה, מרוקאית סמרטוטית; הייתה צריכה להישאר באלג'יריה; שתדחוף את חומרי

הניקוי עמוק לכור התחת שלה, בת של אלף זונות!" ואבא חוזר על אותן קללות כמו היו איזו מנטרה. לפעמים הסדר מתבלבל לו, וקללה אחת מקדימה את רעותה, והוא מסנן אותן שוב ושוב מבעד לשפתיו המהודקות, אבל הן נשמעות היטב, וכולם שומעים איך את כל המשפחה שלה הוא שולח למשרפות, והכול בגלל נעלי הבית הנודדות, שכעבור חצי שעה יתגלו על פדחתו של המקרר. ואז, במקום לנשום לרווחה, אבא מחריף את גידופיו; ואח שלי, בהברקה של הרגע, מדליק את הטלוויזיה ומגביר את הווליום עד הסוף, ואבא, כמוכה הפנוט, צונח על הכורסה בתחתוני סבא ובגופייה צמודה לכרסו למרות שחורף עכשיו, והוא מתעטש ומשתעל, וכפות רגליו עדיין קרות מהחיפושים היחפים, והקללות לא פוסקות מול חדשות ערוץ 1, אך הן מקבלות הטיות שונות, והפעם לא דרך שפתיים מכווצות, אלא בפה מלא כדי שגם אימא, שמטגנת במטבח, תוכל לשמוע, וכדי שהדברים יחדירו בה מוטיבציה, וגם היא, כמו מוכת כישוף מעל למחבתות, תרחש גידופים ותלבה את הלהבות בשפתייה.

ואז מגיע הרגע הקסום של היום – רגע השיא של אבא, של כולנו למעשה, פסגת כל הפסגות, הרגע הגדול מאז פקח אבא את עיניו בבוקר ועד שבקרוב יעצום אותן בנחת לשבע שעות, עד לעצבים של יום המחר. אימא יוצאת מהמטבח כששובל עשן נכרך אחריה כמו זוהר קסום של פיות, והסינר כשמלת נשף לגופה; וברנדי נכרכת אחר השובל וגומעת אותו בחוטמה הדומע, וזנבה, מאסף השיירה, מתכשכש בעקבותיה. אחי משקיט מיד את הטלוויזיה, והמנחה מדבר אל עצמו, וזה מצחיק, וכל הערבים המזוינים שבעולם לא יצליחו להזעים עכשיו את אבא; הוא שקט ומהופנט בדיוק כמו ברנדי הכלבה בצהרי שבת כשאימא מפרקת מעל השיש כרעי תרנגולות.

הכבד מגיע על צלחת זכוכית גדולה שאימא מניחה ביראת קודש על השולחן. כולנו נאלמים דום, עומדים בשורה מול אבא – ברנדי, אני, אמי ואחי, והשולחן מפריד בינינו. אבא גומע את כוס המים בלגימה אחת כמו משקה חריף ומלטף את שולחן העץ מסביב לצלחת כמו שחרדים מלטפים את אבני הכותל;

הוא כל כך אוהב את שולחן העץ הזה ; או אז הוא אוהז במזלג ומניף אותו ברכות, לא כמו שהיה מניף אותי מדי בוקר ; מביט בו בתום כאילו מצא שערך זהובה על הכר של אהובתו הראשונה, מקרב את המזלג לבשר, אך לא נועץ ; הוא לא מעז לנעוץ, רק דוחף קלות באצבעו התפוחה את הכבד וכך מעמיס אותה על המזלג, מכוון לפיו ולועס ברוך. דממה ברת מישוש מציפה את הבית ; עשר דקות ענוגות, וכולנו קפואים, מהופנטים ; גם ברנדי ; אף אחד לא זע מילימטר, וכמעט שאפשר לשמוע את עפעוף מצמוצינו.

את החתיכה האחרונה אבא לועס כשהוא שנון לאחור, שקוע בכורסה. הוא דוחק את רגליו מחוץ לנעלי הבית, והמזלג, מבלי משים, נשמט לו על הכורסה שאימא דאגה מבעוד מועד לכסות. רטט קל בזוויות שפתיו, עיניו מלוחלחות ומזוגגות כאילו בעוד רגע ממש ישטפו דמעות כבדות את פניו. וברנדי הראשונה לשבור את הדרום ; היא ניגשת לאבא בחנופה, כשכוש מבויש בזנבה, וחישי רוכנת אל כפות רגליו ומתחילה ללקק אותן ביסודיות ובמרץ, גם בין האצבעות, לא מעזה לקרב את אפה למזלג. וכך אבא נרדם, שלוה נסוכה על פניו ; ועם שמיטת עפעפיו, אימא ניגשת ומנקה קלות את שפמו בסינר הנשף שלה, ואני ואחי עוזרים לה לגרור את אבא למיטה, ושם כמו דוב הוא פרוש על גבו, הגופייה נושמת מעלה ומטה מעלה ומטה ביחד עם כרסו, ונחירות טובות דואות בחלל החדר. אבא חולם, וברנדי מלקלקת בין אצבעות רגליו. כעת שום דבר לא יעיר אותו משנתו – לא הנביחות שירעישו את הבית ברגע שתסיים עם כפות הרגליים, ולא הטלוויזיה שתשוב לצעוק וגם לא המכות שלי ושל אחי ; ולא רחש הטיגונים במטבח או הלמות הסירים והמחבתות, ולא רעש מייבש הכביסה שברחמו משתוללים תחתונים מסריחים ונעליים – בלי רגליים – בועטות. הכבד עובר אצלנו במשפחה מדור לדור, לדור לדור במשך דורות. אבא גדל על טהרת הכבד וכך גם סבא וסבא של סבא וגם סבא של סבא של סבא וגם אנחנו. לפחות פעם בשבוע אבא מזכיר לנו שמאז שהשולת שלנו נבראה, ומאז שנוצרו האווזים – ואנחנו מדברים על אלפי שנים אם לא יותר – אנחנו אוכלים כבד מדי יום ביומו ; אפשר בצהריים, אבל רצוי בערב ; כי אין כמו ליפול לשינה אחרי

מנה מכובדת של כבוד, ולא צריך להגזים; שש או שבע חתיכות לכל היותר, תלוי במידת הרעב. אבא אומר שאדם צריך לאכול כבוד כי מה שמחזק ומשמר את הכבוד של הבנאדם ושומר עליו בריא זה הכבוד עצמו; בדיוק כמו שתה צריך סוכר, ואבוקדו חייב מלח, וחור בשיניים זועק לסתימה ופין זקור לשפיכה – כך הכבוד זקוק לכבוד, אבל של אווז. כל כבוד אחר הוא רק שארית בלויה של חיה שאפשר להאכיל בה חזירים, אבל לא בני אדם. כבוד הטמון בבטנו של אווז, לעומת זאת, הוא כמו יהלום יקר, ומי שאוכל הרבה יהלומים יגדל להיות איש יוצלח.

המתכון פשוט וברור, לא מתחכם ולא מתייפייף, ולא צריך להגיש את הכבוד לא על צלחת קריסטל ולא על מצע של שמנת או יוגורט, ולא צריך עלים מחורבנים לקישוט. כל מה שנחוץ זה שמן זית טוב – "כתית מעולה", בכבישה קרה, בכמות נדיבה – והרי ההוראות: מטגנים בצל קצוץ, משליכים אליו את הכבוד ומשחקים אתו קצת במחבת, לא בזלזול חלילה, מוסיפים דבש תמרים, קצת פלפל שחור וקמצוץ מלח. זהו. וכשהוא על הצלחת, לא לנעוץ את המזלג, לתת לעשן לרקוד בנחיריים ולפתוח את הסינוסים, ללעוס ברוך כמו שלועסים צמר גפן מתוק, ואם אפשר – אז מיד למיטה. קל להירדם אחרי כבוד; אבא אומר שרק צריך לעצום את העיניים, והשינה כבר תתנפל, כמו שברנדי מתנפלת בחוץ על חתולים, והחלומות יהיו מתוקים מסילאן.

אימא מספרת שכשנכנסה בפעם הראשונה לבית של סבא וסבתא ופגשה את חמה וחמותה לעתיד, החלונות כולם היו סגורים, וריח כבוד של טיגון אפף את הבית. היא כמעט נחנקה; וסבתא ניגבה את היד על הסינר שעטף את גופה, לחצה לאימא חזק את היד ונשקה לה על שתי הלחיים; כך לפחות זה נראה לאבא מהצד, אבל למעשה סבתא לחשה לאימא באוזן אחת: "זה מתכון של דורות", ובאוזן השנייה: "תלמדי מהר, ולא יהיו בעיות". ואימא אהבה את אבא ולמדה מהר, ולא היו בעיות.

הבעיות התחילו לפני חמש שנים; אבא החל לסבול ממחושי בטן קשים ואושפז לא פעם. הכבוד בגד בו, ותפקודיו ירדו פלאים. הרופא הסביר שבתור צעד ראשון, עליו לשנות בהקדם את הרגלי

האכילה שלו ואסר עליו לאכול כבוד. אבל אבא אמר שזה חרא אחד גדול, ושבתיים הוא לא שמע כל כך הרבה שטויות יוצאות משפתיים כל כך קטנות, ומי בכלל מינה אותו להיות גסטרונום, והיום כל חלאה מטייבה יכול להיות רופא, עוד מעט גם ייתנו לוטרנירים רישיון לטפל באנשים, ו-"אני מעדיף להיקבר בחיים ולאכול אדמה עד שאיחנק, אבל אף אחד לא ייקח ממני את הכבוד; אותי יקברו בארון עטוף בדגל ישראל, ובתוך הארון, במקום פרחים, יהיו כבדי אווז מתוקים, והתולעים יסעדו קודם את הארון, אחר כך את הכבדים ובסוף את הכבוד הקר שלי ואת כבדי האווז שבתוכי, ותהיה שם מסיבה – סעודה לתפארת כמו שלא תהיה אפילו בחתונה שלכם"; כשאבא אמר "שלכם" הוא התכוון אליי ואל אחי ואז פרץ בצחוק שאמור היה להתגלגל, אבל בדיוק לפני הגלגול אבא קרס והתכווץ על הרצפה והתפתל כמו תולעת שרשור והובהל לבית החולים, וחודשיים הוא היה מאושפז במצב קשה, ממתין להשתלת כבוד. ואחרי שהשתילו לו את הכבוד, הוא שב לצחוק ולקלל כמו בימים הטובים שלו, וממיטת החולים געה בקול גדול שעכשיו, עם הכבוד החדש שלו, הוא לפחות שוב יוכל לאכול כבוד. וכשהוא שב הביתה, אימא קיבלה את פניו בדמעות ובכבדי אווז. אבל לא עברו שבועיים, והאווזים שוב עשו כשפים בבטן של אבא, ושוב בית חולים, ושוב הרופא פקד עליו: "בלי כבוד!" ואבא אמר לדוקטור שכבוד המשפחה זה מעל לכול, ולאימא אמר שהוא לא יכול לבייש כך את סבתא, ושעצמותיו של סבא ושל כל אבותיו הקדמונים יסתמרו בקבר אם רק ייודע להם כדבר הזה, וזה הרבה מעבר למסורת, שהרי "דם של אווזים זורם אצלנו בעורקים!" והוא ניסה לצחוק ולא הצליח. ורק סבתא, שבקושי הלכה מרוב שוקיים מבוצקות, הצליחה להפיס את דעתו של אבא, גם זה בקושי: "מתוך שלי, בונבון שלי, כבוד שלי, העיקר שתחיה; הילדים שלך ימשיכו לאכול כבוד, וגם הנינים שלך יאכלו כבוד, ואם לסבא שלך, צדיק שכמותו, היו עיניים מחוץ לקבר, הוא היה גאה בך – איך ויתרת על הכבוד בשביל כל המשפחה; אתה גם קדימה וגם אחורה חושב, אתה לא פחות מסבא שלך, שתדע; שתדע את זה טוב טוב; וסבא שלך, סבא שלך ישתבח זכרו, הייתה בו צדיקות כמו בכותל".

אבא הפסיק לאכול כבד, ואחרי שנתיים של אבלות התחילו לחזור אליו שמחת החיים ואווזים צלויים בלי הכבד למרות שזה לא היה מי-יודע-מה טעים. הוא המשיך לאכול כמעט מדי ערב וכך שמר איכשהו על המסורת ועל הדם האווזי שלו, דם בן אלפי שנים. אני ואחי וגם אימא התעקשנו להפסיק לאכול כבד, אבל הוא התעקש עוד יותר – "אם אתם מפסיקים לאכול כבד, זה כאילו שאתם יורקים מלח על הקבר של סבא".

הסידור היה כזה: אימא מטגנת כבד בבוקר כשאבא תקוע בפקקים ומקלל בדרך לעבודה; את הכבד היא מכניסה למקרר, וכשאני ואחי חוזרים מהלימודים בצהריים – הוא מהתיכון ואני מהיסודי, אנחנו מטגנים אותו שוב, שתי דקות, רק בשביל לחמם, ובשום אופן לא במיקרו כי אבא ימלוק לנו את העיניים וידחוף לנו אותן עמוק בפה של התחת, כלשוננו. אחר כך אנחנו שוטפים טוב טוב את הכלים, פותחים חלונות לשעה כדי שהבית יתאוורר מהריחות, וליתר ביטחון מתיזים שני שפריצים של ספרי שירותים בניחוח אפרסק. יום אחד בצהריים קרה אסון. אחי כבר ישב לשולחן ואכל כבד כשאני הגעתי במצב רוח מרומם מהלימודים; היה חם; הורדתי חולצה רטובה מכדורגל; עיטוש גדול דגדג לי באף, ומתוך רוח שטות, בהלצה גמורה, התעטשתי ישר בפניו של אחי בעוד הוא אוכל. עוד לפני שהספקתי לברוח, אחי, בזריזות של נחש, הניף נתח כבד לווהט וזרק אותו לעברי בכל הכוח; הנתח פגע לי בחזה, הכאיב כהכשה, ומיץ חום שומני נזל לכיוון הפופיק. צעקתי מעצמת ההפתעה ומכאב הכוויה גם יחד. ברנדי הגיעה למטבח בנביחות סוערות, מלבה את האווירה. הרמתי את הכבד מהרצפה וזרקתי בחזרה על אחי; פגעתי לו בעין שמאל, והוא צעק ותפס את העין ואז החל לרדוף אחריי בכל הבית. הותרנו את הכבד מתקרר וגוסס על הרצפה במטבח. משלא הצליח לתפוס אותי, רץ אחי חמום לחדרנו. שמעתי אותו מגרגר נזלת במעלה גרונו – גם בקיץ הוא צמוד לטישו עם האף המנוזל שלו – וכשנכנסתי בזירות אחריו, ראיתי אותו יורק על הכר ועל הסדינים שלי. ברנדי עמדה בפתח החדר ולא הפסיקה לנבוח, ואני החזרתי מלחמה שערה, והתחלתי כמוהו לירוק על מיטתו שניצבה במקביל לזו שלי כשהנזלת אך

בקושי עולה מגרוני, ושנינו אחוזים בטירוף.
ברנדי הסתלקה מהחדר והמשיכה להרעיש בסלון, ואנחנו המשכנו להתעלל בסדינים האומללים, ולא שמנו לב שנביחותיה פסקו פתאום; ואז שמענו לפתע קולות בבית וחדלנו מיד. בטח אימא חזרה מהעבודה; זה הסוף שלנו! אחי שלח אותי לצאת לקראתה מהר כדי שהוא בינתיים יסדר את החדר. פסעתי בזהירות למטבח, שם לא ראיתי את אימא אלא את מזל המנקה – בשם כל האווזים, אין לי מושג מאיפה היא צצה, וגם את אבא ראיתי, מתחתיה. מזל – סמרטוט מטפף בידה האחת, וידה השנייה מלטפת את קרחתו המחספסת של אבא שהיה על הרצפה, רכון על ברכיו, ראשו שמוט, שני אגרופיו קמוצים ודבוקים חזק לעיניים, ומתוכן ניגר מיץ חום – דמעות כבד מלוחות; החזה שלו רעד והוא התייפח. ברנדי ליקקה במרץ רב את הרצפה ואחר כך את כפות הרגליים של אבא, וזנבה התכשכש בביישנות. לרגע עברה בי מחשבה תלושה ומבחילה מלווה בתמונה של אבא מזיין את מזל. אחי סוף סוף הגיח מהחדר, נזלת משוחה על שפמו התיכוני. שנינו נעמדנו על הסף, בפתח המטבח, דחוסים מתחת למשקוף. "מה יש? מה קורה כאן? אלוהים ואיזמיר!" אימא חזרה מהעבודה; היא הציצה על אבא מעבר לכתפו של אחי בעוד מזל ממשיכה ללטף לו את הראש.

אני ואחי הסתובבנו מבוישים ונכלמים לכיוון אימא. אחי ניסה לומר משהו, אבל יצא לו רק גמגום, ואימא סתמה לו את הגמגום בסטירת מצלתיים מחרישת אוזניים.

עברו כמה דקות עד שאבא התעשת ונעמד על הרגליים. הוא הביט בי ובאחי וירק שש פעמים על הרצפה, שלוש עבור כל אחד כמו שנהג לעשות כשנתקל בחתולים שחורים, ואז פרש למיטה; פשוט ככה, באמצע היום.

עברו כמה ימים עד שאבא התאושש וחזר לעבודה. הוא שב לאכול כבד מדי ערב בערב. הקיבה שלו שרפה בלילות. כעבור שמונה חודשים הוא מת; מות קדושים, כמו שסבתא אמרה: "איך, איך הלב. השאירו אותי לבד גם סבא, גם אבא שלכם. השם

ישמור, השם ישמור להם את הנשמה, אווזים מתוקים שלי".
אבל בשבעה על אבא, סבתא לא הרשתה לאף אחד לבכות, במיוחד
לא לאימא: "אצלנו לא בוכים, אנחנו חזקים!"

מָלְךְ / יוֹחַאֵי מִיטַל

עָבוֹר אֶלְפֵי תוֹלְעֵי הָאֲדָמוֹת
אֲנִי הוּא הַמָּלְךְ,
מָלְךְ הַקּוֹמְפוֹסֵט.
הָאֲלוֹבְרָה מִשְׁקִיפָה עָלַי מִהַפְּנֵה
בְּנִחוּת מְתַנְשֵׂאת,
עָבוֹרָה אֲנִי נְמִלָּה מְגִדֶּלֶת.
יֵשׁ לָהּ סִבְלָנוֹת לְהַמְתִּין
עַד שֶׁהַתּוֹלְעִים יִפְרְקוּ
אוֹתִי לְגוֹרָמִים,
לְגַרְגִירֵי מִינְרַל מִזִּין,
שְׁתִינְק דְרֶךְ שְׁרֻשֵׁיהָ.

על חשיבותן של תולעים אדומות / יוחאי מי-טל

א. תיאור מצב

נהוג לחשוב שזבל היא מילת גנאי בעוד שבפועל, זבל הוא מקור ויסוד החיים עצמם. מבחינת השדה הסמנטי, המילה זבל היא שכנה של אשפה, פסולת, רפש, חרא. אפשר להשתמש בה כשם תואר - "מאיר לוי שופט מהמר זבל בן אלף זונות." או כמובן כשם עצם לכל דבר שהוא קלוקל, מאוס, מיותר ולא נחוץ. אנחנו מתייחסים אל הזבל כאל כסכנה שיש לטפל בה. ככזה אנחנו מתכוונים להרחיק אותו. רחוק ככל האפשר מתל אביב בבקשה. לשם כך, אנחנו מרכזים אותו בפחים ירוקים ומעסיקים חברות קבלן באיסופו. אבל עבור אלי (שם בדוי) זבל היא מילה נרדפת לפרנסה. אלי הוא אחד ממאות נהגי משאיות הזבל בגוש דן בלבד והוא במקרה זה שאוסף את הזבל שלי, אבל לא רק את שלי. אלי אוסף בערך אלף צפרדעים במשאית אחת. ביום הוא אוסף בממוצע חמשת אלפים - חמישה סיבובים. אלי עובד קשה שישה ימים בשבוע, אבל בשבת הוא נח. "יש אחרים שלא אכפת להם, שבת זה 150 אחוז והם מבסוטים על התוספת." כך או כך, למכונת הזבל אין שבת כי אנחנו ממשיכים לזבל. ישראל מוציאה מייצר קרוב לשני קילו זבל ביום. ביחד אנחנו מייצרים 14,461 טון ונדרשים כ-1,500 סיבובי משאית, השותות 50 אלף ליטר דלק כדי לטפל בכמות הזבל שישראל מייצרת ביום. אלי לא מתלונן, הוא מרוויח מהזבל שלנו בסדר, העיקר שיש פרנסה. המשאיות העירוניות הקטנות זורמות כולן למרכז השילוח בחירייה. שם הן מרוקנות את הזבל למשטח רחב, שבו עובדים דחפורי D9 עשרים וארבע שעות ביממה, בהעמסת משאיות פול-טריילר המשתרכות כטור נמלים עד למדמנות מרוחקות בדרום הארץ. דחפורים אחרים חפרו להם בורות מדופנים בשכבות פלסטיק ובטון. שם, רחוק מהעין, הם פורקים את הזבל לקברי הענק ומשאירים אותו לתסוס לכדי עיסה רעילה ומסרטנת. יום אחד בשנה, ביום כיפור, מכונת הזבל דוממת. שכחנו שזבל הוא "רקבובית של חומרים אורגניים או מינרלים

שמפזרים בשדות לשם טיוב הקרקע ודישונה. " לא רק שזבל הוא דבר רצוי, אלא שהוא דבר חיוני. פעולת זיבול הקרקע היא מעשה של החזרת הטוב והעושר לאדמה כדי שתמשיך להניב לנו מטובה. אני באופן אישי, מוקיר את הזבל שלי, ומשתדל להשאיר אותו כמה שיותר קרוב. לצורך כך, ולמגינת אשתי הסובלנית, אני מגדל חוות תולעים אדומות בחדר המדרגות של הבניין. אבל לפני שנגיע אליי ואל התולעים שלי, ננסה להבין איך ירד קרנו של הזבל ומהן ההשלכות לכך.

ב. ההיסטוריה של הזבל

70,000 BC: העולם מפשר מעידן הקרח האחרון.

בראשית קיומנו חיינו משילוב של ציד ולקט. החיים היו צמודים לאדמה ולטבע. חיינו בשבטים קטנים או משפחות מורחבות באורח חיים נוודי. נדיר היה שאדם פגש יותר ממאה איש במשך כל חייו. בכל העולם כולו היו 10,000 איש לכל היותר, לעומת שבע ביליון כיום. למילה אורגני לא הייתה כל משמעות. הכול היה אורגני – בטבע אין דבר כזה זבל. העץ מנשיר עלים ומוריק פירות לכיוון האדמה, עם הזמן הרקבובית תהפוך לאדמה שחורה ועשירה שתגדל את הירק שתזין גם אותנו וגם את החיות שאנחנו צדים. אבל החרא שלנו, בניגוד לחרא של העצים, כבר אז בימים ההם, היה מסריח. לכן, כשהיינו צריכים להתפנות, היינו הולכים הצדה. על פי אחת התיאוריות, ההשראה למעבר מציד ולקט לחקלאות והתיישבות קבע, הגיעה מהמחארה, באותו הרגע שבו הבחנו שזרעים מגרגרי היער שאספנו, נבטו באזור השירותים שלצד המחנה. משם באה ההקשה התודעתית שאפשר להשפיע על נביטתו וגדילתו של צמח רצוי.

8,000 BC: תור הזהב של הזבל

האדם הספיק להתפרס לכל קצוות הכדור. שבטים של ציידים ולקטים חיו מאפריקה עד לקוטב הצפוני ומאיי הפספיק עד לכל פינה ביבשת אמריקה. באזורים מסוימים, חיי הצייד והלקט נהיו קשים יותר בעקבות עלייה בצפיפות האוכלוסין מחד, וירידה

בכמות החיות הגדולות מנגד. החלה התיישבות קבע לצד מקורות מים ובמקביל ביות של זני צמחים וחיות וגידולם על פי צרכינו. המהפכה הניאוליטית (מהפכת החקלאות) החלה וגררה גידול אוכלוסין מסיבי. חיי נוודות דורשים משפחה קטנה ויכולת לנוע במהירות ממקום למקום, מנגד החקלאות דורשת כוח אדם רב. ככל שהיישובים הקדמונים גדלו, נדרש היה מערך חברתי מורכב יותר וכן מערך חוקים וערכים שעל פיהם יחולק יכול האדמה. אדמות נוכסו והתפתח הרעיון של הבעלות הפרטית. לראשונה בהיסטוריה צמחו מנהיגים שכל תפקידם היה לנהל ולא לקחו כל חלק פעיל בעבודת האדמה עצמה. ככל שחידדנו את היכולות ושכללנו את הכלים, העלנו את התנובה. משם הדרך הייתה סלולה ליצירת מעמדות שונים: חיילים מקצועיים שהופרשו מעבודת החקלאות, אנשי אוצר שפיקחו על המצבורים ומוזיקאים להנעים את זמנם של המלכים שישבו על הערימה הקולקטיבית וניצחו על כל המקלה. עדיין, 98 אחוז מהאוכלוסייה עבדו את האדמה מבוקר עד ערב. עבורם לא היה מקום לספק. זבל, יחד עם שמש ומים, הוא מקור החיים.

AD 1760: שחר עידן מערכות פינוי הפסולת העירוניות

המהפכה החקלאית הביאה לפיצוץ אוכלוסין. אם בתחילת המהפכה החקלאית הסתובבו על הכדור לא יותר מעשרה מיליון בני אדם, עד לאמצע המאה השמונה-עשרה המספר הזה גדל לבייליון. יישובי הקבע הראשונים, שדמו לכפרים קטנים, תפחו אף הם ונהיו למרכזים גדולים של מסחר ומשילות – לידתה של העיר. בערים גרנו בסמיכות ובצפיפות גדולה, דבר שהוביל לאינטראקציה חברתית מורכבת יותר, חילופי רעיונות מהירים, פיתוח נוסף של מקצועות חופשיים, התמקצעות, כלומר, שחרור כוח אדם מעבודת האדמה, וכמובן, לכמויות אדירות של רפש, ביוב, צואה וזוהמה. המהפכה התעשייתית שחררה אפילו עוד ידיים מהשדה והעבירה אותם למכרות ולמפעלים. כך החל גל נדידה ענק מהכפר לעיר, גל שאנחנו עדיין בעיצומו כיום. לונדון ומיד אחריה פריס גדלו ליותר ממיליון תושבים. הצחנה בעיר הייתה ידועה לשמצה.

הזבל התגלגל ברחובות והביא מחלות, מגפות ומוות. עלה הצורך במציאת פתרון מסודר וכולל לבעיה. אירונית, הראשון לגייס מס-תושבים ולקדם מערכת מוניציפלית לפינוי זבל היה בנג'מין פרנקלין, ששם לב שהבעיה גולשת מתחומי העיר ומזהמת גם את מקורות המים והטבע סביב. כדי לשפר את פני פילדלפיה וכדי לשמור על הטבע, יסד פרנקלין מערך של פינוי אשפה עירוני. הזבל נאסף במריצות למקומות מרכזיים ומשם פונה במרכבות למדמנות בפאתי הכרך. כך, לראשונה בהיסטוריה האנושית, אנשים מצאו את כל פרנסתם מפינוי זבל של אחרים.

AD 2013: אין יותר חקלאים

הקומביין Lexion 770 של חברת Claas הגרמנית, שוקל בערך כמו שלוש מאות פועלים ממוצעים. אורך המאסף הקדמי שלו 12 מטר, והוא מייצר 120 ליטר גרעין מופרד בשנייה. הקומביין קוצר, דש ומנפה את התבואה. שלוש במחיר אחד. התוצאה המתקבלת היא דגן נקי שמוכן לשינוע לשלב ב' המתרחש במפעל: הפרדת הגרעין מהקליפה, טחינה, הוספת מלבינים, סוכני חמצון וכולי. קשה בכלל להתחיל ולהעריך כמה זמן באופן יחסי היה לוקח לחקלאי אחד מתחילת העידן הניאוליטי לתת את כמות העבודה שה-Lexion 770 עושה בכמה דקות, כי הוא היה צריך לבצע כל אחת משלוש הפעולות בנפרד ובאופן ידני. השטח שקומביין ענק אחד חולש עליו ביום, היה יכול להכיל כמה ממלכות ניאוליטיות קטנות.

במדינות המפותחות כ-5-2 אחוז מהאוכלוסייה מועסקים ישירות בחקלאות, אך אותם המעטים מפיקים כמויות חסרות תקדים של יכול. בארה"ב, לדוגמה, יש כל כך הרבה אוכל עד שהאוכלוסייה דשנה מאי פעם, ועדיין 40 אחוז מהאוכל נזרק. אותו אוכל שנזרק הוא המרכיב העיקרי (כ-70 אחוז) מהפסולת המוניציפאלית. בגלגול השני שלו, אותו האוכל הופך למטרד – מקור לגז החממה מטאן, לזיהום מי תהום ולבעיה תברואתית. בינתיים, אותם יחידי סגולה שנותרו חקלאים, הפכו למדויקים ומקצועיים מאוד: חקלאי דגן לדוגמה, כזה שחולם בלילה על

ה-Lexion 770, מתמחה בזן יחיד של זרע אותו הוא קונה מאותו תאגיד כימיקלי המוכר לו גם את חומרי ההדברה והדישון. הוא אינו מזבל את האדמה, אלא יש לו מערכת ממוחשבת שמדשנת את השדה הענק בהתאם לנתוני יכול אזוריים, שמזינים לו מערכת החיישנים צמודי ה-G.P.S המותקנים על הקומביין. אותו הדשן הוא למעשה תשלובת הכימיקלים חנקן, פוספט ואשלגן (N-P-K). בשנים האחרונות מתברר כי השימוש הנרחב בדישון כימיקלי לאורך שנים מביא לא רק להרעלת מי תהום ומקורות מים מתוקים, אלא גם מרעיל את האדמה עצמה. בפעם הראשונה מאז תום עידן הקרח הקודם, שטח הקרקע הפורייה בעולם הולך ומצטמצם. האדמה זועקת שנחזיר לה את הזבל היקר שנקצר ונגזל ממנה, אבל אנחנו עסוקים מדי בתזמור מערכת ההדמנה האין-סופית, ואיננו שומעים את הבכי.

ג. בלי התולעים שלי אני כלום

זבל במובן של דשן הוא בבסיס קיומנו. החיים על פני כדור הארץ החלו במים ורק כעבור שלוש וחצי ביליון שנה העזו לפלוש לכיוון הקרקע. החלוצים הראשונים היו אצות וצמחי מים שנאחזו בגדה. מהר מאוד הכדור התהדר בציפוי ירוק שיצר את קליפת החמצן שבזכותה כולנו נושמים יום-יום, דקה-דקה. הרבה קרדיט ניתן לעצים, אבל לא מרבים לפאר את הפועל השחור שמאחורי הקלעים ומתחת לאדמה. במקביל להתפתחות של הצמחייה התפתחו גם מיני חיים שניזונו מפירוק הרקבובית האורגנית – עלים, ענפים ושורשים מתים – והפיכתה להומוס; מקור חנקני עשיר שבלעדיו לא הייתה מתאפשרת צמיחת צורת חיים מפוארת כמו עץ. היכולת של חרקים, פטריות, חזזיות ומיקרו-אורגניזמים אחרים לייצר אדמה פורייה הייתה תנאי מקדים להתפתחות כל החיים מעל לפני המים. לכן, עבורי ההתעסקות בקומפוסט וגידול התולעים האדומות שלי הוא אקט רוחני של התחברות למקורות. במקום לחנוק את הזבל שלי בשקית ניילון, להשליך אותו אל צפרדע ירוקה ולהשאיר את הבעיה לטיפולו של אלי וחברת התברואה העירונית, אני בוחר לחבק אותו, להשאיר אותו קרוב.

מכל הרמשים הנהדרים העמלים לטובתנו במלאכת טיוב הקרקע, תולעי האיסיניאה פיטידה מתבלטים מעל כולם. שמנה אנדרוגנית ובעלת חמש לבבות זו, מסתגלת במהירות לאזורי אקלים ותנאי מחיה שונים ואוכלת את משקלה בזבל כל יום. צואתה – גלילים שחורים וזעירים – מכונה בפי גננים "אדמת זהב" ונמכרת ביוקר במשתלות. תולעי הפלא לוקחים חלק בימים אלה ממש בניסויים פורצי דרך לשיקום קרקעות שנפגעו כתוצאה מעיבוד אינטנסיבי ושימוש מוגזם בדשנים וריסוסים. התוצאות הראשונות מבטיחות. אני התחלתי לגדל תולעים לפני כחמש שנים בקופסת עץ בגודל של מטר על מטר. הן גדלות בתוך מצע של נסורת עץ מלא, אוכלות את כל שאריות המזון שלי, ופעם בשלושה שבועות אני מפנה מחוות התולעים שלי אדמת זהב חדשה ומפנק בה את אדניות הפרחים והתבלין שלי ושל חבריי.

כבוד לזבל הוא למעשה המשך ישיר של כבוד לאדמה. קהלת אמר "הכל הולך אל-מקום אחד - הכל היה מן-העפר והכל שב אל-העפר." או במילים אחרות: אנחנו זבל. העובדה הפשוטה היא שאין דבר יותר חשוב מפוריות האדמה שמחייה אותנו ומקיימת את העולם. בעודנו נאבקים אחד בשני בשם רעיונות, כסף, אהבה קנאה וכוח, האדמה מפרנסת את זירת המחלוקת עצמה. אבל משום מה, אל האדמה אנחנו מתאכזרים ביותר.

במשך עשרות אלפי השנים האחרונות, מאז תחילת המהפכה הניאוליטית, הלכנו והגברנו את תפוקת האדמה עד למצב האבסורדי שבו בצד אחד של הכדור ככל שאתה יותר עני, אתה יותר שמן וסיבת המוות הנפוצה ביותר היא סתימת עורקים כתוצאה מאכילת יתר, ובצד השני של הכדור, מתים 25 אלף איש ביום מרעב. נוכח המחשבה המטרידה הזו, והתובנה שאין לי שום דבר לעשות בעניין, הקימפוסט הופך אצלי לאקט סמלי; מרד פרטי, קטן וזניח, במערכת כולה. חכים ביי, משורר אנרכיסט וסופיסט, טבע את המושג T.A.Z – אזור אוטונומיה זמנית. הוא האמין שהדרך לשבור סדרים חברתיים ישנים ומקובעים היא להתמקד בהווה ביצירת קהילה או אזור שליטה מצומצם, שיתקיימו כבועה בתוך אותו הסדר שהם חותרים תחתיו. רק במסגרת בועה כזו, ניתן יהיה

להחיל סדר אוטונומי חדש. ערמת הקומפוסט שלי בחדר המדרגות היא ה-T.A.Z שלי. הדרך שלי להינתק מהמערכת התעשייתית הרומסת את הטבע. בבועה שאני חולק עם תולעי הקומפוסט שלי, אני חוזר להיות עבד של האדמה ולא אדונה, והיא מחזקת אותי להילחם גם בחזיתות אחרות. כשאני מסתכל בתולעים שלי, הרבה פעמים עולה בי המחשבה שיום אחד צאצאיהן תאכלנה אותי. מחשבה זו מעודדת אותי ומפיחה בי מידה מסוימת של אומץ. ביקשתי מאשתי שכשאמות, תקבור אותי בערמת קומפוסט. היא כמובן מסרבת עקרונית, אז אני עדיין מנסה למכור לה את הרעיון שלי לסטארט-אפ: בית קברות ירוק. נשמע טרנדי, לא? אז גם אם לא תרוצו להיקבר בקומפוסט, ולא תאמצו קהילת תולעי האסיניאה פיטידה, אסתפק בכך שבפעם הבאה שקוראים לכם זבל, תענו בפשטות: תודה.

כדורסל / אורן ברזילי

מאמן כדורסל עומד מול הצופים, לוח בידו, הוא לובש גופייה מעט קטנה שחושפת בטן ומנסה להסתיר את זה בצורה לא מוצלחת. מאמן: אוקיי, חברים, תתאספו. אז ככה, לקחתי פסק זמן עכשיו לא בשביל לומר לכם שעוברים מאישית לאזורית, או כדי שתנוחו. יש לנו דקה ואנחנו מרחק סל אחד מלהשיג את כל מה שאי פעם רצינו. לקחתי פסק זמן כדי שתיקחו שנייה אוויר, תשתו רגע מים ותעריכו את גודל ההישג שלכם, שתראו לאן הגענו ומה עוד יש לנו להשיג. ויותר מכל: אני רוצה שתתרכזו במה שעוד נשאר לנו לעשות כדי להשיג את זה. אני אומר להסביר לכם פה על טקטיקה, או על חילופי שמירות, מצ' אפ זון, פיק אנד רול, חילופים אוטומטיים בהגנה ונקודות מפתח שכדאי לנו להתרכז בהן, אני יודע שאני אמור לעשות את זה, אבל יש כמה דרכים לנצח משחק כדורסל. אחת מהן היא כל הטקטיקה-שמקטיקה הזו ויש את הדרך השנייה. חברים, אתם לא הולכים לשחק עכשיו כדורסל. כשהשופט ישרוק אתם לא הולכים לכדרר, למסור ולקלוע, אתם נוצרתם מזן אחר והקבוצה שלנו תעשה את זה בסגנון אחר לגמרי. כדורסל ברגעים כאלו זה לנמושות. אתם לא עומדים לשחק כדורסל אלא ל-הת-א-בד על המגרש, זה ברור? ! (פאוזה) זה ברור? ! אתם טייסי קמיקזה והמגרש זה המטוס שלכם, אתם סמוראים והכדור הוא החרב שלכם, אתם נינג'ות והגופייה היא ה... בגדים השחורים. ה... בגדים השחורים שהנינג'ות לובשות, שמסתווים איתם. זה. כן. (מתאושש) אני לא רוצה לראות כדורסל, אלא מלחמה! אתם שומעים? אתם עומדים בסוף המגרש וכל הגפיים שלכם מחוברים לגוף, אתם חבורת נמושות! רימות! נמטודות! הפרקט הזה ייצבע בדם היום, דם ואיברים שפוכים וקרביים ונוזלי קיבה ו... דם כבר אמרתי? דם! אתם... (מפסיק, משהו מסיח את דעתו, מדבר מחוץ לבמה) מה? אין מצב שעברה דקה! (חושב) אז אני לוקח עוד טיים-אאוט, לא סיימתי פה. (חוזר לשחקנים) איפה הייתי? נכון, דם. יש לנו (מסתכל) שש-עשרה שניות ושלוש עשיריות למלא את כל האולם הזה בדם. עכשיו... הדם מרוכז בעיקר באזור הלב, אתם איתי? על

ידי פגיעה ישירה של חפץ חד בלב ניתן לאבד כמות דם גדולה מספיק בשביל ניצחון. דרכים נוספות הן חתך באבי העורקים, או בעורק הרחב לאורך הירך (מדגים). שימו לב שחיתוך של הוורידים לאורך יגרום לריסוק שלהם ולמוות מהיר יותר מאשר חיתוך לרוחב, אוקיי? כמו שעבדנו באימונים! עכשיו, נגיד ואתם עולים למגרש כמו סמוראים אז אין פה בעיה, משום שאתם מחויבים בקוד הכבוד להתאבד כדי לשמור על הכבוד שלכם, והרי כל דבר חוץ מניצחון היום יהיה פגיעה בכבוד, אז! שימו לב! במידה ואנחנו מפספסים את הזריקה ואין סגירה לריבאונד התקפה אנחנו מבצעים חקירי, או "ספוקו" כמו שאומרים ביפן. הדבר נעשה על ידי חיתוך המעיים בצורה טקסית על מנת לשפוך אותם ולכבד את האבות הקדמונים שלנו, ובשביל זה אנחנו נלחמים! בשבילם ובשביל האוהדים, אז ככה: (מדגים על הלוח הקטן שבידו) החיתוך מתבצע בצורה הזו (מסמן מרובע על הלוח) כששחקני הכנף יבצעו את זה מול היציע של האורחים במטרה לבלבל אותם, שיחשבו שאנחנו הולכים על זריקה משלוש ואז במקום זריקה, אני רוצה חיתוך מהיר ונקי של המעי, עדיף כמה שיותר קרוב לבאזר, כדי למנוע מהם עוד התקפה, אוקיי? זה במקרה ואתם עולים למגרש כמו סמוראים. אם אתם עולים כמו נינג'ות הרי ברור שקוד הבושידו לא חל עליכם ולכן אתם יכולים לוותר על כל הטקסיות ועל פואמת המוות שלכם ומתחת לאף של השופטים לנסות לגנוב התאבדות זריזה עם דקירת הצוואר במחט ארוכה, אוקיי? שימו לב לא לקבל עבירת תוקף. אני חושב שהיה זה משה דיין או אולי רלף קליין שכתב את ההייקו: "אפרסק יבשיל, דם עם שחר ושלשה, מוות על פרקט". וזה אומר את כל מה... (מופרע מהצד שוב, לחוץ) אז אני לוקח עוד פסק זמן, אוקיי? עוד לא סיימתי פה! (מקשיב) אבל היה לי יותר מאחד! (מקשיב) פסק זמן של עשרים שניות יש לי? מצוין, אני אקח גם אותנו. (חוזר לשחקנים) עכשיו, בואו נמהר כי אין לנו הרבה זמן. אני יודע שחלק מהשחקנים הזרים נוצריים והם מאמינים שהם ילכו לגיהנום אחרי המוות כי הם התאבדו. בגלל זה אני רוצה שקודם כל הצברים, ליאור! שחר! ברק! אתם לא מקשיבים! אני רוצה שאתם תקריבו את חבריכם על מזבח באזור קשת השלוש, אוקיי?

הם ישתחררו לחסימה כדי לבוא לשם בלי שומר ואתם צריכים
לשסוף להם את הגרון, שימו לב לא לאבד ריכוז, השומרים שלהם
מחכים לטעות ואם תשספו לשומרים את הגרון בטעות הלכה כל
העונה שלנו לפח, אוקיי? (מסתכל החוצה מסמן "רק רגע" מתחיל
לדבר לשחקנים "מסביבו", כי הם קמים למגרש) היי! שימו לב!
חכו שנייה! ברגע שזה מבוצע אתם מתאבדים מיד, שלא תהיה להם
התקפה, בסדר? (צורח רחוק) ג'רום!! ג'רום!! בוא הנה! יו, קלוז
פור ריבאונד אוקיי? קלוז פור ריבאונד אנד דן האמר טו הד, אוקיי?
לייק ווי ספוק! אנד האסל! אול דה טיים האסל! מל-ח-מה!

שוטר ומצבה / אורן ברזילי

איש נכנס לתחנת משטרה, גורר אחריו מצבה ענקית שעליה כתוב בגדול "זונה". שוטר יושב מולו וכותב מסמך דקה ארוכה, מדי פעם מרים עיניו אל האיש, שמאותת לו ונראה סובל, ואז חוזר השוטר לכתוב. לבסוף מכחכח האיש בגרונו.

איש: אהמ..

השוטר קם, ממלא כוס מים, שם אותה לידו וחוזר לכתוב, האיש תוהה אם לקחת את המים ולאחר מספר התלבטויות שולח יד, בדיוק כשהשוטר לוקח את הכוס ושותה ממנה.

איש: סליחה.

שוטר: זה בסדר.

איש: אתה יכול לעזור לי אולי?

שוטר: זה תלוי במה.

האיש מסמן עם המצבה הענקית לעבר השוטר, בתקווה שיבין את הרמז.

שוטר: כן?

איש: זה של אשתי.

שוטר: של אשתך? אוקיי, אז מה הבעיה ולמה אתה מופיע פה ולא

אשתך?

איש: היא..

שוטר: נפטרה, נכון? אני מצטער לשמוע.

איש: תודה.

שוטר: אין בעיה.

איש: כלומר, זו המצבה שלה, אבל...

שוטר: איפה היא?

איש: סליחה?

שוטר: היא נפטרה?

איש: כן, אבל...

שוטר: אז זו המצבה שלה?

איש: ובכן... מבחינה טכנית...

שוטר: זה שלה?

איש : כן.
 שוטר : אוקיי. (חוזר לכתוב).
 איש : אני... לא... אה... אני מבין שטכנית זה שלה.. אבל .. נו... אה מבין אותי, נכון?
 שוטר : כן, אתה גנבת אותה ובאת להחזיר, כן? אזרחות יפה, אתה יכול להשאיר את זה פה.
 איש : רגע ! רגע. אדוני, זו ממש חוצפה, המצבה הזו היא...
 שוטר : אז מה התלונה?
 איש : השחיתו אותה !
 שוטר : את המצבה ?
 איש : כן ! הנה, מישוהו כתב.. זונה. אי אפשר שלא לראות את זה.
 שוטר : ואתה באת עד לפה עם מצבה שלא שייכת לך.
 איש : ובכן, מבחינה טכנית...
 שוטר : לא שייכת מבחינה טכנית, ואתה איתה פה ?
 איש : אני... אתה יודע... פחדתי להשאיר אותה שם.
 שוטר : את מי ?
 איש : את ה... מצבה.
 שוטר : הבנתי. (פאזזה) אדוני מכיר את הקשר בין מסמן למסומן ?
 איש : אה... אני לא רואה איך זה...
 שוטר : אדוני נדבק לסמלים. אדוני סנטימנטלי.
 איש : איך אתה מעז ! לקרוא לי סנטימנטלי, זו אשתי שאנחנו מדברים עליה פה ! תראה קצת כבוד.
 שוטר : אני מצטער, אבל אתה מתעצבן על האיש הלא נכון. אני לא זה שמופיע פה עם מצבה של מישוהו אחר...
 איש : של אשתי !
 שוטר : שאינו בין החיים, ודורש מאיש בתפקיד לעשות משהו למישוהו שפגע בסמל למישוהו שלא מודע לפגיעה הזו ולא מודע אפילו לכך שיש לו מצבה...
 איש : אני מודע לפגיעה הזו !
 שוטר : אדוני אגואיסט.
 איש : אני ? אגואיסט ? אני ? סליחה רבה אדוני השוטר, אני לא מוכן לקבל את זה, מישוהו השחית את הקבר של אשתי ואני דורש

שאתה...

שוטר: שאני מה? אתפוס את מי שעשה את זה? אנקה את המצבה?

אדוני הרגע עקר מצבה מבית הקברות ובא איתה לפה!

איש: זה לא יעבור לך בשלום, חתיכת חוצפן! המצבה הזו היא כל

מה שנשאר לי מ...

שוטר: המצבה הזו מקומה בבית הקברות.

איש: המצבה הזו נשארת פה.

שוטר: אדוני? (פאוזה) אדוני?

איש: מה?!

שוטר: והיכן אשתך?

4 כלות / אורן ברזילי

שתי נשים יושבות מול שולחן בבית קפה (כלה א' וכלה ב'). לבושות דומה ועל ראש כל אחת הינומה. משוחחות ביניהן ללא קול. לאחר מספר שניות תבוא מישהי לבושה דומה להן שגם היא לובשת הינומה (כלה ג') מלווה בחברה חסרת ביטחון שלבושה פשוט, אך שונה מהאחרות וללא הינומה (מאורסת). בזמן שכל כלה תדבר, האחרות יהמהמו מנגינות של שירי חתונה נצחיים (רינג מיי בל, סאלם עליכום, הרקדן האוטומטי, כוכבי מרום וכו') כלה ג': בנות! הנה היא, האחת והיחידה. מלכת המסיבה, מרכז תשומת הלב, הכלה הכי יפה לשנה הקרובה. מאורסת: נעים להכיר.

כלה א': אז בעצם באת לברר עם המומחות? (כולן צוחקות)
כלה ב': אנחנו ממש צוחקות מותק, ממש צוחקות. ממש צוחקות מותק. צוחקות. ממש. בסך הכול שלוש נשואות זקנות ובלות. באמת. אין לך מה לפחד. אז באת לקבל כמה עצות?
מאורסת: אה... כן, האמת היא שאני לא בדיוק...
כלה א': (קוטעת אותה) אז בחתונה ש-ליי היו הרבה מאוד דברים מיוחדים שאת יכולה לקחת מהם השראה. כשהאורחים הגיעו, חיכו להם מעטפות מד-הי-מות של האולם, ממש בטוב טעם. היו מלא הפתעות. היה לנו מעגל מתופפים, דוכנים קטנים עם מיני טורטיות לפני האוכל, שיתפנקו, מה אכפת לנו? הכול היה בעמידה והיו שירי חתונה, את יודעת, כדי להכניס לאווירה. "רבות הדרכים", "באהבתנו", כאלה. את החופה אני בקושי זוכרת מרוב התרגשות! היו לנו זיקוקים בחמישה צבעים ומארבעה סוגים שונים, אחר כך עשינו אני ויואב (זה בעלי, תראי תמונה שלנו מהחתונה!) סבב בין השולחנות ואני חייבת לומר שלמרות מה שאומרים על כלות - דאגתי לאכול מהכול. ממש בלסתי, כמעט התפזר לי הזר מרוב אוכל, (צועקת) אבל הוא לא!! התפזר, ברור?! (נרגעת) כן. (מחייכת שוב) איפה היינו? בארוחה דאגנו שתהיה פוקאצ'ה על כל שולחן. שיתפנקו, מה יש? וכל האוכל היה בדוכנים. אתם יודעים, ביתי: קציצות כבש על מקל קינמון, קצב שפורס אנטריקוט, סלמון

שלם שיהיה, פנקייקים אישיים על מלא מילויים. אה, ובורקס פטריות לצמחונים. את רושמת? מעולה. אחר כך החברים של יואב מהצבא עשו לו איזה שיר, לא בדיוק זוכרת מה זה היה. נזכרתי. "האהבה שלי היא לא האהבה שלו", מקסימים כאלה. חבריה נורא מצחיקים. או, והמסיבה הייתה מד-הי-מה! חילקנו מלא מזרקים עם אלכוהול והיו לנו חישוקים זוהרים וטבעות כאלו עם קיפוד זוהר, מכירה? אני אומרת לך, אנשים בחתונות חוזרים להיות ילדים. ואז הוצאנו את הקינוחים החלביים, אחרי שכל המבוגרים הלכו. אה, והיה גם דוכן של מיני נקניקיות עם כרוב כבוש גמדי ושקיות קטנות של רטבים, כדי שאנשים יספיגו את האלכוהול. תתחילי להתאמן כבר עכשיו על לימבו עם שמלת כלה. את רושמת?

מאורסת: אני... כן... בטח, זה חשוב, תודה. אז היה מ-ע-גל, מ-תו-פ...

כלה ב' (קוטעת אותה) ולא דיברנו על עוד מלא דברים. סתם דוגמה, כן? בחתונה ש-ליייייי דאגנו שהכול יהיה בצבעי פסטל, זה נותן אלגנטיות כזו, את מבינה? כי זה היה בקיץ וכולם הסריחו נורא. אז פיזרנו קצת ריחות ובועות סבון בכניסה וילדים עם עלים שהלכו אחריי בחופה. חמודים, שכחתי של מי הם. את יכולה, וזו רק הצעה, כן? להביא משהו יותר טבעי. נגיד, וזו סתם דוגמה, הפרחת יונים, או בר אקטיבי בצבעי ירוק, שייתן אווירה של רוגע. בכלל, בחתונה שלי היה חשוב מאוד לא לתת אווירה רשמית, וזה בגלל שהתחתנו בחוות רונית ואת יודעת מה אומרים על אנשים שמתחתנים שם. בכל מקרה, הבאנו 30 ברווזים ושמנו ליד האגם, שיסתובבו בין הסוסים ויתנו הרגשה של טבע, של פחות רשמיות, את מבינה? נתנו דגש מאוד טבעוני בהתחלה, לפני החופה כולם ניגבו חומוס ואכלו מיני-פלאפל! היית צריכה לראות. ברור שאחר כך פיצנו אותם עם בורי על האש, שיהיה. ועם סינטה, בשביל החברים של בעלי ועם מיני-פרגיות קטנות. אני מקווה שהברווזים מסביב לא התבאסו! (צוחקת ממש רם ולא במקום) הייתה לנו גם מנה מדהימה של גלילות כבש ממולאות ברוסטביף ממולא בטונה ממולאת בחזה עוף, עם כוסברה בפנים ממולאת באורז עם בשר.

ובצד שמנו בורקס פטריות, שגם הצמחונים ייהנו. ברור שהיה גם צלם והכול, כי בכל זאת, צריך מזכרת שתהיה להורים, אבל (וזה רק הצעה, כן?) הוא לא המרכז. אפשר להסתפק רק בווידיאו. וסטילס. וגם תמונות מצחיקות שלך ושל המיועד, כדי שיהיה לחברים על מה לצחוק, הרי זה בשבילם. חוצמזה, חשוב שתהיי קלילה. נגיד אצלי בחתונה שפכו יין אדום על השמלה שלי, כי דאגנו שיהיה יין אדום ויין לבן על השולחנות, שיהיה איזון, הרמוניה. אתם חושבים שהתעצבנתי? מה פתאום! הכי חשוב שתיהני, זו רק השמלה. רק השמלה!! (צורחת, מסתכלת סביבה, נרגעת, מחייכת מחדש) ובמסיבה עצמה היו כמה רעיונות חמודים. היה חברה שהבאנו ועשו קפוארה והיו סיגרים לכולם, כי את יודעת איך זה החברים של בעלי. והיו מיני-המבורגרים חמודים, עם מיני חסות, בצלצלי שאלוטס ועגבניות שרי, בתוך לחמניות קטנטנות, שיהיה במה להספיג את האלכוהול ולנהגים הגשנו אספרסואים קטנים, חמודים. כדאי מאוד שתתחילי להתאמן על קפוארה עם שמלת כלה. מה דעתך?

מאורסת: אה... בטח... מאוד... אז ברווזים זה נחמד, אני רושמת בר-וו-..

כלה ג': ברווזים. טוב, נראה שיש לך הכול, הרי בחתונה שלי היית ולא צריך לחזור, נכון?
מאורסת: ברור, יש לי מלא רעיונות.

כלה ג': אם כי אף פעם אין מספיק. (פאזזה) רעיונות טובים, אני מתכוונת. את רושמת? בגדול היית שם אז אני לא אחפור, חילקנו מלא כאלה שנושפים בהם ועושים רוח וצפצוף ואז מתיישרים? את מכירה? נו.. (מדגימה תנועה) כאלה? שנשפו בזמן שהלכנו לחופה? זוכרים את השיר? משהו של הבלק אייד פיז, זה היה להיט בזמנו. בכל מקרה, אין מה להוסיף. אולי חוץ משיפודי המעורב. ושיפודי הפרגית ושיפודי הכבד והלבבות והטחולים המופרדים, שזה כמו שיפודי מעורב, רק לא מעורב, למי שלא אוהב מעורב. היו שם גם שיפודים רק עם בצל, ובורקס פטריות, שגם הצמחונים יתפנקו. והאלכוהול לפי צבעים. ודוכן צילום לאורחים, זוכרת את הדוכן צילום לאורחים? חה. בגדול, תקפידי לשעשע את האורחים

שלך כמה שיותר. אצלנו זה היה קשה כי את יודעת, חתונה בקיבוץ. אבל לפחות היה זול, (לשאר הכלות) זה היה בברכה, וכולם אכלו מסביב ואת החופה החזיקו כמה חבר'ה שלא הכרתי וגבע אמר לי שזה בסדר, כי ככה זה פה. נו טוב, זה נחמד שנותנים הזדמנות לכולם. ואז היה מערכון כזה שבו הבני-קבוצה שלו הקריאו את כל הדברים המביכים שקרו לו. כמה צחקתי בלב, יא אללה, בכלל לא הכרתי חצי מהרשימה! והרב היה חצי גוי בכלל, ככה זה בקיבוץ, והחברים שלו הזכירו איזה אחת שהוא היה שוכב איתה כל הצבא ואז היה ריקוד של החברים והחברות שלו, לא הכרתי את השיר. והיא גם הייתה שם. כלומר, ההיא שהוא היה שוכב איתה. אבל זה בסדר כי זה קיבוץ, אתם יודעים איך זה, הוא חייב להזמין אותה. איזו אווירה. ואז עברנו לריקודים ואיך שאלה יודעים לרקוד! לפחות המוזיקה הייתה טובה. "קרנבל בנחל", "הגיפסי קינגס" מחרוזת "כוכבי מרום", ממש ארץ ישראל. חבל רק שהברמנים לא קיבלו טיפ כי אף אחד לא בא עם ארנק. תרשמי "לכתוב בהזמנה לאורחים להביא ארנק", מצוין. וחילקנו מגבות חינם לכולם, כי כולם קפצו לברכה וגם זרקו אותי, עם השמלה! אבל זה בסדר, ממש נהניתי. והיה מאוד מיוחד בברכה, היו מתנפחים, ודוכן של מיני טוסטים, עם גבינה צהובה ורוטב, או רוטב ובולגרית, או בולגרית וגבינה, למי שלא אוהב רוטב, הכול כדי שיהיה במה להספיג את האלכוהול. או! וגם היה צלם שעשה לכולם תמונות והוציא מגנטים שלהם בברכה. ומישהו רשם לנו במעטפה:

"גבעוני, תחייב אותי 250 ₪ בתקציב האישי" במקום צ'ק! אבל אתן יודעות מה? אני אפילו לא בטוחה שהוא עשה את זה!!!

(מרימה קול, מעיפה עם היד כוס מהשולחן, שתיקה. מחייכת) את רושמת?

מאורסת: אה... כן?

(פאזזה)

כלה א': אז מה את מתכננת? כבר חשבת על משהו?

מאורסת: כן... כן, אבל אני לא בטוחה שזה בדיוק באותו סגנון.

כלה ב': נו, אל תצטנעי.

כלה ג': זה בטוח מיוחד.

כלה א': זה מיני שיפורים ?

כלה ב': מיני סביח ?

כלה ג': מיני דים סאם ?

כלה א': מיני מוקפץ ?

כלה ב': מיני אספרסו ?

כלה ג': מיני טאפאס ?

מאורסת: אה.. לא בדיוק. חשבתי אתן יודעות, לעשות משהו יותר ... פשוט... צנוע ! (מהנהנות) אז חשבנו להתחתן ברבנות ואז ללכת ולעשות אירוע רק למשפחות הקרובות. ב... (מביטות בתדהמה) פארק... או משהו. כי אנחנו כבר הרבה זמן ביחד וזה לא...באמת... משנה...

(פאזזה ממושכת מאוד, לאחר מכן הן צוחקות)

כלה א': אה ! את מתכוונת לחתונת קונספט !

כלה ב': קונספט !

כלה ג': קונספט !

כלה א': (בקשיחות, נותנת מהלומה לשולחן) את לא יותר טובה מאיתנו.

גיטה / אסף וטאשסקי

"היום גיטה באה."

פקחתי את העיניים. התעוררתי עוד לפני שהיא נכנסה לי לחדר. משהו בי צפה את זה. כאילו המוחות שלנו הגיעו להבנה, והאחד מאותת לשני. השעה הייתה מוקדמת מדי. שלחתי את סבתא לסלון, וגלגלתי לעצמי ג'וינט כדי לטרפד מעט את שיתוף הפעולה העיקש בין שני המוחות.

סבתא ישבה ליד השולחן, האוכל מונח לפניה. "למה את לא אוכלת?" שאלתי בקול חלש ועיניים כמעט עצומות. "אני וגיטה נלך למסעדה יותר מאוחר. זה לא יהיה יפה אם אני..." סבתא הניעה את ידיה וכיווצה את שפתייה. אני מניח שהייתי אמור להבין את כוונתה.

"מתי גיטה אמורה להגיע?" שאלתי.

"היום."

הנהנתי. "ומי זאת גיטה?"

"מה זאת אומרת? גיטה!"

"לחזור על השם שלה לא מקדם אותנו לשום מקום."

סבתא החליפה מספר הבעות פנים. כמו שמציירים בקצה המחברת ומגלגלים את הדפים. "אתה מוכן לדבר ברור?" שאלה לבסוף. "אוקיי. מי זאת גיטה?"

"חברה שלי," אמרה בביטחון שכמעט גרם לי לפקפק בצלילות שלי. היא מצליחה לעשות לי את זה לפעמים. "היא הייתה חברה שלי עוד שם."

"עלתה איתכם לארץ? תאכלי, תאכלי." סבתא שכחה שהיא שומרת רעב לכבוד גיטה, והחלה לאכול ולדבר.

"כשהיינו ילדות, היינו כמה חברות. אחת הייתה שמנה."

"גיטה?"

"לא! השנייה!"

"אוקיי. תסיימי לאכול."

סבתא צייתה ואכלה כמו ילדה טובה. לא הייתי צריך ללכת לעבודה באותו יום, ולא הייתה לי כל מחויבות. שקלתי לחזור לישון. "היא

עזרה לי מאוד, " הפריעה לי סבתא לחלום בהקיץ.
"גיטה?" וידאתי.

"נו, אלא מי?"

"גיטה!" אמרתי בקול רם. "גיטה." סבתא אישרה.
"אני עוד מעט הולכת לפגוש אותה," הכריזה.

"אמרת שהיא תגיע לפה."

"היא לא תדע איך למצוא את הבית."

"היא תסתדר."

"תביא לי מפתח, אני אחכה לה," הציעה.

"תחכי לה פה."

"היא תלך לאיבוד."

"ככה בטוח תיפגשו." גיחכתי לעצמי. סבתא התעלמה וסיימה
לאכול. נראה היה שסיפורה של גיטה מאחורי. נכנסתי לחדר. לאור
השמש המסנוורת של יום השבתון, נגלה חדר הפוך ומבורדק.
בין התחתונים, הכוסות והניירות שהיו על השולחן, בלטה לה
מושיעתי, חתיכת חשיש קטנטנה. הכנתי ממנה מטעמים, ושלחתי
הודעת SMS כדי לדאוג לה לדור המשך. "גיטה," סיננתי לעצמי
ונרדמתי.

מעט לפני ששקעה השמש, רטט מבחיל העיר אותי. זה היה החבר
שחזר אליי ובישר

שלחתיכונת החשיש הקטנה הולכת להגיע אחות גדולה יותר
בקרב.

"בדרך כלל ההזמנות האלה מתעכבות," הבהיר. "אתה, יש לך
מזל."

לבשתי תערוכת של בגדים שמצאתי על הרצפה. כשפתחתי את דלת
החדר ניצבה מולי סבתא. היא דרשה את המפתח.

"חשוך בחוץ," ניסיתי.

"תן מפתח, נו."

"למה?" היא החזירה לי פרצוף חמור והושיטה את ידה. "למה?"
חזרתי על השאלה.

"היא כבר צריכה להיות פה."

"בואי נעשה כזה דבר. אני יורד עכשיו למטה, אני צריך לפגוש

חבר. בזמן הזה, אני אחכה לגיטה, וכשתבוא אני אלווה אותה לפה."

"היא לא תכיר אותך," חששה.

"יהיה בסדר, אני חייב ללכת." פניתי ללכת וסבתא תפסה בחולצתי. הסתכלתי עליה ועל חולצתי הלכודה בידה. ניסיתי להעלות הבעת פנים כזו שתבהיר לה שזה לא מתקבל על הדעת. היא לא שחררה את אחיזתה. "אה נזכרתי," אמרתי ותוך כדי שחררתי את אחיזתה. "התקשרו. בטלפון. היא לא תבוא היום. מחר."

"אל תשחק איתי משחקים."

"נו, דיבר איתי הנכד שלה. בטלפון," הדגשתי שוב. "הוא אמר שהיה לה יום ארוך ושהיא לא מרגישה טוב."

"לגיטה אין נכדים."

"אז הבן שלה."

"אין לה ילדים."

"אז המטפל נו, מה זה חשוב? את יכולה להפסיק לחכות לה. היא תבוא כשתרגיש יותר טוב."

"כשתרגיש יותר טוב?" חזרה על דברי בשאלה.

"כן. לא נורא. היא מאוד רוצה לפגוש אותך." עקפתי אותה והלכתי לסלון. ניגשתי למחבוא בו נמצא המפתח ושלפתי אותו. כשהסתובבתי, נגלתה מולי סבתא. היא עמדה כל כך קרוב שיכולתי להריח את השילוב בין הרוק שלה, לדבק השיניים התותבות.

"תביא מפתח," דרשה.

"די עם המפתח. אני לא נותן לך כלום. גיטה לא תבוא, אז חלאס."

"תעשה מה שאומרים לך."

חייכתי. "סבתא... היא נתנה לי מכה ביד שהחזיקה את המפתח, שנפל לרצפה. הרמתי אותו. "השתגעתי?" גערתי בה.

"תן לי לפגוש אותה."

"מה את ילדה? היא לא פה! היא לא תבוא!"

"אני מבקשת ממך, תהיה בנאדם." העפעפיים שלה החלו להאדים ועיניה האפורות נצצו. סבתא התחילה לבכות.

"היא תבוא בפעם אחרת," מלמלתי.

"אני לא יכולה שהיא תסתובב לבד. היא הצילה אותי. היא החברה

היחידה שלי. היא עמדה עם כל הילדות ולא נתנה להם. הנחתי את ידי על כתפה. "אני יורד עכשיו למטה. אני אביא אותה." סבתא לא ענתה. "אני אביא אותה, טוב?" התרחקתי ממנה ויצאתי במהירות מהדלת. היא התקדמה בצעדים בוודים וקטנים לעברי, אך הבינה שלא תוכל להשיג אותי ונעמדה במקומה. ירדתי במדרגות ויצאתי לפינה האפלה והנידחת ביותר של חצר הבניין. החבר חיכה לי שם. צחקנו מעט וזייפנו התעניינות. לאחר כמה דקות ההחלפה בוצעה והוא הסתלק מהמקום. קפצתי למכולת כדי לקנות חטיפים ושתייה. מחוץ למכולת עמדה אישה זקנה. היא בהתה במודעה דהויה ברוסית. "גיטה?" שאלתי אותה. היא הסתובבה אליי והביטה בי בתמיהה. הריח שלה היה נורא. "גיטה?" חזרתי על השאלה כמה פעמים תוך כדי שאני מצביע עליה. מאחת המכוניות, הגיח הר אדם. הוא פנה אליי ברוסית מאיימת, וכשאמרתי לו שאני לא דובר רוסית, הוא דרש ממני להפסיק להטריד את סבתא שלו. שאלתי אותו אם קוראים לה גיטה, והוא הפיל לי את השקית עם החטיפים והשתייה. "לך הביתה," פקד עליי. ניסיתי להרגיעו באמצעות סימון עם הידיים, כמו מאמן כדורסל שמסמן לשחקנים שלו שיאטו את המשחק. הוא וסבתא שלו החליפו כמה מילים, סיננו כמה לעברי ונבלעו באוטר. בדרך חזרה מהמכולת, עברתי דרך הגינה הציבורית. ישבו שם המון סבתות. זה היה נראה כמו מאות. עברתי ביניהן. הן רטנו. שלפו מטפחת וקינחו את האף. הן דיברו בשפות שספק אם מישהו דובר אותן היום. שאלתי אם הן מכירות את גיטה. אחת צעקה עליי שאיני מבקר אותה מספיק. אחרת אמרה שלא אתפוס אותה בחיים, וברחה אט-אט כל עוד נפשה בה. לבסוף, סבתא אחת הפנתה אותי לספסל מבודד בפינת הגן. ישבה שם קשישה כפופה, עם מטפחת על הראש. היא מלמלה בשקט. נדמה לי שקלטתי כמה מילים בעברית. התקרבת. "גיטה?"

"מי שואל?"
 "סבתא שלי מחכה לך."
 היא הסתכלה עליי וכיווצה את עיניה. "מחכה לי?" תמהה.
 "כן. את גיטה?" וידאתי.
 "אני גיטה. כן," אישרה.
 "עלית ממולדובה?"
 היא פערה את עיניה וקמטי מצחה הסתבכו זה בזה. "מי אתה?"
 "הייתה לך חברה אחת שמנה נכון?"
 "כן, כן," גיטה הזדקפה ונראתה צעירה בעשר שנים ממה שנראתה
 לפני חצי דקה. "מניה. היא פה?"
 "לא, לא היא," השבתי. "אסתר. את זוכרת את אסתר?"
 "אסתר?" היא הלכה והצטמקה. "מניה!" אמרה כאילו מתקנת
 אותי. "מה יש לך שם?" הצביעה על השקית עם החטיפים
 והשתייה. "משהו ממניה?"
 "לא..."
 "איפה מניה?" תבעה לדעת.
 "לא מניה – אסתר," ניסיתי להבהיר. גיטה נטלה את מקל ההליכה
 שלה וקמה מהספסל. הזקנה ההיא שהפנתה אותי אליה שאלה
 אותה משהו באחת מאותן שפות. גיטה צעקה לה משהו והזכירה
 את השם מניה. בדו-שיח שהתנהל ביניהן בשתי הדקות שלאחר
 מכן, עלה השם מניה כמה פעמים.
 "אתה הנכד של מניה?" שאלה הזקנה המפנה.
 "לא מניה! אסתר!" חזרתי שוב. הסבתות מהגן התקבצו סביבי.
 "היא כל הזמן מדברת על מניה," אמרה אחת מהן.
 "מניה, מניה, מניה," אמרה אחרת.
 "זה הנכד של מניה?" שאלה אחת את השנייה.
 קמתי מהספסל. "לא מניה! אסתר! אסתר! אס-תר!" הזקנות
 השתתקו.
 "מאמא'לה," ענתה הזקנה המפנה. "אנחנו יושבות פה שנים. לגיטה
 היו בלה, רוזה, צילה, רות. זה לא נגמר. אם היא אומרת מניה. אז
 מניה." ביקשתי סליחה ונפרדתי מהסבתות.
 חזרתי הביתה. סבתא ישבה בכורסה. בהתה. ניגשתי אליה. נעמדתי

מספיק קרוב כדי שתבחין בי. "מה יש?" שאלה.
"מי זאת מניה?" שאלתי. היא כיווצה את עיניה. "מניה, חזרתי.
כיווץ העיניים נמשך. "מניה!"
"מי זאת מניה?" שאלה.
"החברה השמנה. שלך ושל גיטה. גיטה. פגשתי את גיטה."
"מה אתה רוצה ממני?" אמרה ופערה את עיניה. הסתכלתי עליה
והיא עליי. עמדנו כך כמה רגעים.
"אני הולך לחדר לכמה דקות," הכרזתי. "אחר כך ארוחת ערב."
היא משכה בכתפיה וחזרה לבהות.

צמא לשיחה / אסף וטאשסקי

על ספסל צדדי בכיכר המרכזית, ישב הכנר כשראשו קבור בין ידיו. רוחות הבוקר הדוקרות וצווחות השחפים העידו על כך שהכיכר עמדה להתעורר. כשחש בקרני השמש חופרות בעור ידיו היבש, קם ופרק את מרכולתו. הכינור הישן היה מוכן לפעולה, ולמרגלות רגליו הונח השלט – "רעב ללחם, צמא לשיחה". לפני שפצח בעוד יום עבודה, הרכיב עליו את הפגיון. הרגל הוא הרגל. קהל לא מועט עבר על פני הכנר לאורך השנים ומולו עמדה תחרות עיקשת. לא רחוק ממנו ניגן חלילן, וכמאתיים מטרים ממנו חצוצרן. מלבד נגינתו של הכנר, שבלטה מעל שאר הנגנים, עורר גם השלט סוג של עניין לציבור. עם זאת, הסקרנות לא זיכתה אותו ביותר מכמה מטבעות.

באותו יום צווחת השחפים הייתה צורמת ביותר. זוג בורגני נעמד בקרבת הכנר ודן במשמעות השלט. "הוא מנסה למשוך תשומת לב וכך לקבל יותר כסף", סינן הבעל. "אולי זה שם המופע? יש קבצנים שלוקחים את העניין ברצינות, תהתה האשה.

"מי שרציני לא גומר ברחוב." פסק הבעל.
"אז בוא ונשאל."

"לא, לא נראה לי שזה רעיון טוב." השיב הבעל והביט בידיו המטונפות של הכנר. אך הגברת לא הקשיבה. "סלח לי, מה העניין עם השלט?" פנתה לכנר. "אתה באמת רעב ללחם? בעלי אומר שזה לצורכי פרסום. לי זה נראה עמוק יותר." הכנר הפסיק לנגן ונעץ מבטו בגברת. ככל שעברו השניות האישה החלה לזוז במקומה ולהתנשף. "נו", דחקה בו. "אתה מתכוון לענות?"

"נראה לי שהוא משוגע", אמר הבעל בשקט. לפתע, שלף הכנר את הפגיון. הגברת קפאה במקומה והבעל אחז בה בחזקה, אך דאג להישאר מאחוריה. "הוא חמוש!" זעקה הגברת ומיד התקבצו מספר אנשים סביבם. הכנר בהה במבט סתום בהמולה ושלף תפוז. בעזרת הפגיון קילף

את הקליפה ואכל את הפרי. בני הזוג ניסו להתעשת והתאמצו להעמיד חיוך ראוי. לאחר שמלמלו כמה משפטים על כך שהמשוגעים מציפים את הכיכר, ושראוי שהמשטרה תתחיל לטפל בנושא, נעלמו מהמקום. הכנר לא הפסיק לנגן. השמש התייאשה מלנסות להביך, ועזבה יחד עם עוברי האורח, הנגנים וכל אלה שהכיכר נקראה בדרכם מסיבה זו או אחרת.

הנגינה הדהדה בחלל הריק והשקט שקידם את פניה, הופרע בידי חריקת גלגליה של עגלה עצומה. דוחף העגלה החנה אותה בסמוך לכנר והצניח את גופו על ספסל קרוב. במטלית מטונפת ששלף מכיסו, מחה מעט את הזיעה השחורה מפניו. בעל העגלה שחרר אנחה. "עייפות, עייפות," פלט מבלי לקבל יחס. "שמע, אני לא מומחה. אבל זה בסדר גמור," חווה דעה מקצועית על הנגינה. הכנר לא הפסיק לנגן. "זה שלך?" הצביע על השלט. "מה כתוב שם?" הכנר התעלם. "אה, עזוב, מילים זה לפראיריים גם ככה אה?" האיש צחק צחוק רם ומתגלגל. הצחוק היה כה חזק, עד שהכנר פסק מנגינתו ונפנה לכיוון גורם ההפרעה. "אני עובד פה, 500 מטר מכאן. זה החנות שלי," טפח על העגלה. "ביום זה הופך לדוכן

תכשיטים." הוא רכן אל הכנר ודיבר בקול שקט יותר. "תכשיטים מזויפים." שוב הרעים בצחוק שואג. "אתה בטח חושב שאני רמאי, אה? מה אני אגיד לך חבר, אם מישו מגיע לדוכנים פה בכיכר וחושב שהוא ימצא טבעת מיהלום אמיתי, אז הוא טיפש בן טיפש." לאחר כמה שניות של שקט, הכנר לא חזר לנגן ובעל העגלה שאף עידוד מכך. "חוזן מזה, הלקוחות יודעים בדיוק מה הם קונים חבר." המשיך. "אתה יודע מי מגיע אלי? כל אלה חסרי המזל ששכחו את יום הנישואין או יום ההולדת של האישה, או סתם המצפון שלהם מציק. ומה הדרך המהירה ביותר ללבה של אישה? זהב, חבר. שרשרת פנינים. טבעת יהלום.

אתה בטח שואל, 'אז למה הוא נשאר אחרי שעות החשיכה?' אז אני אענה לך, חבר. המצפון תמיד מאחר, אם הוא מגיע בכלל. מבין? בשעות האלה, איפה ימצאו מתנה יפה מספיק? או לפחות שנראית

כזאת? אצלי חבר, אצלי.”
הסוחר שלף מטפחת מזוהמת וקינח בעזרתה את אפו. “אין לך מה להגיד על זה, חבר, אה?”
הכנר בהה כבעל העגלה מבלי להוציא הגה. “אתה שתקן, אה? אם היית אישה בטח היו הרבה גברים שקופצים עליך. טוב, בינתיים אני הולך להשתין, נגן משהו שיעשה לי השראה.” הוא תפס את בטנו ושג את צחוקו הרם ביותר.
הסוחר מצא לעצמו איזו סמטה צדדית וביצע את זממו בקיר האומלל. באותו רגע קם הכנר וצעד במהירות לכיוון אותה סמטה. כשהגיע, בעל העגלה עוד המשיך בעיסוקו. הכנר שלף את הפגיון ועוד לפני שאותו רוכל אומלל הבחין שאינו לבד בסמטה, שיסף את גרונו. הכנר ניגב מעט מהדם בחולצתו של הסוחר והחל לחתוך את לשונו.
הלילה הביא אתו קור עז, אך הכנר לא שם לכך לב. הוא הביט בלשון ארוכות ואז תחבה אל תוך פיו. בעיניים עצומות עמד כך דקות ארוכות, כמו מנסה לומר דבר מה.
“אה. אה. אה.”
הלשון צנחה מפיו לכיוון הרצפה, כשזרם דם מלווה אותה בדרכה. הוא שחרר זעקה ולאחר שאזל לו הקול, אסף את חפציו ויצא לחפש בית חדש.

יש משחק / אסף וטאשסקי

סבתא חושבת שהיא עושה לי את המוות בזמן האחרון. היא לא מפסיקה להשוות אותי לנאצים. אני כל הזמן אומר לה, שאם כבר היא אמורה להשוות אותי לחיילי הצבא האדום, מאחר שהם גרמו לה יותר סבל. "קחי את התרופות."

"לא רוצה!"

"די עם המשחקים."

"אתה אל תדבר אליי כאילו אני ילדה, אתה שומע?"

"את שומעת?"

"מה?" מילאתי את הכוס במים והנחתי את התרופות לידה. היא לקחה כדור אחד, בלעה אותו והניחה את הכוס הרחק ממנה. לאחר מכן נטלה את הספר ושקעה בו.

"את צריכה לקחת את כל הכדורים."

"סבתא, נו זריז, יש משחק היום." סבתא לא ענתה.

"סבתא!" המשיכה לקרוא בספר, כאילו כלום.

לקחתי את הספר. היא נתנה בי מבט זועם.

"אני יכולה להתלונן רק שתדע לך," איימה. "בשום מקום בעולם

לא מתנהגים ככה לאישה זקנה. אתה יותר גרוע..."

"...מהנאצים, מהנאצים כן," השלמתי אותה. קירבתי אליה את

הכוס שוב והצבעתי על התרופות. "קחי." היא הסתכלה עליי

ממושכות ואז לקחה את שלושת הכדורים הנותרים.

דפיקות נמרצות קטעו את השגרה. כשהגעתי מרחק נגיעה מהידי, נזכרתי שהדלת נעולה. המפתח? שוכן באחד ממחבואי הרבים.

לסבתא יש נטייה לצאת מהבית בשעות לא שעות; לעבודה שאין

לה במפעל שממוקם אי שם בערבות קזחסטן ונסגר לפני 40 שנה.

מסיבה זו, אני והיא משחקים בעל כורחנו בסבתא והבלשים. "מי

זה?" שאלתי את הדלת.

"אהוד. הטלפון שלך סגור." אם ידחקו אותי לפינה אפשר להכניס

את אהוד תחת ההגדרה חבר.

"שנייה, אני מביא את המפתח."

"אל תייבש אותי." שתיתי נקטר תפוזים, בהיתי בסבתא כמה דקות

ואז ניגשתי לדלת.
 "לא מוצא אותו, בישרתי לאהוד.
 "איך לא?"
 "פשוט לא."
 "מה יהיה כשתצטרך לצאת?" הקשה.
 "מה אתה צריך?" הסבלנות אזלה.
 "איזה מין דיבור זה?"
 "זה מה יש. דבר אלי."
 "שכנים שלך עוברים פה." דרך העינית ראיתי את אהוד מסתכל
 לצדדים ומגרד את הפדחת.
 "אתה רוצה שאני אריץ עוד חיפוש?"
 "לא משנה," התייאש והחליט לדבר איתי כמו בווידוי בכנסייה.
 "אנחנו הולכים כמה חבר'ה מהלימודים לג'ינוס בר לראות את
 המשחק. אם בא לך תקפוץ."
 "אולי."
 "תעשה מה שאתה רוצה. שונית תהיה שם." תחושת נעימות צורבת
 עברה לי בחזה. האמת, שהסאונד בטלוויזיה שלי לא משהו.
 "אתה עוד שם?" שאל אהוד.
 "לא, אני מאחוריק," הסתכלתי בעינית לראות אם הוא מסתובב כדי
 לבדוק. הוא הסתובב. ואז הלך.
 "עם מי דיברת שם?" שאלה אותי סבתא כשניגשתי לאסוף את
 הכלים שהצטברו סביבה.
 "עם חבר."
 "למה לא פתחת לו את הדלת?"
 "כי הוא דומה לתחת."
 "אתה מתבייש בי?"
 "לא."
 "זה מאוד לא יפה."
 "נכון."
 "אתה צריך להתבייש."
 "אז כן, או לא להתבייש?"
 "אני לא יודעת מה עשיתי לך, שאתה ככה מתעולל בי. אתה שומע"

מה שאני אומרת לך ? אה... אלונני ! אל תתעלם ! " בשלב זה סבתא
 ניסתה לקום מהכורסה, אך ויתרה לאחר כמה ניסיונות כושלים.
 "מה ? מה את רוצה ?" נופפתי בידי לעברה.
 "אני יכולה ללכת להתלונן. אני אטלפן למשטרה."
 "תעשי מה שאת רוצה."
 "אתה כולא אותי כמו בגטו."
 "לא היית בגטו."
 "זה לא מגיע לי. אני כלואה פה. כולם דואגים לי ולא יודעים מה
 קרה לי..."
 "טוב די !" המניפולציות שלה עלו לי על העצבים.
 "לא אכלתי כבר שבוע," אמרה בדיוק כשפיניתי את שאריות התפוח
 שאכלה. לאחר רגעים ארוכים של יבבות, החלטתי לא לחנוק אותה
 עם כרית והלכתי לחדר במקום.
 הטלפון שלי צלצל. הבחורה שהייתה על הקו הזדהתה כאפרת
 מהאינטרנט. היא רוצה שאני אשדרג את האינטרנט. אוסיף עשרה
 שקלים ואקבל יותר בפחות. הייתה לנו שיחה ארוכה ונעימה.
 ביקשתי ממנה לפני יומיים שתחזור אליי ואני אתן תשובה סופית.
 היא חייכה כל השיחה. הרגשתי את זה. היא צחקה מכל מה
 שאמרתי, וזה עשה לי טוב. פתאום הרגשתי רוח נעימה מלטפת את
 החלק העליון של הגב. הריח של החדר נהיה נעים יותר. היא סיפרה
 שהיא רוצה לטוס לאוסטרליה וארה"ב, ואחר-כך ללמוד וטרינריה
 באיטליה. "ממש גלשנו," צחקקה. "המנהלים שלי יהרגו אותי".
 ניסיתי למשוך את השיחה. ידעתי שברגע שאתן את האוקיי הסופי,
 היא כבר לא תהיה כזו חלומית. הצחוק המפלט שלה ייעלם. אך
 היא ידעה את העבודה והחלה בזירוז ההליכים. "אני אחשוב על
 זה ואחזור אליך. פשוט יש משחק עוד מעט." ניסיתי לסחוט שיחה
 נוספת.
 "טוב, אם תרצה, תתקשר ותבקש את אפרת," אמרה במונוטוניות.
 כל החן נעלם. נדמה כאילו מישהי אחרת ענתה במקומה.
 "לאיפה ?" שאלה סבתא כשראתה אותי מסובב את המפתח
 במנעול.
 "החוצה."

"חכה, אני גם רוצה לצאת."

"טוב." נעלתי את הדלת מאחוריי והתרחקתי במהירות כדי לא לשמוע את מה שלא יהיה.

שונית כמעט ולא השתנתה. רזה, עדינה, לבנה כמו שלג. כשצחקת, השפילה את מבטה ולקחה את שיערה אחורה. היא שמרה את אותו חיוך אצילי. במשך השנים, אספה סביבה גדוד של ידידים המחכים למוצא פיה. הלבוש שלה בוגר יותר מאשר בתקופת התיכון. היא לבשה כפפות משי אדומות, מגפיים שהתמזגו בצורה מושלמת עם הג'ינס וכובע צמר פשוט. "וואי. זוכרים איך אלון היה מחכה את זלמן המנהל? זוכרים את זה? וואי אתה חייב לעשות את זה?" פנתה לעדת מעריציה. "תעשה לנו את זלמן אלון." הצטרף אהוד להפצרות.

כחכחתי בגרוני וביצעתי את החיקוי שלא עשיתי מאז ערב סיום הלימודים. הם צחקו. המשחק התחיל ושונית איבדה מעט מהפוקוס. לא שלי. היא סיפרה לי על עצמה. כמו אז, היה לי ברור שאין לי סיכוי איתה, ואני נשאבתי בכל זאת. היא נגעה ביד, הביטה בי, צחקה מההתחכמויות שלי. במחצית אהוד גנב את תשומת לבו, ואני התפנית ליהיט באנשים היושבים במקום. רובם חיילים משוחררים. צעירים יותר מאתנו. בכלל, רוב האנשים בפאב היו צעירים מאתנו בכמה שנים. הם התעקשו לשמוח בכל רגע. כשבשולחן ליד התחילו לשיר "היום יומולדת", כולם הצטרפו במחאות כפיים. זה היה סימן בשבילי להוריד צ'ייסר של ערק ולהסתלק מהמקום. לא אמרתי שלום לאף אחד. גם לא לשונית. היחיד שניגשתי אליו היה אהוד, אבל גם זה היה על מנת להפקיד בידיו את החלק שלי בחשבון.

כשהגעתי הביתה המתינו לי שוטר ושוטרת. סבתא מימשה את האיום. השוטרת ישבה על ספה בסלון, והשוטר ניגש אליי עם פנקס. "אלון?" שאל אותי השוטר.

"כן."

"סבתא התקשרה אלינו."

"אמרה לכם שאני יותר גרוע מהנאצים?"

"אמרה שאתה כולא אותה," אמרה השוטרת שקמה מהספה

והתקדמה לכיווני. סבתא, שקודם עמדה ליד השוטר ונשענה על
 ההליכון, התיישרה על כיסא בפינת האוכל.
 "סבתא שלי לא בדיוק צלולה."
 "אמרה גם שאתה מרעיב אותה," אמר השוטר והרים את המבט
 מהפנקס.
 "בואו תעיפו מבט בפח, תראו את האוכל הלעוס שלה," הצעתי.
 "בן כמה אתה?"
 "עשרים ושבע."
 "יש לה ילדים? איפה ההורים שלך?"
 "מה זה חשוב? זו תלונת שווא."
 "חמודי," אמרה השוטרת תוך כדי שפערה את עיניה וגבותיה
 הקצוצות. "אנחנו קיבלנו קריאה וזו העבודה שלנו – לשאול
 שאלות. אף אחד לא מאשים, אבל אנחנו מבררים מה קורה."
 "טוב, תשאלו."
 "איפה היית?"
 "בג'נוס בר, עם חברים."
 "ראית את המשחק?"
 "כן."
 "כמה נגמר?"
 "הלכתי במחצית."
 "סבתא גרה פה?"
 "כן."
 "אז אתה גר איתה."
 "כן."
 "למה נפוח לה במצח?" שאלה השוטרת.
 "היא נופלת מדי פעם. כשהיא לא הולכת עם ההליכון."
 "נפלה ישר על המצח?" שאל השוטר. לא היה לי מה להגיד. "היא
 אוכלת?" עבר לשאלה הבאה.
 "בוקר, צהריים וערב," השבתי. "תשע בבוקר, אחת בצהריים
 ושמונה בערב."
 "היא נראית קצת רזה."
 "היא אוכלת מעט."

"יש לך תשובה לכל שאלה אה?"
 "תראו משהו, פניתי לשוטרים. סבתא." קראתי לסבתא והצבעתי עליה כדי שיראו. "היא שקועה. היא תצא מהתרדמת עוד מעט ותספר לכם על מפעל השטיחים." התקרבותי אליה ורכנתי מעליה. היא הפנתה מבטה אליי. "תן לי לצאת." הסתכלה ישר לתוך עיניי. התרחקתי. הופתעתי מעט. היא קמה בקלילות והתקרבה אליי. "אני רוצה לצאת מפה!" השוטרים לא זזו, ואני לא הייתי בטוח אם לנסות לדכא את המרד בעדינות דיפלומטית או בסנקציות הקבועות. "הוא שונא אותי! אני רוצה הביתה!" קראה לכיוון השוטרים. היא התקרבה אליהם. "הוא לא מרשה לי להתקלח ולאכול. אני מתביישת שגידלתי כזה דבר. אם הייתי יודעת שככה יהיה הייתי נשארת שם." היא התחילה לבכות ולמלמל שהיא לא רוצה להיות איפה שלא סובלים אותה. אני שתקתי. השוטרים התייעצו ביניהם. ניגשתי לסלון וחזרתי עם התרופות שלה.
 "אתם רואים?" הראיתי להם את ארבע האריזות. "יש לה כל-כך הרבה כדורים לכל-כך הרבה מחלות."
 השוטרת ניגשה לסבתא שחזרה לשבת על הכיסא. "הוא הרביץ לך פעם?" הצביעה עליי. סבתא הסתכלה עליי, אחר-כך על השוטרת ושוב עליי. "הוא פגע בך?" שאלה השוטרת בקול איטי ורם יותר. סבתא חזרה להפגנת המסכנות ולמלמולים.
 "את לא מתביישת?" התפרצתי. התקרבותי אליה. הרגשתי איך הפנים שלי מתחממות. שכחתי לגמרי משני השוטרים. היא הסתכלה על השוטרים. "הוא כמו הנאצים!" פלטה.
 "עוד פעם עם הנאצים. באיזה גטו היית?" שאלתי אותה.
 "באיזה?" היא סטרה לי. תפסתי אותה בזרועותיה.
 השוטר עזב את הפנקס והסתער. הוא הפריד אותי מסבתא וזרק אותי לרצפה. כשקמתי הוא כבר התכונן לסיבוב שני. הדפתי אותו בפעם הראשונה. בפעם השנייה תפסו אותי שניהם וריתקו אותי לקיר. ויתרתי על כל ניסיון התנגדות נוסף. משהו טוב לא יכול לצאת מזה.
 "נראה לי שאיבדת קצת שליטה," אמרה השוטרת. זה היה נשמע כאילו היא מחייכת, אבל המבט שלה היה קר.

עברו כמה רגעים ונשמע רעש חבטה.

"היי!" פלט השוטר.

"תעזוב אותו," פקדה עליו סבתא לאחר שחבטה בו עם ההליכון.

"גברתי!" צעקה השוטרת. "זו תקיפת שוטר!"

"תעזבו אותו," אמרה סבתא. "מה שהוא לא עשה, הוא רק ילד. את העונש שלו הוא יקבל בבית." סבתא בקושי עמדה וניסתה להיאחז בקצוות השולחן. השוטר נעמד ממולה. נראה כאילו תכנן לתפוס אותה אם תחליט לקפוץ עליו. לקחתי את הכיסא, הנחתי אותו מאחוריה והיא ישבה.

השוטרים בהו אחד בשנייה, ציפו שהשפתיים ממול יאמרו משהו. "תפסתם אותנו ברגע משבר ביחסים," התחלתי לחייך ושחררתי את כל האוויר שהיה לי בריאות. התיישבתי ליד סבתא והעברתי את ידי על פניי. שניהם הסתכלו עלינו. אלוהים יודע מה רץ להם בראש. הם חזרו להביט אחד בשנייה. היא סימנה לו עם הראש, והם החלו להתקפל.

"תעשה טובה לשניכם ותמצאו פתרון. אבא שלי בבית-אבות," אמרה השוטרת לפני שיצאו.

"הם לא יוכלו להתמודד איתה," עניתי.

השוטרים יצאו. סבתא אמרה שבינתיים היא לא רוצה לאכול, ואני הלכתי לחדר. הוצאתי את הנייד ועברתי על רשימת השמות. עצרתי על הכיתוב שונית שהופיע על הצג ובהיתי בו למשך דקות ארוכות. לבסוף חייגתי מספר. ענה לי גבר. "שלום, קוראים לי אלון. אני דיברתי איתכם לפני כמה ימים."

"מה שלומך אלון?" התעניין הנציג. "ראית איזה משחק?"

"החלטתי שאני מעוניין."

הוא מלמל בחוסר הבנה. "בשדרוג. מעוניין בשדרוג." הבהרתי. "או מצוין," הכריז. "עשית את אחת ההחלטות הטובות שלך בשעה האחרונה." הוא צחק כמו שרק אידיוט עם לשון יותר מדי ארוכה מסוגל. ביקשתי לדבר עם אפרת.

"אפרת?" שאל כאילו לא שמע. הוא נשמע פתאום כילד מפוחד.

"אני התחלתי את כל התהליך איתה," הסברתי. "אני רוצה גם לסיים אותו איתה."

“אפרת לא נמצאת, אבל תוכל לסגור איתי ואני כבר-” ניתקתי את השיחה. בהיתי למשך כמה זמן בלא כלום. לאחר מכן ניגשתי למטבח לבדוק אם סבתא רעבה.

צדוק / יוחאי מי-טל

צדוק, הלבדור החום של מר באמירו, אשר שימש אותו ככלב נחייה, היה למעשה רק רבע לברדור כשם שמר באמירו עצמו היה רק חלקית עיוור. למעשה, היה זה צדוק שהלך ואיבד את ראייתו בעוד חרדלית מתפשטת בעדשות עיניו. כשהרמזור התחלף לאדום, הוא נעצר באמצע מעבר החצייה ומר באמירו הזקן גידף אותו תחת השפה "סע כבר, יא נעל, יא סמרטוט בלוי." לאחר השתהות מסוימת, צדוק נענה לדרישת בעליו, ומשצלחו יחד את כל שמונת הנתיבים של דרך נמיר, התיישבו שני הזקנים על ספסל בגדה המערבית של הרחוב. מר באמירו קיווה שרגליו העקומות יסחבו אותו לפחות עד הספסלים השקטים בגינה שמאחורי מגדלי אקירוב, אך לאות תפסה אותו והוא החליט לחנות במקום ללילה. מגניב מבטים לצדדים, הסיר מר באמירו את משקפי העיוורים השחורים, חיטט בתיק הבד המרופט והוציא כרית ספוג מתפוררת ושמיכת טלאים פרחונית. צדוק המתין בסבלנות לסיום הצעת הספסל לשינה, וכשמר באמירו עלה למשכבו, הוזמן ב"הופ-עלה" ותפס את מקומו שרוע לרגלי בעליו. זה שנתיים, מאז מצא אותו מר באמירו מאחורי מכולת הזבל, היו ישנים כך בסמיכות – מאחדים את חום גופם. באותו הלילה, החזיר מר באמירו את נשמתו לבורא. עד שהפציע השחר, עלתה הצינה מרגליו, חדרה ללבו של צדוק ומילאה אותו צער.

צדוק בהה בעוברים ובשבים חולפים על פני המת באותה האדישות שבה חלפו על פניו בחייו. בשעות הבוקר העמוסות, צדוק לא ציפה שאיש יעצור. להפתעתו, ילדה שמנמנה שגררה אחריה תיק על גלגלים, נעמדה וליטפה את ראשו. "איך קוראים לה?" מאחר שלא קיבלה תשובה, בצעה בנדיבות מהלחמנייה שבידה, התנצלה שעליה למהר ללימודים והמשיכה בדרכה. בשעות הקרובות הלכה תנועת הולכי הרגל ושככה. המטבעות הבודדים שנערמו בכובעו של מר באמירו, שהיה שמוט תחת הספסל, הושלכו בחופזה מתוך ידיים ממהרות ועיניים תזזיתיות שלא הבחינו במבט האבוד שנתלה בהם. במעלה הבוקר, הצל שסיפק הדקל נאסף לכיוון הגזע

והשמש קפחה. לאחר כמה שעות העלה האספלט השחור אדי חום חזרה כנגדה. צדוק חשב לעבור לצל, אבל פחד לנטוש את עמדתו. מבולבל מהסיטואציה, נשאר שכוב לרגלי גופת בעליו – הרוח המזרחית מכה באפו ההולך ומתייבש. לקראת הצהריים, התעורר צדוק לקולות צורמים. מעליו, פיליפינית צעירה דוחקה בו במקל – "לעשות מקום. סליחה. לעשות מקום. פה זה ספסל." מאחוריה הציצו זוג עיניים אפורות ודהויות ספונות בתוך שק עור מקומט שנתמך בהליכון אלומיניום משוכלל. העיניים האפורות חייכו, אך עיניה החומות של הצעירה נסגרו לפתע לחריצים כשריח המוות הסתנן לנחיריה ופגע בתודעתה. היא הפנתה את גבה לספסל תוך שהיא דוחקת בגוש הבשר הרוטט שהשתרך מאחוריה. "קדימה סבתא. פה ספסל לא טוב." העצמות הרועדות הרפו מהבלמים של ההליכון ונגררו בציטנות אחר המטפלת, מבטן השתהה לרגע ונעלם.

כעבור דקות ספורות הגיח אמבולנס בקול תרועה, העלה שני גלגלים על המדרכה והשתיק את הסירנה שניסרה את הרחוב. מתוכו יצאו שניים בתלבושת זהה. אחד גבוה ורזה, שהיה נהג הרכב, ניגש ישירות לגופה תוך שהוא מגשש אחר חפיסת הסיגריות בכיס חולצתו. הוא הסיט את השמיכה האפורה מפניו הכחולות של מר באמירו ומישש את צווארו. "פעם ראשונה?" פנה לנערה חיוורת שיצאה אחריה תוך שהוא מדליק לעצמו סיגריה שהייתה כבר תחובה בפיו. "מה פתאום," שיקרה והשפילה מבטה לכיוון צדוק, שתלה בה את עיניו ולא הרפה. "תוציאי את האלונקה, אני אכין את האדון." צדוק, לראשונה באותו היום, ירד מהספסל, עקב אחר הצעירה לכיוון האמבולנס והתחנן למים. היא חיטטה במגירות והתעסקה באבזמים, הכול כדי להימנע מעיניו המבריקות של הכלב החום שישב לצדה ובכה. ניידת נעצרה מאחוריהם. מתוכה יצא שוטר מנומנם, ניגש ישירות לנהג האמבולנס, החליף עמו טפחות לבביות, לווח ממנו זוג כפפות גומי ומישש בכיסים ובתיק של מר באמירו – מנער את תוכנו על גבי הספסל. הוא פשפש באדישות בין מסרקים, בקבוק פלסטיק מקומט, אולר חלוד וגזירי עיתון מצהיבים עד שנתקל בקבלה מביטוח לאומי. "או. מצאנו אותך,"

חיך השוטר ואמר לגבוה. "תאמין לי, מזל שיש ביטוח לאומי, אחרת חצי מהזמן שלי הייתי מבלה על החרא הזה." לאחר שהחתים כמה טפסים וצילם מספר תמונות מגושמות במצלמה דיגיטלית, טפח בשנית על שכמו של הגבוה לאות סיום והסתלק.

כשכבר היו בדרכם להחתמת תעודת הפטירה, הבחין הגבוה בעיניה הדומעות של המתנדבת הצעירה. בו במקום התקשר לחברו הטוב ד"ר גבעון, ווטרינר מכיכר המדינה, וביקש ממנו כטובה לבדוק את הכלב. היא מיאנה להינחם, "למה לכלב אסור לנסוע באמבולנס?" "אם מישהו ידאג לו," אמר לה. "זה ד"ר גבע. הכלב בטח מלקק עכשיו מזון רטוב ישר מהפחית". אך צדוק לא ראה מזון ולא מים כבר שעות. עד שד"ר גבע הגיע לספסל הוא מצא רק כרית עם ציפה פרחונית, שמיקה אפורה ועליה מפוזרים מיני מסרקים, ועיתונים שהעלו צחנה. רק כמה דקות קודם, קיבל צדוק את הדין ויצא לדרכו מערבה על רחוב פנקס, מקפיד לחצות את מעברי החצייה בירוק. פעמיים כמעט נדרס. פעם באבן-גבירול בידי טוסטוסן שהגיה מהמדרכה ופירסס בתזזיתיות דרומה, חולף סנטימטרים ספורים מראשו השמוט. פעם שנייה בחצייה המסוכנת של רחוב הירקון. מרצדס ואלפא שהתחרו על כבוד ויקר, זינקו שמאלה משדרות נורדאו ושרקו משני צדיו של צדוק שנעמד המום בין הנתיבים. לבסוף צלח את העיר בשלום ולעת שקיעה הגיע למקום אליו גרר אותו לבו. אפו יבש, כפות רגליו צרובות מהאספלט ועורו תשוש מבשרו, התנדנד על החול הרך בדרכו לכיוון המים והתרסק ברדודים כדי להצטנן.

החמסין היה כבד באותו היום, אך רוח מערבית קלה החלה לנשוב בין השמשות והביאה ברכה לתושבי העיר. על החוף עוד נותרו כמה נפשות שניצלו את החום כדי לצרוב את בשרן. עורן המסוך בשמן נצץ בכתום ובוורוד בזמן שהפכו עצמן כשיפורים נוטפי מור, נואשים להיצלות עד שהגחל ידעך. על עור העפעפיים העדין הגנו במטבעות ובפקקים כך שלא יכלו להבחין במחזה המוזר – כלב חום גדול ושמן, שכב על קו המים ונשם בכבדות לתוך החול. גלים עדינים הציפו אותו סביב בקצבם הקבוע, והוא הרים את ראשו לרגע ונשמט בחזרה אל החול עם נסיגת המים. אם מישהו היה

טורח להתקרב, כפי שטרח ילדון חביב ואמיץ ששיחק בהשלכת אבנים וצדפים לעומק, היה מבחין בצלקת ארוכה שנמתחה לאורך האגן ובמעין ידית עשויה חוטי ברזל חלודים שזורים לתוך רתמת כלב נחייה מאולתרת אשר לאורכה נרקם במלאכת יד הכיתוב: "כלב עיוור." הילד האמיץ התכופף לכיוון צדוק וליטף אותו. צדוק התהפך על גבו ומתח את צווארו בהנאה. לאחר כמה דקות שבהן גורדה בטנו כראוי, התיישב צדוק בכבודות, הניח ראשו בחיק חברו החדש ושיחרר יבבה אחת עייפה. אחרי שנתן לו לשתות, הוביל הילד את צדוק בגאווה, ידו מורמת עד לגובה הכתפיים כדי לאחוז ברתמת הנחייה, ובכף רגלו הקטנה, ניער בעדינות את אמו ששכבה להשתזף על הבטן. אימא הסתובבה, הביטה מעלה אל בנה ונאנחה. זו לא הפעם הראשונה שהוא חוזר עם כלב. היא הייתה גאה בלבו הרחב, אבל אי אפשר. הוא יכעס, היא יודעת, אבל אין ברירה. יותר מהכול, צדוק אהב לנסוע. בשנים האחרונות, זה לא הזדמן לו הרבה, מכיוון שמר באמירו היה מעדיף להסתובב רגלי. צדוק היה מביט בקנאה בראשי הכלבים הנתלים מהמכוניות החולפות, לשונותיהם מרפרפות כדגלים ברוח, מתיזים אגלי רוק לכל עבר, אפם שעון לאחור בעוד סימפוניית ריחות הרחוב מרצדת באפם. עכשיו היה תורו. רכון במושב האחורי, ראשו מחוץ לחלון ואוזניו מתבדרות, צדוק צודד את אפו לרוח והעיר שבה בילה את כל שנותיו זרמה לתוכו. הילד, שחיבק אותו כל העת, הצמיד את ראשו לבטנו הרטובה ובכה – מלח על מלח. הוא זקן, הסבירה אמא, הוא צריך בית אבות. אבל במערכת הניווט הלוויינית הזינה את הכתובת – הרצל 159. צער בעלי חיים.

אימא התעקשה וצדוק הצטער. כך או כך הילד נשאר באוטו. צדוק התקדם אל עבר שער הברזל – ריח השתן והצואה שעלו בנחיריו בישרו לו שהגיעה למכלאה. הוא ניצל מכאן בעבר, לאחר שבילה חודשים ארוכים בכלובי המתכת. שלושה שבועות, יום ולילה, שכב צדוק על רצפת הבטון. לעתים נדירות קם לשתות מעט או להטיל את צרכיו בפינה הרחוקה. מדי פעם היו מגיעים מבקרים ומיד הייתה פורצת המולה. כל הכלבייה היתה מתעוררת לחיים – נביחות, יללות, התרפסויות, כולם מנסים למצוא חן בעיני

האדונים. צדוק לא השתתף בהצגה. הוא היה זקן, עייף ומפוכח מדי. אבל לפעמים בכל זאת, בגחל סקרנות אחרון, קם להביט באורחים, שמיהרו בהתרגשות לכלוב של גורי הבוקסר החמודים. תקוותו, שבין המבקרים ימצא הילד האמיץ מהים, לא התממשה. בסוף היום השלישי, נכנס ד"ר גבעון, מתנדב בעמותה, לכלוב של צדוק. הוא היה עייף וקם לקראתו באיטיות. ד"ר גבעון הושיט לו חטיף, אבל צדוק, ששיניו קהו, ליקק את הביסקוויט ופלט אותה לרצפה. "לא נורא, בוא, אנחנו נסדר אותך". הוא הוביל אותו לחדר המרפאה שבמבנה הסמוך, שם ירד ד"ר גבעון לברכיו והרים את צדוק לשולחן הנירוסטה. הוא פתח בפניו קופסת שימורים קטנה והניח אותה בפני צדוק שתחב את אפו לתוכה והתענג על מעדן הבשר עד שהרגיש את הדקירה האחרונה.

דם / יוחאי מי-טל

בהתחלה, כשאמא ואבא סיפרו לי שהם עומדים להביא עוד ילד למשפחה, שמחתי.

כי כשאמא ואבא מתכוננים להביא ילד חדש למשפחה, הם מספרים לך רק את הדברים הטובים. כמה שהוא יהיה מתוק - כמו סוכרייה על מקל. הם אומרים שהוא יהיה פיצפון ויסתכל עלי מלמטה למעלה כל החיים ויעריץ אותי. שאנחנו נהיה חברים הכי טובים, נשחק מלא כדורגל ונאהב אחד את השני מאוד מאוד.

הם לא אמרו לי שייקחו הרבה שנים עד שהוא בכלל ידע לעשות משהו, לא אמרו שהוא יהיה תמיד צמוד לאמא, לא אמרו שהוא בכלל לא ידע לבעוט בכדור וגם לא אמרו שהם יתנו לו את משאית הבימבה הצהובה שלי ושכל מה שהוא יעשה כל היום זה לתפוס עליה תנופה ולהתנגש עם המשאית בברכיים שלי.

אז אתם רואים? לא הייתה לי ברירה. הייתי חייב לדחוף אותו ממני. אבל אף אחד לא סיפר לי שתינוקות קטנים לא יודעים להחזיק, ושם דוחפים אותם, הם נופלים בבת אחת קדימה והפרצוף שלהם פוגע ברצפה ואז הם יכולים לשבור כמה שיניים ולהשאיר שלולית גדולה של דם על הרצפה, אבל לזה עוד נגיע.

בגלל שאני ילד טוב, חיכיתי בסבלנות שאח שלי יתפתח. אמא ואבא היו מאוד מרוצים מההתפתחות שלו. גם כל מי שבא לבקר היה מאוד מרוצה - "תראו את הברנש הקטן, הוא כבר זוחל! איזה מפותח." אבל אחי הקטן אפילו לא הרים את הבטן מהרצפה. הוא עשה תנועות מוזרות כאלה עם הגוף והתקדם בקצב של חצי בלטה לדקה. "לזה אתם קוראים זחילה?" דמיינתי את עצמי צועק ואז מיד יורד להדגים את הזחילה החשאית המיוחדת שרוד נועם, שהיה חייל מיוחד בצבא, לימד אותי בסוד.

כולם באו רק כדי לראות את התינוק הזה, שלא יודע לעשות כלום. שעות היו עומדים מעליו ומסתכלים על איך שהוא לא עושה כלום. אני הייתי מסתכל עליו בעיקר כשהוא היה ישן. הייתי מסתכל עליו ולוחש לו - "מתי תלמד לדבר כבר תינוק."

כבר אז הבטחתי לעצמי שאני לא יהיה כמו כל המבוגרים. אם הוא

יזחל כמו תינוק, אני אגיד לו - "אתה זוחל כמו תינוק" ואם הוא יזרוק את הכדור כמו ילדה, אני אגיד לו - "אתה זורק כמו ילדה." וככה לאט לאט אני יאמן אותו להיות כמו שצריך, כמו שהבטיחו לי.

אבא לקח את שי לבית החולים ואני הלכתי לחדר וחיכיתי שאמא תבוא לכעוס עלי, אבל כשאמא נכנסה לחדר, הפנים שלה לא היו כועסות. היא חיבקה אותי ואמרה שאבא לקח את שי לחדר-מיון. אמרתי לה שאני יודע. היא שאלה אם אני יודע מה זה חדר-מיון? אמרתי לה שאני יודע. השתדלתי לעשות פנים רציניות מאוד. "אל תדאג חמור. הוא יהיה בסדר." אמא חיבקה אותי אליה חזק ובפעם הראשונה דמיינתי את אחי הקטן צורח לאבא באוטו עם פה מלא דם.

כשהוא חזר מהמיון, חיוך ענק השתלט לו על כל הפרצוף ובחיוך הזה היו חסרים שלוש שיניים. אבא הוציא קרחון מהפריזר, חילק אותו לשניים והביא לשי את שני החלקים. הוא רץ אלי, הביא לי חצי קרחון וחיבוק אחד גדול.

אני מודה שהייתי מורשם. לא רק שהוא לא השתנקר, הוא גם חטף את המכה יפה, כמו גיבור. אפילו שאבא אמר שאלה שיני חלב ושיצמחו לו במקומן שניים הרבה יותר טובות, הרגשתי נורא. באותו רגע החלטתי לקחת אותו תחת חסותי. אני אהיה המאמן האישי שלו ואלמד אותו לעשות דברים כמו שצריך. בשנים הראשונות התאמנו במרפסת. הכנתי שער משתי כיסאות, שי היה עומד בקצה הרחוק ואני עמדתי עם הכדור באמצע. הייתי נותן פס לרוחב והוא היה צריך לרוץ מהר ובנגיעה אחת לבעוט את הכדור ישר לתוך השער. ככה היינו עושים שוב ושוב עד שאבא היה צועק עלינו שאנחנו עושים לו חור בראש ומגרש אותנו החוצה לטיל עם הכלבה.

בחוף היינו משחקים בהרפתקאות. אני אחי וויקי, הפודלית המעורבת שלנו, היינו מתגנבים יחד דרך החצרות, ופורצים שבילים וקיצורי דרך חדשים בוואדי. לפעמים, כשהיינו מרגישים אמיצים, היינו מתגנבים לעץ התות שבחצר של הבית הישן ברחוב פרויד 12. בזמן שוויקי היתה שומרת שאף אחד לא בא, אני הייתי מטפס

ומשחרר את התותים מהענפים ואחי היה אוסף - הוא היה מותח את החולצה קדימה ויוצר שק שבתוכו היה מכניס את כל התותים, נזהר שלא למחוץ אותם. יום אחד ירדתי מהעץ ולא ראיתי אותו. הסתובבתי קצת באזור יחד עם וויקי ולחשתי "שי? שי? איפה אתה שי?" כשחזרתי לכיוון העץ הוא התנפל עלי מלמעלה, בכל אחת מהידיים הקטנות שלו חופן של תותים, והוא מעך לי אותם לתוך הפנים והשיער וברח תוך כדי שהוא מתגלגל מצחוק. כשאמא ראתה אותנו כשחזרנו הביתה, היא היתה מאוד לא מרוצה. "תסבירו לי שוב מה קרה?" הסברתי לה בפעם השלישית שוויקי הובילה אותנו בדרך מאוד סבוכה והיינו צריכים לזחול ולטפס וממש בציפורניים הגענו הביתה. אמא הביטה בחבורות שעל גופו של שי שעמד לצדי בראש מושפל והנהן. בלילה, אחרי שאבא סיים להקריא את הסיפור ווידאתי שהוא רחוק מהחדר ואמרתי לאחי שאני מאוד גאה בו, שהוא ממש מתחיל להיות גבר קטן. אחי אמר לי שזה בכלל לא כאב, אבל לפי איך שהוא בכה והתחנן כמה שעות קודם, אני ידעתי שלפחות באותו רגע, המכות שחטף כאבו לו מאוד.

פעם אחרת מצאנו בוואדי עץ אורן תינוק והחלטנו לקחת אותו הביתה ולגדל אותו כדי שיהיו לנו המון צנוברים משלנו. אמרתי לשי שחייבים להוציא אותו מהשורשים, אחרת הוא ימות. התחלנו לחפור סביב הבסיס שלו ולפנות אדמה. אחי נתקל באבן ענקית שקועה בפנים. הוא חפר מסביבה בעקשנות עד שהצליח להוציא את כולה החוצה ובתרועת ניצחון הוא זרק אותה לצד הכי רחוק שיכל. האבן פגעה בול בקן צרעות שהיו ממש עצבניות על זה שהרסנו להן את הבית. ברחנו כמו טיל, אבל הצרעות השיגו אותנו. המאחורה של הראש שלנו היה מלא בעקיצות. בזמן שהוצאנו אחד לשני את העוקצים מהקרקפת אמרתי לשי שזה נחשב בתור אימון ריצה והחלטנו לא לספר על העניין לאמא ואבא, אבל הם גילו כי גם לוויקי היו עקיצות ולא שמנו לב עד שהגענו הביתה והתנפח לה כל התחת ואבא לקח אותה למיון של החיות ואחר כך היינו צריכים כבר לספר להם את הכול.

עם השנים המרפסת נהיית קטנה מדי ועברנו למגרש. אחי עמד

לעלות לכיתה א' וכבר רץ ובעט לא רע. הייתי מציב לו שורה של אבנים בסוף המגרש ואז, ממש כמו במרפסת, הייתי משחרר לו פס, רק שהפעם הוא היה צריך לפגוע בול באבן. יום אחד, חבורה של ילדים התאספה סביב והתחילה לעודד את אחי בזמן שהוא בועט ופוגע, אחת אחרי השנייה, בחמש אבנים ברצף ממרחק חצי מגרש. כשסיים, מחאו לו כפיים והוא הסתכל על הרצפה נבוך ומרוצה. הבנתי שהוא מוכן.

במשחק הראשון שלנו יחד בשכונה, שיחקנו עם ילדים גדולים מכיתות ה'-ו'. הם שיחקו חזק ומהר וממש קרעו אותנו. התוצאה היתה כבר 0-4 כשתומר פרסיקו חטף ממני את הכדור והתחיל לדהור לכיוון השער. הוא עבר את יונתן ואת אדם, ואסי, שעמד בשער, יצא לכיוונו. תומר עשה לו הטעיה לצד ימין, עבר אותו משמאל והיה לבד מול השער כשפתאום אחי הקטן, שנתן ספרינט כל הדרך מההתקפה, הגיח מהצד ונעמד בין הקורות. "זוז, זוז!" צעקתי לו, אבל הוא לא שמע לי. פשוט עמד שם כמו עץ. תומר חייך ואמר "בא תלמד משהו צוצ'יק". הוא הכין לעצמו את הכדור בנגיעה עדינה, תפס תנופה, הרים את הרגל ושחרר בעיטת שפיץ בכל הכוח. הכדור טס במהירות איומה ונכנס לאחי בול בבטן. שי התקפל ונחת על הרצפה. כל הגוף שלו התכדרר כמו אורי כדורי סביב הכדור. רצתי אליו מהר. הייתי בטוח שהוא הולך למות, אבל אחרי כמה שניות חזרה לו הנשימה, הוא הרים את הראש ושלח לתומר חיוך גדול גדול שחסרות בו שלוש שניים.

הרמתי את הכדור ופתחתי התקפת נגד. שי התחנן שאמסור לו. הוא קפץ למעלה ולמטה באגף הימני וצעק "אני פנוי! אני פנוי!" ולמרות שהוא היה הילד הכי קטן במגרש, חשבתי שאחרי שעמד ככה כמו גיבור והציל לנו שער, מגיע לו לפחות פס קטן אחד. אז מסרתי לו. הייתי בטוח שהוא ינסה להתקדם לבד עד שאחד הילדים הגדולים יחטפו לו, בגלל זה הייתי מופתע כשמיד החזיר לי מסירה תוך כדי שהוא רץ קדימה וצועק "חזרה, תעביר לי חזרה!" אחי ואני התקדמנו במגרש - הכדור עבר בזיגזגים מהירים בינינו - נגיעה ורצים קדימה, ממש כמו באימונים. תומר התקדם לכיוון אחי אבל במקום לנסות לדרבל אותו, הוא מסר לי את הכדור ורץ לעבר

השער. תומר שינה כיוון ורץ לכיווני אבל אני כבר שחררתי מסירה בחזרה לשי שעמד עכשיו לבד לבד מול השוער. הוא הקפיץ מעלים את הכדור ואז בנגיחה עדינה דחק את הכדור פנימה עם הראש: 4-1.

מאז אותו היום אני ואחי עשינו לעצמנו שם במגרש. מי שהיה איתנו לא תמיד היה בטוח שהוא ינצח, אבל הוא ידע על בטוח של מי יהיו הגולים הכי יפים. פעם אחת שי הכניס גול במספרת מבעיטת קרן. הוא קפץ כל כך גבוהה כדי להגיע לכדור שכולנו היינו בהלם ושכחנו לנשום. לפני שההלם נגמר הוא התרסק על האספלט ודפק את הראש לאחור. עומר סיטון, שהיה שוער בנערים של הפועל חיפה, עמד נבוך כשהחברים שלו קיפצו מסביב וצחקו עליו - "התינוק הכניס לך גול, התינוק הכניס לך גול." בגלל שהשערים של אחי היו כל כך יפים, הוא תמיד היה חלוץ, אבל פעם אחת, הכרחתי אותו לעמוד בשער. שי שנא להיות שוער והוא מיד התחיל להתבכיין ולהתלונן, אבל אמרתי לו שלא יהיה תינוק. הוא הרים את הכדור בידים, הסתכל לקצה השני של המגרש ובעט אותו ישר לחיבורים. "שוער מתחלף כל גול נכון?" הוא סינן לכיווני בחוצפה וחיך אלי את חיוך הניצחון חסר השיניים שלו.

כל מי שגר אצלנו בשכונה ידע שיום שישי בצהריים זה היום של הגמר השבועי. כמעט כל הילדים באזור היו מגיעים, אבל רק מעטים היו נבחרים לאחת הקבוצות. תומר פרסיקו ועומר סיטון עמדו באמצע ועשו כוחות - פעם זה בוחר שחקן ופעם זה. בדרך כלל, אני ושי היינו מתברגים לאחת הקבוצות ביחד, כי כולם ידעו שאני ואחי צמד קבוע ושנחנו תמיד תמיד משחקים באותו צד. לכן בהתחלה, כשתומר התחיל להשתולל ולצעוק עלינו שכוחות זה כוחות ושהחוקים של הכוחות הם קדושים, לקחתי את היד של שי ואמרתי לו "בא, אנחנו עפים מכאן." תומר צעק אחרינו שאנחנו סתם זוג של תינוקות ושי נעצר ונתן בי מבט. הסתובבנו וחזרנו לכיוון המגרש.

הקבוצות היו די כוחות. אני הייתי עם עומר אז היינו סגורים על שוער מעולה, אבל היו אצלנו גם עוד כמה טובים. אחי, היה בקבוצה המתחרה יחד עם תומר.

מיד הודעתי שאני לוקח את שי. גם כי פחדתי שילד אחר יכסה אותו אבל יותר כי לא סמכתי על עף אחד אחר. למגן, אחי הוא החלוץ הכי מעצבן שיש - הוא לא מפסיק לרוץ. לפעמים סתם הוא רץ הלוך חזור במגרש. אם הוא מרגיש ששומרים עליו צמוד מדי הוא מתחיל לרוץ מסביב לשומר שלו עד שלשומר מתחשק לתת לו בוקס והכי גרוע - הוא לא מתעייף אף פעם. כמעט שלא נגעתי בכדור כל המשחק הזה. הייתי מרוכז כולי במשימה אחת - לשמור על שי. אני מכיר אותו, אז ידעתי שאני חייב לתפוס ממנו קצת מרחק, לא לרוץ איתו סתם כי אז אני אתעייף וברגע הכי חשוב הוא יעקוף אותי בשנייה. הייתי נעול על העניין הזה ששי לא יכניס אף גול במשחק.

ובאמת איך שהמשחק התחיל, שי התחיל לרוץ. הוא רץ לכל הכיוונים, אבל באופן כללי בדרך כלל היה אפשר למצוא אותו באזור הכדור צועק "כאן, כאן! פנוי למסירה". אבל תומר הדריבל בקושי מסר לו, וגם אם במזל קיבל מסירה משחקן אחר, אני צפיתי אותה קודם והרחקתי את הכדור בגליץ. ידעתי שהסוד שהוא להעניף את הכדור לפני שיגיע לשי. אחרי כמה מסירות כאלה, תומר הבין את הקטע וצעק לי "פחדן - תן לאחיך התינוק להרגיש קצת את הכדור, מה קרה?" שי התרוצץ ברחבה ותומר שלח לו פס שטוח ומהיר אבל צפוי. אני הגעתי לכדור ראשון ותומר דהר לכיווני אבל הייתי כבר בתנופה קדימה ויצאתי להתקפה מתפרצת. היו שני חלוצים מהקבוצה שלי לפני. העברתי את הכדור לרגל שמאל, הרגל החזקה שלי, והתרכזתי כדי לשחרר מסירה מדויקת וטובה. כשהרגשתי מכה חזקה והתגלגלתי קדימה - תומר נכנס בי מאחור. הסתכלתי למטה על שני כתמי דם שהצטברו על המגרש ועל גרגרי האספלט השחורים שנדבקו לפצעים הפתוחים בברכיים שלי. כשהרמתי את הראש, ראיתי שאחי שי אסף את הכדור שאיבדתי ומיד יצא להתקפה נגדית. תומר עמד באמצע הרחבה, קפץ למעלה ולמטה וצעק "אלי אלי אלי!" אבל היה נראה ששי מתכוון ללכת עד השער. שלוש שחקנים מהקבוצה שלי רצו לסגור אותו, אבל הוא לא בעט לשער בכלל. במקום, הוא הגביה את הכדור בקשת מושלמת בדיוק לראש של תומר, שעמד מול השער לבד לבד. לפני